

foz

O PP cuestiona a mobilidade e o mantemento do patrimonio urbano. **Páx. 5**

burela

O Concello promove un pacto para evitar o primeiro móbil a idades temperás. **Páx. 11**

trabada

Trabada inviste en estradas e espazos públicos de Valboa e Vilapercede. **Páx. 14**

xove

Máis de 405.000 euros para mellorar a mobilidade e os espazos de lecer. **Páx. 16**

cervo

Tres actuacións municipais renovan a imaxe e os servizos públicos de San Cibrao. **Páx. 19**

O labirinto da vivenda

O mercado combina máis de medio millón de inmobles sen ocupar con prezos á alza, escaseza de pisos e unha crecente demanda residencial

As San Lucas celebran 870 anos de historia

Mondoñedo prepara unha programación que se estenderá durante dez días. **Páx.23**

As Xornadas de Celeiro alcanzan a XXX edición

Viveiro reunirá ao sector pesqueiro para debater os retos que marcarán o seu futuro. **Páx. 28**

Educando en Familia

Amplía o seu labor cun recurso próximo para resolver dúbidas e acompañar. **Páx. 4**

Un pequeno pescador

Dani Franco converteu a súa curiosidade pola pesca nunha afección. **Páx. 29**

De Xove aos World Games

Mateo Fernández, a historia do xovense no fútbol gaélico. **Páx. 31**

A Deputación de Lugo reclamará achegas á Xunta

A proposta socialista pide que aumente os recursos para a atención ás persoas maiores. **Páx. 26**

AGENDA CULTURAL DE GALICIA

Conciertos
Ferias ■ Festivales
Fiestas ■ Infantil
Humor ■ Gastronomía
Teatro ■ Cine...

¡NO DIGAS QUE NO LO SABÍAS!

OCIO EN GALICIA

www.ocioengalicia.com

A MARIÑA

A vivenda non chega a quen busca onde vivir

Os prezos, a falta de oferta, o turismo, os salarios e as vivendas baleiras debuxan realidades diferentes pero conectadas

A vivenda converteuse nun dos grandes problemas sociais e económicos de Galicia. O paradoxo aparece xa no primeiro dato: a comunidade conta con máis de 506.370 vivendas baleiras, segundo os datos oficiais do Censo de Poboación e Vivendas do Instituto Nacional de Estatística (INE), pero atopar un piso ou unha casa a un prezo asumible resulta cada vez máis complicado para unha parte importante da poboación.

A existencia de centos de miles de inmobles sen ocupar non significa, porén, que todo ese parque residencial estea dispoñible para entrar de inmediato no mercado. Galicia ten unha característica territorial que condiciona calquera análise: unha enorme dispersión de vivendas por aldeas e pequenos núcleos, á que se suma o baleirado demográfico sufrido durante décadas. “A xente marchou e deixou atrás as súas vivendas, e isto pasou en maior medida que noutros espazos do Estado”, sinalan desde unha inmobiliaria. Unha casa baleira pode estar nun lugar sen demanda residencial, precisar unha rehabilitación integral, utilizarse como segunda residencia ou simplemente pertencer a unha persoa que non quere poñela en alugueiro. A cuestión, polo tanto, non consiste unicamente en saber cantas vivendas están pechadas, senón cantas poderían chegar efectivamente ao mercado e en que condicións.

Mentres tanto, o prezo do alugueiro non deixou de medrar. Os datos máis recentes do Observatorio da Vivenda de Galicia sitúan en 595,40 euros mensuais o alugueiro medio rexistrado en 2025, cun prezo de 5,8 euros por metro cadrado. Un ano antes, a media era de 553,70 euros, polo que o incremento interanual foi do 7,5 %.

AS CIDADES

A media galega agocha diferenzas importantes entre territorios. En setembro de 2025, o Observatorio da Vivenda situaba o alugueiro medio da comunidade en 594 euros, mentres nas sete grandes cidades ascendía a 665 euros, un 12 % máis. A Coruña era a cidade co alugueiro medio máis elevado, con 731 euros mensuais, seguida de Vigo, con 697,50 euros. Pontevedra situábase en 667,30 euros e Santiago en 656,90. Por debaixo da media das sete cidades estaban Lugo, con 573,40 euros; Ourense, con 566,40; e Ferrol, con 554,80. Nos municipios máis pequenos, por exemplo, o alugueiro medio é menor. En 2025 era de 390,20 euros nos concellos de menos de 5.000 habitantes, de 476,20 nos que tiñan entre 5.001 e 20.000, de 553 euros nos de entre 20.001 e 50.000 e de 653,40 nos de máis de 50.000 habitantes. Pero un prezo máis baixo non significa necesariamente que sexa

fácil atopar unha vivenda. Nalgúns territorios, o problema é precisamente a escaseza de oferta.

A MARIÑA LUCENSE

Na Mariña lucense, o mercado inmobiliario presenta outra combinación de factores. Existe demanda de compra, pero a oferta de inmobles dispoñibles non é elevada, especialmente cando se buscan vivendas que estean listas para entrar. “Hai moita vivenda unifamiliar, moita vivenda solta”, explican desde unha inmobiliaria. Pero esa aparente abundancia non se traduce necesariamente nunha oferta suficiente para os compradores actuais. “Hai bastante demanda para comprar,

“Os propietarios prefiren o turismo vacacional porque sacan máis rendibilidade”

pero non hai moita oferta tampouco para vender”, sinalan.. Foz e Barreiros aparecen entre os municipios nos que se detecta maior actividade. En Barreiros, a inmobiliaria afirma que “agora mesmo non temos case nada dispoñible”. E cando aparece unha propiedade, a demanda responde rapidamente: “Todo o que sacamos vendeuse enseguida”. Os compradores manexan habitualmente orzamentos de entre 100.000 e 180.000 euros. No alugueiro, o diagnóstico é máis claro: “Escasea o alugueiro para longa duración”. A explicación está relacionada en boa medida coa rendibilidade turística. “Os propietarios prefiren o turismo vacacional porque sacan máis rendibilidade”, explican.

O MEDO

A relación entre propietarios e inquilinos é outro dos puntos centrais do debate. Nas diferentes conversas co sector inmobiliario e con propietarios de vivendas aparece a preocupación pola chamada “inseguridade xurídica” dos arrendadores, que non se limita ás ocupacións, senón que tamén estaría relacionada cos suce-

sivos cambios legislativos. Ao falar da posibilidade de establecer contratos de longa duración ou indefinidos, a inmobiliaria mostra unha posición contraria: “Iso non é viable, ti es propietaria dunha vivenda e a vivenda é túa. Ti non a compraches para que, por moito alugueiro que che dean, o día de mañá non poidas dispoñer dela se a necesitas”. A solución que formulan é que “o que ten que facer o Estado son vivendas públicas”. Os profesionais tamén consideran que determinadas medidas poden acabar afectando ao pequeno aforrador: “O pequeno aforrador non vai querer poñer unha vivenda en alugueiro se ten problemas para recuperala despois”. Así mesmo, os propietarios recoñecen que existe certo temor polos posibles impagos, danos ou problemas cos inquilinos. “Se eu herdei unha vivenda, ou aforrei toda a vida para mercar e poder cederla ao meu fillo, porque teño que facer un contrato para toda a vida?”, sinala un veciño. “Eu tiven que alugar a miña vivenda para poder complementar a miña pensión, e mentres, vivo co meu fillo. Pero agora non podo botar ao inquilino se eu necesito a miña casa?”

DECRETO-LEI

O Goberno central aprobou dous reais decretos-lei que introducen novos cambios no mercado da vivenda e, especialmente, nos contratos de alugueiro. O primeiro busca aumentar a estabilidade dos contratos de vivenda habitual. Unha vez superados os cinco anos de duración mínima, ou sete se o propietario é unha persoa xurídica, os contratos poderán prorrogarse por períodos sucesivos da mesma duración, salvo que algunha das partes comunique a súa vontade de non continuar. O propietario deberá avisar con seis meses de antelación, fronte aos catro actuais, e en determinados casos terá que indemnizar o inquilino polos custos derivados da finalización. A nova normativa incorpora tamén unha

prórroga extraordinaria de ata dous anos para determinados contratos, mantendo as condicións existentes, medida que terá efectos a partir do 15 de novembro. Pola súa banda, o Real Decreto-lei 29/2026 establece un límite do 2 % para determinadas actualizacións anuais das rendas ata finais de 2027, segundo as condicións previstas. Os decretos tamén afectan aos alugueiros temporais e por habitacións.

“Hai xente de 30 anos que non pode acceder a unha vivenda en propiedade”

Os primeiros deberán responder a unha causa real e acreditable e, como regra xeral, ter unha duración superior a 31 días e non superar os doce meses. No caso dos alugueiros por habitacións, a suma das rendas non poderá superar o importe que correspondería polo alugueiro completo da vivenda. Outro dos ámbitos regulados é a protección fronte aos desafuzamentos de persoas vulnerables sen alternativa habitacional, con determinadas suspensións temporais ata 2030. O paquete inclúe ademais medidas sobre grandes tenedores, vivendas turísticas, fiscalidade, parque público e incentivos para reducir rendas. Entre elas figura unha dedución estatal do 10 % para determinados inquilinos e o mecanismo “TU CASA”, que prevé préstamos públicos sen xuros de ata o 20 % do valor da primeira vivenda, cun máximo de 50.000 euros. Os dous decretos teñen carácter provisional e deberán ser convalidados pola Deputación Permanente do Congreso dentro do prazo establecido.

Podes ler a reportaxe completa en: www.amariñaxa.com

la Tienda
la de casa, la de toda la vida...

Mondoñedo: Avda. Buenos Aires, 7 - 982 521 077
Ferreira de Valadouro: Cayado, 8 - 982 574 460
Abadín: Avenida de Galicia, 10 - 982 508 111
Muras: Pza. da Galeguidades, 11 - 982 500 027
Muimenta: Avda. de Villalba, 38 - 982 504 080
O Corgo: San Cristobal de Chamoso, 29 - 982 302 198
Baralla: Evaristo Calderón, 85 - 982 363 049

Ecoloxistas denuncian novas filtracións de “lodos vermellos” da balsa de Alcoa

A asociación Ecoloxistas Galiza “Atlántica e Verde” presentou ante o Seprona unha denuncia polas filtracións que, segundo asegura, proceden da balsa de residuos de Alcoa en Xove. O escrito recolle episodios detectados entre os días 4 e 6 de outubro.

Segundo a entidade, o 4 de outubro comunicou ao 112 e ao 062 a presenza de filtracións na zona norte da balsa, no dique de cola. As augas, de cor vermella, formarían escorrentías que se infiltraban nos terreos e chegaban aos colectores de pluviais da Aldea de Arriba, en Morás. A organización asegura que as filtracións discorían polo pé do dique mediante cursos subsuperficiais e apunta a un punto de saída a través da infraestrutura.

O 6 de outubro, as filtracións continuaban visibles e tamén se observaron augas vermellas na estrada situada ao pé do dique

principal, por riba da piscifactoría de Pescanova, en Lago.

Ecoloxistas Galiza lembra que en marzo xa denunciara outro episodio similar e advirte dos riscos que, ao seu xuízo, estas filtracións poden representar para a estabilidade da balsa. Por iso, reclama activar o Plan de Emerxencias, informar á poboación, deter os vertidos e avaliar os posibles danos ambientais.

A entidade pide tamén investigar responsabilidades, adoptar medidas cautelares e inspeccionar as posibles afeccións sobre espazos naturais, granxas, cultivos, traballadores e poboación. Ademais, reclama incorporar estes episodios ao procedemento ambiental da ampliación da balsa ata a cota +110 e solicita o peche do vertedoiro. Tamén pide revisar os riscos laborais asociados aos residuos almacenados e asegura dispor de máis fotografías e vídeos doutros episodios.

Dous institutos seguirán como Escolas Mentoras do Parlamento Europeo

O IES de Ribadeo Dionisio Garmallo e o IES Monte Castelo de Burela volverán ser Escolas Mentoras do Parlamento Europeo durante o curso 2026-2027, dentro do programa Escolas Embaixadoras do Parlamento Europeo (EPAS). Os dous centros mariñáns forman parte das sete Escolas Mentoras seleccionadas en Galicia e consolidan así a súa participación nunha iniciativa que busca achegar a Unión Europea á mocidade e fomentar o coñecemento das súas institucións e valores democráticos.

As Escolas Mentoras son centros con máis de tres anos de experiencia no programa que, ademais de desenvolver actividades propias sobre a Unión Europea, exercen como centros titores doutras Escolas Embaixadoras. En Galicia tamén forman parte desta rede o IES Monelos, o CPR Plurilingüe Divino Mestre, o FEC San José, o Colexio San José e o IES Xesús Taboada Chivite.

A comunidade galega contará ademais con seis Escolas Embaixadoras: os institutos Espi-

ñeira, Catabois e Leliadoura, o CPI Plurilingüe Virxe da Cela, o CPI San Tomé do Carballo e o CPR Daniel Castelao.

En España, o programa seleccionou 260 centros para o curso 2026-2027, entre 539 solicitudes. Deles, 103 participarán por primeira vez e 157 renovarán a súa presenza. Un total de 75 centros serán Escolas Mentoras.

Esta será a duodécima edición do programa, iniciado no curso 2015-2016. Cada ano participan en España arredor de 6.500 estudantes desde 4º da ESO e aproximadamente un milleiro de docentes. Desde a súa creación, máis de 400 centros e 49.000 estudantes formaron parte da iniciativa.

Os centros deben cumprir diversos compromisos, como asistir a unha formación en Madrid, manter un InfoPoint sobre o Parlamento Europeo, empregar materiais didácticos e organizar actividades. Tamén deberán celebrar o 9 de maio, Día de Europa, con propostas dirixidas á comunidade educativa.

Denuncian o aumento das derivacións de pacientes da Mariña á sanidade privada

A CIG-Saúde volve alertar sobre as listas de espera sanitarias e o incremento das derivacións de pacientes da Mariña a centros privados situados fóra da comarca. O sindicato asegura que leva anos advertindo de que os datos publicados polo Sergas non reflectirían a espera real dos pacientes incluídos nestas listas.

A organización denuncia un aumento dos envíos a Polusa e Virxe dos Ollos Grandes, en Lugo, e ao Hospital Ribera Juan Cardona, en Ferrol, tanto para intervencións cirúrxicas como para probas diagnósticas. Especialmente preocupantes serían, ao seu xuízo, as derivacións para probas endoscópicas, que obrigan pacientes a desprazarse fóra da comarca. A CIG-Saúde relata casos de persoas que, segundo afirma, tiveron que deter o vehículo durante o traxecto por problemas relacionados coa proba ou coa súa preparación.

Para o sindicato, as listas de espera serían consecuencia das políticas sanitarias da Xunta e dos recortes que, segundo a súa valoración, deterioran a sanidade pública e favorecen a privada. Tamén rexeita atribuír o incremento das demoras á folga de médicos e lembra que a xestión sanitaria corresponde á Consellería de Sanidade.

Ante esta situación, reclama reforzar a sanidade pública con profesionais de todas as categorías e ampliar os servizos. A organización considera insuficiente aumentar os espazos físicos se non se acompaña dun incremento dos cadros de persoal. A CIG-Saúde insta a Xunta a apostar por este reforzo para reducir as demoras, mellorar a atención aos pacientes e garantir atención de calidade.

PEÑAS DO REAL MADRID

As dez peñas oficiais do Real Madrid en Lugo reuníronse por primeira vez nun encontro con arredor de 200 afeccionados. A xornada incluíu representantes, deportistas, trofeos, comida e sorteo de entradas. Participaron peñas de Burela, Foz, Mondoñedo, Ribadeo, Viveiro e Xove.

CORBAR
MAQUINARIA

INNOVACION,
COMPROMISO
Y GARANTIA

MAQUINAS Y
RECAMBIOS
LEMKEN

EXTENDEDOR DE SILO
MODELO VIMIANZO
CON BOMBOS
GALVANIZADOS

ENCAMADORA DE CUBÍCULOS
DE 0,7m³, 1m³-1.7 m³ Y 2.1m³

ENCONTRARÁS CUALQUIER TIPO
DE RECAMBIO AGRÍCOLA

¡CONSÚLTANOS SIN
COMPROMISO!

CUCHILLA
MAÍZ
MODELO CORISTANCO

TRITURADORAS SERRAT AGRÍCOLAS,
FORESTALES, BIOMASA...

RODILLOS AGRÍCOLAS ARRASTRADOS
AUTONIVELANTES
DESDE 1-2-3- CUERPOS DE 3 A 11 M DE LABOR.
TUBOS 711X12, 820X18 Y DE 3000 KG A 8000 KG.

www.corbarsll.com

MAQUINARIA AGRÍCOLA CORBAR, S.L. Polígono Ind. O Morelle nave nº 4 - 27614 - Sarria, Lugo // Telf. y Fax: 982 531 463 // corbar@corbarsll.com

Educando en Familia, quince anos facendo máis doada a crianza

Encarna e Carolina repasan a evolución e presentan o novo servizo psicopedagóxico para orientar sobre o desenvolvemento e a aprendizaxe

Por Ana Somoza.

Educando en Familia leva quince anos acompañando nais, pais e crianzas nun camiño no que as necesidades foron mudando ao mesmo ritmo que a propia sociedade. O programa, que naceu cunha clara vocación socioeducativa, foi adaptándose a novas formas de crianza, á escolarización cada vez máis temperá e ás preocupacións que aparecen nos primeiros anos de vida. Agora dá un paso máis coa creación dun Servizo de Acompañamento Psicopedagóxico, pensado para ofrecer ás familias un lugar próximo ao que acudir cando xorden dúbidas. Dúas voces permiten achegarse tanto ao pasado como ao futuro do proxecto. Encarna, mestra e a persoa que leva máis tempo vinculada á organización, repasa a transformación experimentada durante estes anos e as necesidades que observa entre as familias. Pola súa banda, Carolina, encargada de poñer en marcha o novo Servizo de Acompañamento Psicopedagóxico, explica os obxectivos dun recurso que nace precisamente da experiencia acumulada e das preocupacións que foron detectando no contacto diario cos fogares.

15 ANOS. Encarna coñece ben esa evolución. Traballa desde 1990 no ámbito socioeducativo coas familias da Mariña e lembra que Educando en Familia se constituíu hai quince anos. A realidade coa que se atopan hoxe é diferente á daqueles primeiros anos. Encarna explica que se produciron “cambios significativos”, especialmente porque os nenos e nenas de cero a seis anos están escolarizados e a oferta educativa é maior. Esa transformación obrigou tamén o programa a evolucionar e

adaptarse ás novas circunstancias sociais.

Actualmente, Educando en Familia está presente en todos os concellos da Mariña e a participación varía en cada curso, aínda que só nesta comarca rolda as 260 familias de maneira presencial. A proposta amplía o seu alcance mediante unha páxina web que permite achegar os seus contidos a aquelas persoas que, por diferentes circunstancias, non poden asistir aos espazos que se organizan nos centros educativos.

NOVO SERVIZO. É precisamente a experiencia directa coas familias a que está detrás do seguinte paso do programa. Carolina explica que

“A detección temperá non significa poñer etiquetas, senón observar, comprender e intervir cando é necesario”

o Servizo de Acompañamento Psicopedagóxico nace da necesidade de contar cun espazo ao que acudir cando aparecen dúbidas relacionadas co desenvolvemento, a aprendizaxe ou o comportamento. Con frecuencia, relata, as familias perciben que “algo non vai como esperaban”, pero non saben exactamente que sucede, a quen deben dirixirse ou mesmo se é demasiado cedo para consultar. O novo recurso quere cubrir ese baleiro mediante unha “primeira orientación profesional, próxima e accesible”, que

permita analizar cada situación e decidir posteriormente os pasos máis axeitados.

A atención será individualizada e comezará cunha primeira entrevista para coñecer a preocupación existente e recompilar información sobre o neno ou nena. A partir de aí, Carolina explica que se poderá realizar unha valoración máis específica, ofrecer pautas, facer un seguimento ou recomendar, cando sexa necesario, acudir a outros profesionais ou servizos especializados. “Pretendemos que as familias non reciban simplemente unha valoración, senón tamén orientación sobre que poden facer no día a día”, sinala Carolina.

“TDAH, TEA ou altas capacidades poderán abordarse desde unha perspectiva psicoeducativa e de acompañamento”

DETECCIÓN. Non existe, segundo Carolina, un momento concreto no que unha familia deba pedir axuda nin unha lista pechada de sinais de alerta. Unha preocupación que se manteña no tempo ou unha dificultade que comece a interferir no benestar ou na vida diaria do menor pode ser suficiente para realizar unha consulta.

Entre as situacións que poden chamar a atención cita dificultades persistentes na linguaxe, lectura ou escritura, problemas para manter a atención, impulsividade, proble-

mas importantes para relacionarse ou unha grande rixidez ante os cambios. Tamén poden aparecer preocupacións arredor do desenvolvemento emocional.

Carolina concede, ademais, un valor especial á intuición dos propios pais: “Son quen mellor coñece aos seus fillos/as”. Por iso considera que, cando unha nai ou un pai mantén unha preocupación de maneira continuada, esa inquietude xa constitúe unha razón suficiente para consultar.

A detección temperá será unha das bases do servizo, pero Carolina insiste en afastala da idea de etiquetar os menores. “A detección temperá non significa poñer etiquetas nin buscar diagnósticos de maneira precipitada. Significa observar, comprender e intervir cando é necesario”. Actuar pronto pode permitir que unha pequena dificultade se resolva ou compense con pautas relativamente sinxelas antes de que termine repercutindo na aprendizaxe, na autoestima ou nas relacións cos demais.

ACOMPANHAR. O servizo abordará cuestións relacionadas coa aprendizaxe, a linguaxe e a comunicación, a atención, o comportamento ou o desenvolvemento socioemocional, ademais de perfís como TDAH, TEA ou altas capacidades, sempre desde

unha perspectiva psicoeducativa e non sanitaria. “Non todos os casos necesitan o mesmo nin todos requiren unha intervención prolongada”, puntualiza Carolina.

Tampouco será necesario contar cun diagnóstico para acudir. De feito, unha das principais finalidades é poder facelo antes. Hai familias que só necesitan “resolver unha dúbida, contrastar unha preocupación ou recibir orientación”. Nalgúns casos unha única consulta pode servir para comprender mellor o que sucede e ofrecer pautas; noutros, esa primeira conversa pode indicar a conveniencia de realizar unha valoración máis profunda.

A coordinación cos colexios, os profesionais sanitarios ou outros especialistas será igualmente importante. Sempre coa autorización familiar, o servizo poderá contactar cos centros educativos ou con outros profesionais cando esa comunicación permita ofrecer unha resposta máis coherente. Carolina deixa claro que o seu papel “non pretende substituír ao sistema educativo nin aos servizos sanitarios”, senón complementar o seu traballo e axudar tamén ás familias a ordenar a información e comprender cal pode ser o seguinte paso.

Podes ler a reportaxe completa en: www.amariñaxa.com

AGAFI reforza a súa presenza na comarca cunha nova sede

A Asociación Galega de Fibromialxia (AGAFI) crea unha delegación na Mariña, encabezada por Olivia Canoura Rozas, escritora, artista plástica e paciente de fibromialxia. A nova responsable achegará á comarca o labor da entidade, activa desde 2000 na información, defensa e acompañamento de persoas afectadas por fibromialxia, dor e fatiga crónica. Canoura Rozas considera a delegación unha oportunidade para evitar que as persoas afectadas se sintan soas e incomprendidas e para fa-

cilitar a conexión entre pacientes, familias e sistema sociosanitario. AGAFI destaca a persistencia de desinformación e estigmas e ofrece apoio emocional, acompañamento e asesoramento. A asociación conta tamén con convenios con despachos especializados para orientación e defensa xurídica en cuestións relacionadas con incapacidades laborais e dereitos vinculados á discapacidade. As persoas interesadas poden contactar no 650 26 17 38 ou en asociaciongalegadefibromialxia@gmail.com.

O Camiño Gastronómico do Mar percorrerá 15 concellos en sete etapas

A Asociación Amigos do Camiño do Mar Peregrinación a Santiago de Compostela e a Organización de Produtores Pesqueiros do Porto de Burela poñen en marcha a sétima edición do Camiño Gastronómico do Mar, unha iniciativa que volverá combinar peregrinación e gastronomía co dobre propósito de promover esta ruta xacobe e fomentar o consumo de peixe.

A edición de 2026 desenvolverase durante sete domingos dos meses de outubro e novembro, cun itinerario que atravesará os 15 concellos da

costa norte galega polos que discorre o Camiño do Mar, desde Ribadeo ata Neda. En cada xornada, os participantes completarán a pé tramos de entre 12 e 15 quilómetros aproximadamente.

A primeira etapa celebrarase o 11 de outubro entre Ribadeo e Barreiros. O percorrido continuará o día 18 por Foz e Burela e o 25 por Cervo e Xove. Xa en novembro, o día 1 será a quenda de Viveiro e O Vicedo; o 8, de Mañón e Ortigueira; e o 15, de Cariño e Cedeira. A sétima e última etapa chegará o 22 de novembro,

cun percorrido polos municipios de Valdoviño, Narón e Neda.

A organización estreará nesta edición unha web específica na que se poderá consultar a información detallada de cada etapa e formalizar a participación.

Unha das novidades deste ano será unha maior implicación da hostalaría dos municipios polos que pasa a ruta. Restaurantes locais colaborarán no proxecto e terán a oportunidade de recibir aos peregrinos e amosar a súa maneira de elaborar diferentes receitas.

NOVAS

foz

O PP critica a mobilidade e reclama recuperar tres fontes ornamentais

O PP de Foz volveu cuestionar a xestión do Goberno municipal de Fran Cajoto en dúas fronte: a ordenación do tráfico e o mantemento do patrimonio urbano. Os populares consideran que as modificacións introducidas na mobilidade continúan xerando molestias e critican tamén a transformación da fonte ornamental da praciña Pardo de Cela nun espazo para plantas.

O portavoz municipal do PP, Javier Castiñeira, sostén que o paso do tempo non reduciu o malestar que, segundo afirma, existe entre parte da veciñanza polos cambios de circulación. Castiñeira interpretou as recentes explicacións do alcalde sobre as actuacións como unha mostra da preocupación do executivo ante as críticas. “Algunha alarma lle debe soar ao señor Cajoto cando se pon a dar explicacións sobre os cambios de tráfico que fixou e agora queira maquillar unha realidade que vai en contra da opinión

xeral dos veciños”, afirmou.

O representante popular asegura que as modificacións complicaron os desprazamentos polo municipio e cualifica o plan de mobilidade de “auténtico fracaso” e “gastacartos”. Segundo os datos achegados polo PP, a redacción do documento custou arredor de 15.000 euros, aos que suma case dous millóns de euros nas obras executadas, financiadas con achegas da Deputación de Lugo e do Concello. Castiñeira cuestiona tamén que o plan fose incumplido “en varias ocasións” e reclama revisar aquelas medidas que, ao seu xuízo, non deron os resultados agardados.

O portavoz popular avanza que a mobilidade será unha das cuestións que a súa formación pretende abordar se recupera o Goberno municipal. “Dende o Partido Popular estamos confiados en que, nun futuro próximo cando volvamos a gobernar, ese plan fallido poda ser

modificado e rectificado para facer a vida aos veciños de Foz moito máis cómoda e moito máis moderna”, concluíu.

Paralelamente, o PP denuncia o que considera un novo episodio de abandono do patrimonio urbano coa transformación da fonte da praciña Pardo de Cela nun maceteiro. Castiñeira lembra que en maio a formación xa alertara de que o elemento levaba tempo sen funcionar e reclamara o seu arranxo, ademais de advertir do posible perigo derivado da falta de mantemento.

Segundo o portavoz popular, tras pasar o verán sen reparar a fonte, o Concello optou por destinala a

plantas. O PP relaciona esta actuación coa desaparición ou modificación das fontes das prazas Conde de Fontao e Rosalía de Castro, que considera elementos antigos e integrados nestes espazos. Castiñeira defende que o seu coidado debe formar parte da xestión municipal: “O coidado ten unha serie de custos, pero queremos un pobo bonito”. Por iso, reclama recuperar e manter as tres fontes. O PP considera que ambas as cuestións forman parte da atención ao espazo público e pide ao Goberno local que revise as decisións adoptadas.

O CENIMA achega a realidade de Afganistán a través de fotografías

O CENIMA acolle ata o 12 de outubro a exposición fotográfica “Misión: Afganistán”, organizada pola Subdelegación de Defensa en Lugo coa colaboración do Concello. A mostra reúne arredor de 30 fotografías, ademais de paneis informativos, uniformes e diverso material relacionado coa misión desenvolvida polas Forzas Armadas españolas no país.

A exposición permite coñecer diferentes aspectos da realidade afgá e do labor realizado polos militares españois durante a súa presenza en Afganistán. Entre os contidos abordados figuran a asistencia sanitaria, a seguridade, a loxística e as relacións coa poboación afgá.

A través das imaxes e dos materiais expostos, as persoas visitantes poden achegarse ás distintas dimensións dunha misión que se desenvolveu no país e coñecer parte do traballo realizado polas Forzas Armadas españolas. “Misión: Afganistán” permanecerá aberta ao público no CENIMA.

OS GDR CONVERTEN O CAMIÑO DO NORTE NUNHA EXPERIENCIA VIRTUAL PARA DESCUBRIR GALICIA DE RIBADEO A SANTIAGO

A iniciativa permitirá percorrer de forma inmersiva o tramo galego desta ruta xacobeana e descubrir o seu patrimonio, paisaxe, cultura e recursos locais a través de ferramentas dixitais

Os Grupos de Desenvolvemento Rural Terras de Miranda, Terra Chá e Ulla-Tambre impulsan o proxecto de cooperación “Camino do Norte Virtual”, unha iniciativa que aposta pola innovación e a dixitalización para achegar o tramo galego do Camino do Norte a novos públicos e poñer en valor o territorio rural que atravesa.

O proxecto permitirá realizar un **percorrido virtual e interactivo entre Ribadeo e Santiago de Compostela**, combinando cartografía dixital, contidos multimedia e navegación por etapas para ofrecer unha nova maneira de coñecer unha das rutas xacobeas históricas de Galicia.

Máis aló do propio itinerario, a experiencia pretende mostrar a **diversidade paisaxística, natural, patrimonial, cultural e gastronómica** dos municipios vinculados ao Camino, incorporando recursos que permitan ao visitante descubrir tamén o patrimonio etnográfico, as tradicións e outros elementos singulares do territorio.

Un dos eixes da iniciativa é a **accesibilidade**, facilitando o achegamento ao Camino a persoas que, polas súas circunstancias persoais, limitacións de mobilidade ou diversidade funcional, non poden realizalo presencialmente. A ferramenta preséntase así mesmo como un recurso previo para aquelas persoas que preparan a súa peregrinación, axudándoas a coñecer o percorrido e planificar a súa experiencia.

O proxecto tamén busca **reforzar a visibilidade da economía local**, dando espazo a pequenos negocios, servizos turísticos, produtores e artesáns vinculados ao territorio. Deste xeito, a experiencia virtual concíbese como unha ferramenta para favorecer a promoción do medio rural, diversificar os fluxos turísticos e contribuír á desestacionalización.

Con “Camino do Norte Virtual”, os tres GDR participantes reforzan o seu compromiso coa **dixitalización, a accesibilidade, a posta en valor do patrimonio e a dinamización do medio rural**, utilizando a tecnoloxía para crear novas formas de descubrir, planificar e vivir o Camino de Santiago.

O BNG reclama o arranxo do acceso á Ermida e actuar no río Centiño para previr riscos

O BNG levou ao último pleno municipal dúas mocións, aprobadas por unanimidade, para reclamar actuacións sobre dous puntos do municipio que, segundo a formación, presentan problemas desde hai anos. A primeira solicita á Xunta o acondicionamento dun treito duns 100 metros do antigo trazado da LU-152, que enlaza coa LU-P-3101 e dá acceso á Ermida. O BNG salienta que é o único acceso desde Foz para a veciñanza e que soporta tráfico pesado relacionado coas actividades agrogandeiras e forestais. A formación asegura que en 2024 houbo un compromiso verbal para reparar a vía, pero que aínda non se concretaron prazos.

A segunda moción reclama a limpeza e acondicionamento do paso do río Centiño baixo a vía ferroviaria, nos barrios de Río e Porto, en San Martiño. O BNG alerta da presenza de maleza, silvas, polas e outros materiais que poderían dificultar a circulación da auga durante episodios de fortes chuvias. Segundo a veciñanza, nos últimos quince anos só se realizou unha actuación de limpeza. Por iso, pide a Adif, Augas de Galicia e demais administracións competentes unha inspección, a retirada de obstáculos e un programa de mantemento periódico para evitar retencións e reducir riscos nas zonas habitadas próximas.

Un Outono Cultural con teatro para todos ata finais de novembro

O Concello programou un amplo Outono Cultural que se desenvolverá desde setembro ata finais de novembro cunha variada selección de propostas escénicas para diferentes públicos. O programa reúne teatro afeccionado e profesional, espectáculos infantís, comedia, monólogos e danza, con funcións principalmente na Casa da Cultura e na Sala Bahía.

O 11 de outubro, a Sala Bahía acollerá “A Toupiña que quería saber quen lle fixera aquilo na cabeza”, de Xanela do Maxín. O 22 de outubro, a Casa da Cultura ofrecerá “O Grúfalo e a natureza”, de Manuela Varela, e o día 25 será a quenda de “Latexos - As lendas do castro”, de K’Parota Teatro. Xa en novembro, o día 8, Aurora Artes presentará “Maruxiña”.

A programación de outubro completase o 15 de outubro con “Bibidibadibú”, de As Teimas; o 22 con “Orille!”, de Pepo Suevos, e o 29 con “Cincuenta, solteira e sen guiño”, de Ánxeles Goás.

En novembro, o calendario continuará o día 6 con “Alén”, do Colectivo Glovo, unha proposta de teatro e danza. O 13 chegará “Me-

morias dun neno labrego”, de Contraproducións, mentres que o 20 será a quenda de “Alicia Wants To”, de Bengala Teatro Físico.

As últimas citas do Outono Cultural serán o 27 de novembro, con “A velada de Londres”, de ButacaZero, e o 29 de novembro, coa proposta infantil “El escondite de la abuela”, de La Tartana Teatro.

FAZOURO. Fazouro incorpora ao Outono Cultural de Foz un ciclo de teatro afeccionado nas antigas es-

colas da localidade. Baixo o nome “Fazouro - Teatro en Outono”, o programa ofrece funcións cada domingo de outubro ás 19.30 horas. O día 11, Os Pícaros de Lagoa representarán “Da Taberna ó Consultorio e da Cociña ó Purgatorio”; o 18, Max Teatro, menos Mobil levará “Historias de Lavadero” e o 25, Adala presentará “Ay, Señor, Señor!”. A proposta está organizada polo Concello de Foz para o público.

O terror e a diversión toman Foz coa VII edición de “O Noso Samaín”

A Sala Bahía será o escenario o próximo 31 de outubro da VII edición de “O Noso Samaín”, unha xornada que combinará actividades infantís pola tarde cunha proposta de terror pola noite.

A programación, a cargo da comparsa Ruxe Ruxe, comezará ás 16.00 horas coa Festa Infantil, que se prolongará ata as 20.00 horas. Durante estas catro horas haberá diferentes propostas de entretemento para os máis pequenos, entre elas pintacaras, xogos populares, animación musical, colchonetas, globoflexia, un *scape room* e contacontos a cargo de “Pajarito”.

A entrada terá un prezo de 6 euros para os nenos e nenas e de 3 euros para os adultos. A programación infantil completase coa celebración dun concurso de cabazas, para o que a organización anima os participantes a levar a súa propia. Durante a tarde tamén haberá venda de gofres. A celebración continuará pola noite cunha proposta especialmente pensada para os amantes do terror. A partir das 23.00 horas dará comezo a “Noite Tenebrosa”, unha actividade de que pechará esta xornada dedicada ao Samaín.

Nico Martínez, premiado pola súa superación tras vencer un cancro infantil

Nico Martínez Adega, padexeiro de Foz, recibiu o Premio Extraordinario á Superación e Exemplo de Vida fronte ao Cancro nos XIV Premios ECO, organizados pola Fundación ECO. O galardón, que compartiu coa deportista Daniela Guillén, recoñece a súa historia persoal e a súa traxectoria deportiva tras superar un cancro na infancia.

Diagnosticado con sete anos dun osteosarcoma no xeonllo dereito, afrontou 54 ciclos de quimioterapia e 15 operacións, ademais de diferentes próteses. Tras a enfermidade tivo que buscar unha disciplina que lle permitise continuar vinculado ao deporte e atopou no piragüismo adaptado o camiño para regresar á competición.

Desde entón proclamouse campión do mundo e de Europa de maratón na categoría KL3 e integrou a selección española de paracanoes. Actualmente prepara tamén a distancia dos 200 metros co obxectivo de representar España nos Xogos Pa-

ralímpicos de Los Ángeles 2028. O focense compaxina a carreira deportiva cos estudos de Enxeñaría Informática e co seu labor como conferenciante, no que aborda cuestións como a resiliencia, a inclusión e a xestión da presión. Ademais, participou recentemente nunha xornada no Hospital Universitario La Paz de Madrid con motivo do Día Nacional contra o Sarcoma, compartindo a súa experiencia sobre o cancro e a vida posterior ao tratamento.

Fazouro recuperará o seu paseo tras os danos causados polos temporais de 2024

A Dirección Xeral da Costa e o Mar adxudicou a Vipeco Obras y Servicios, SL as obras para retranquear o paseo de Arealonga, en Fazouro, cun investimento de 274.089 euros. A actuación terá unha anualidade de 124.625 euros en 2026 e os 139.464 euros restantes serán consignados en 2027.

O proxecto contempla unha senda de formigón de 2,5 metros de ancho e 431 metros de lonxitude, cun deseño similar ao paseo entre Peizás e A Pampillosa. A infraestrutura aproveitará viais existentes e permitirá recuperar un itinerario peonil seguro tras a ruína do antigo paseo, provocada polos temporais de marzo de 2024. A nova senda conectará o Castro de Fazouro co paseo en di-

rección a Nois a través de dúas pontes xa existentes sobre a vía do tren. O alcalde de Foz, Fran Cajoto, agradeceu o investimento e destacou que permitirá contar cunha alternativa segura para os desprazamentos a pé. Ao mesmo tempo, o Concello tramita a documentación necesaria para facilitar outro retranqueo do paseo en Cangas de Foz, actualmente cortado polos desprendementos. O pleno de xullo aprobou o proxecto e iniciou os trámites para expropiar os terreos necesarios. O Concello prevé levar a aprobación ao pleno nas próximas semanas. Cajoto lembrou que os veciños “levan demasiado tempo camiñando pola beiravía da nacional”.

Aris Villarino, o mago que quiere levar a maxia máis alá do truco

Comezou na maxia aos 21 anos e hoxe combina os espectáculos coa formación en centros educativos, a hipnose e novos proxectos

Por Ana Somoza.

Aris Villarino descubriu a maxia aos 21 anos, despois de ver a Lennart Green no programa Luar a través de Luís de Matos. Pouco despois, o Mago Antón foi outra figura decisiva no seu percorrido e, segundo explica, “cambioume o paradigma completamente”. Para Villarino, a súa influencia foi determinante: “Detrás de Antón van todos os magos galegos. É como os parrulos cruzando a estrada”.

A súa curiosidade levouno a descubrir que a maxia vai moito máis alá das cartas, dos panos ou dos números nos que alguén é cortado pola metade. “Pode aplicarse a calquera cousa”, asegura. Tamén lle chamou especialmente a atención coñecer magos cegos ou sen brazos, exemplos que lle permitiron comprobar ata onde pode chegar esta disciplina.

ESTILO. Encontrar unha identidade propia levou tempo. Como lle sucede a moitos artistas, nos primeiros momentos é habitual imitar os mestres e buscar neles unha referencia. Para Villarino, a dificultade estivo precisamente en deixar atrás esas influencias e conseguir ser el mesmo enriba do escenario.

Hoxe define a súa proposta de maneira clara: “Perversa. Perversa e irreverente”. Non se identifica coa imaxe clásica do mago elegante, vestido con smóking e cunha posta en escena máis tradicional. “Non son desa maxia elegante”, comenta con

humor, antes de engadir: “Ata que aforre para comprar un smóking”.

Esa personalidade propia tamén se relaciona coa maneira na que entende os seus espectáculos. Non considera necesario que cada actuación teña que provocar unha transformación profunda no público. Ás veces abonda con conseguir que durante un tempo as persoas desconecten do que sucede fóra do escenario.

EMOCIÓN. “Non todos os espectáculos teñen que cambiar vidas”, explica. Para el, se consegue cambiar os cincuenta minutos que dura unha actuación, xa é algo importante. Nalgúns casos, os espectadores contalle que lles fixo esquecer un mal día, que os fixo rir ou que lles recordou aquela sensación da infancia cando vían un mago. “E aí non hai truco”, afirma.

A relación co público é fundamental para Villarino. Considera que a maxia é a única disciplina artística que non pode existir sen espectadores. Unha persoa pode escribir unha canción, pintar un cadro ou facer unha película para si mesma, pero non pode facer maxia para si porque coñece o segredo.

Por iso, mesmo cando acode pouca xente a unha actuación, intenta valorar o feito de que esas persoas lle estean entregando unha hora do seu tempo. Para el, esa confianza forma parte tamén do espectáculo.

INFANCIA. Os nenos constitúen

outro dos públicos cos que traballa habitualmente. Villarino considera que son máis difíciles que os adultos porque son esixentes e non teñen tantos filtros á hora de expresar o que pensan. Ao mesmo tempo, tamén os define como un público moi agradecido.

Unha parte da súa actividade está vinculada ás extraescolares de maxia que imparte en centros educativos da Mariña. Nelas, ademais de aprender diferentes técnicas, os alumnos descubren tamén a responsabilidade que implica coñecer un segredo. Ao rematar o curso, teñen a oportunidade de realizar unha actuación para amosar o aprendido.

Nese traballo fai súa unha reflexión do mago Kayto: “A maxia converte os adultos en nenos e deixa os nenos nese estado”. Esa capacidade para conservar a curiosidade e a ilusión é, para Villarino, unha das grandes virtudes da maxia.

Na actualidade prepara tamén un espectáculo para escolas e bibliotecas sobre o acoso escolar, un proxecto que quere abordar “sen filtros”. A proposta parte da preocupación polo odio e pola facilidade coa que a ignorancia pode ocupar o espazo que deixa libre o coñecemento.

NOVOS RETOS. Entre os seus novos retos está a hipnose escénica. Villarino está formándose con Jeff Tousseint e explica que, aínda que existe unha relación coa maxia, neste caso se empregan técnicas psicolóxicas

estudadas. A súa intención é seguir avanzando nese campo e experimentar coa hipnose cando xurda a ocasión.

Tamén prepara un novo truco destinado ao mercado dos propios magos, aínda que neste caso prefire manter o segredo sobre o seu funcionamento. Entre as súas referencias está Tom Mullica e a súa rutina Smoking Magic, que considera especial pola dedicación que hai detrás. A lista de referentes de Villarino inclúe tamén Juan Tamariz, Lennart Green e Dani Daortiz, ademais do Mago Antón. De Tamariz asegura que “nunca lle poderei agradecer o suficiente”, mentres que sobre Antón recoñece que, se hoxe fai maxia e ademais lle gusta facela en galego, é en boa medida “culpa súa”.

A súa relación coa maxia vai máis alá dos escenarios. Define o gremio como unha especie de familia na que existe moita comunicación e pouco ego. Conta que ten a oportunidade de compartir mesas e cafés con magos de primeiro nivel e que nese ambiente se fala, se escoita e

se axuda.

En Foz, con todo, considera que as posibilidades culturais teñen dificultades, especialmente durante o inverno. Sinala que localidades máis pequenas poden contar con máis actividade e destaca a disposición de establecementos como Yoglio, A Quilla Chiringuito ou Bico Praia para acoller propostas que permitan transformar algo tan habitual como “ir tomar algo” nunha experiencia.

Villarino tamén imaxina un espectáculo inspirado na súa contorna, aínda que o que prepara actualmente está máis centrado nas escolas e en cuestións como a cultura galega, a lingua e as pequenas cousas da vida. E, cando pensa no futuro, tamén deixa espazo para o humor. Un dos seus obxectivos é acertar algún día un número da lotería, como Anthony Blake, pero facendo que esta vez si sexa o correcto. Mentres tanto, seguirá buscando novos escenarios e novas formas de conseguir que o público deixe fóra, polo menos durante uns minutos, todo o demais.

A UNED aposta pola formación e o coñecemento da contorna

A Aula Universitaria da UNED inicia o curso cunha ampla programación durante outubro, combinando formación, divulgación, cultura, actividades prácticas e propostas de lecer. Entre a oferta formativa destacan os cursos de CELGA 3 e 4, ata o 3 de novembro, os martes e xoves de 16:00 a 19:00 horas, e Inglés B1 para adultos, ata o 9 de novembro, os luns e mércores de 19:30 a 20:30 horas.

O 14 de outubro comezará tamén o curso “Visión natural na era dixital”, sobre saúde visual, percepción e hábitos ante as pantallas, que continuará ata o 4 de novembro. O martes 13 celebrábase “Vivir co TOC: unha conversa en primeira persoa”, de 18:00 a 19:30 horas, no IES de Foz e tamén en liña.

A programación inclúe propostas

para coñecer a contorna, como “Coñece a parroquia de Vilaronte”, o 15 de outubro, e a XV Limpeza Simultánea de Praias, na Rapadoira, o día 16. O 18 haberá unha sesión de “Adestramento Híbrido e Brunch”. No ámbito empresarial, do 20 ao 27 de outubro impartirase en liña un curso sobre Responsabilidade Social Corporativa e Sistemas de Xestión Ambiental. Finalmente, do 27 ao 29 terá lugar un curso de iniciación á micoloxía, con opción presencial e en liña, seguido dunha ruta aberta ao público. A coordinadora Marta Muiña destaca a diversidade dunha oferta que busca adaptarse a diferentes intereses e fomentar a participación. A proposta pretende consolidar o espazo como punto de encontro arredor da aprendizaxe, a participación e o coñecemento.

Música e solidariedade para apoiar a loita contra o cancro

Foz acollerá o próximo 24 de outubro unha comida-baile benéfica destinada a colaborar coa loita contra o cancro. A iniciativa celebrarase no Hotel Leyton, a partir das 14.00 horas, e combinará o xantar cunha tarde de música e baile.

O prezo da entrada é de 40 euros, dos que 15 euros están destinados á doazón, segundo figura no cartel da convocatoria. A actividade inclúe tamén un sorteo de agasallos entre as persoas participantes.

As entradas poden adquirirse directamente no Hotel Leyton ou reservarse a través do teléfono 646 545 388. O prazo para realizar as reservas permanecerá aberto ata o 22 de outubro.

A convocatoria conta coa colaboración de numerosos establecementos e negocios locais de Foz, que se suman á organización desta actividade solidaria. A proposta pretende así reunir a veciñanza arredor dunha xornada de convivencia e, ao mesmo tempo, contribuír economicamente á loita contra o cancro.

O Punto Limpo Móbil continúa achegando o servizo de reciclaxe ás parroquias

O Punto Limpo Móbil continúa achegando o servizo de recollida selectiva ás parroquias de Foz.

O Concello lembra que este recurso permite depositar correctamente residuos que non deben abandonarse nos colectores habituais, favorecendo así a protección do medio ambiente e unha mellor xestión dos residuos domésticos. Segundo a planificación, o servizo estará en Trasmonte do 7 ao 13 de outubro e posteriormente en A Ponte, na parroquia de San Acisclo, do 14 ao 20 de outubro. O Concello anima á veciñanza a consultar o calendario e aproveitar este servizo itinerante para facilitar a reciclaxe e manter máis limpo o municipio.

Recuperan os bailes para maiores con tres citas ata finais de ano

Viveiro volverá apostar este outono polos bailes dirixidos ás persoas maiores, unha iniciativa que terá continuidade despois da boa participación rexistrada na pasada edición. A nova programación ofrecerá diferentes oportunidades de encontro e lecer durante os últimos meses de 2026 e continuará tamén o próximo ano.

Así, o 31 de outubro haberá un baile especial de Samaín, que estará amenizado polo Dúo Caramelo. Xa en novembro, os maiores poderán volver á pista o sábado 28, nesta ocasión coa actuación do Dúo Mar Dávila. O calendario de 2026 pecharase o 20 de decembro cunha sesión especial de Nadal na que a música correrá a cargo do Dúo Dilema. A iniciativa busca ofrecer ás persoas maiores do municipio espazos nos que compartir tempo, relacionarse e participar en propostas de lecer adaptadas aos seus intereses. Tras a experiencia da edición anterior, o Concello decidiu dar continuidade a estes encontros e distribuílos ao longo dos próximos meses.

Os bailes forman parte das propostas municipais destinadas a favorecer o envellecemento activo, a convivencia e a participación social, facilitando ao mesmo tempo novas ocasións para manter as relacións persoais e desfrutar do tempo libre.

O PSOE carga contra os atrasos da rotonda da Misericordia

O PSOE de Viveiro celebrou o avance da nova rotonda da Misericordia, pero puxo o foco nos anos de demora que, segundo denuncia, sufriu unha actuación que xa estaba preparada polo anterior goberno municipal. Os socialistas reivindicaron o traballo realizado durante a etapa de María Loureiro e cuestionan que a obra se presente agora como un logro, cando sosteñen que a Xunta xa recibira o proxecto e a tramitación necesaria.

Segundo o PSOE, o anterior Concello redactou o proxecto e realizou as xestións con Costas e outras administracións para poder executar a actuación. Ao tratarse de estradas autonómicas, a responsabilidade da obra correspondía á Xunta. A formación asegura que, nunha reunión coa Administración galega, a resposta foi que “non había orzamento”. Os socialistas lembran ademais que naquela reunión estaba Mariña Gueimunde, daquela representante da Xunta, e reprochan que non reclamase a intervención.

“Estaba alí cando a Xunta lle dixo que non a Viveiro. E calou”, sostén o PSOE, que contrapón aquela resposta coa situación actual. A formación considera que o cambio de goberno municipal provocou tamén un cambio na disposición da Xunta e recla-

ma explicacións sobre por que unha actuación considerada necesaria daquela só avanza agora. Pese ás críticas, os socialistas aseguran apoiar a rotonda porque mellorará a seguridade e a circulación.

A Xunta aprobou provisionalmente o proxecto para transformar a actual intersección elíptica entre a LU-862 e a LU-539 nunha glorieta circular, cun investimento estimado de 950.000 euros. A intervención incluírá a urbanización das catro vías de acceso, a renovación do firme, a mellora das beirarrúas e a corrección da xeometría do trazado. O proxecto non require expropiacións e será sometido a información pública durante 30 días hábiles. A previsión é licitar as

obras o próximo ano, cun prazo de execución de seis meses.

A esta actuación súmanse as obras contra a contaminación acústica na LU-862, adxudicadas por 638.922,35 euros a Ovisa Pavimentos y Obras. Abranguerán dous treitos urbanos que suman 1,5 quilómetros. Renovarase o pavimento, reorganizáranse a calzada e os aparcadoiros, mellorase a sinalización e limitarase a velocidade a 40 quilómetros por hora. O prazo de execución será de doce meses.

O PSOE reclama que os investimentos autonómicos non estean condicionados pola cor política do goberno local e insiste en que a rotonda podería terse executado antes.

O Concello busca voluntarios para apoiar a menores con dificultades

A Oficina Municipal de Voluntariado de Viveiro abriu a procura de persoas voluntarias para colaborar no “Proxecto de reforzo educativo, lecer e tempo libre” durante o curso 2026/2027. A iniciativa está dirixida a menores en idade de escolarización obrigatoria que se atopan en situación de desvantaxe social.

O programa pretende reforzar as materias básicas, consolidar os coñecementos adquiridos nas aulas e favorecer o desenvolvemento das competencias educativas, sociais e relacionais dos participantes. As persoas voluntarias apoiarán as actividades de reforzo e acompañarán o alumnado durante a aprendizaxe. A colaboración será flexible e adaptárase á dispoñibilidade de cada persoa. O Concello busca voluntarios con empatía, paciencia e compromiso.

As sesións celebráranse os luns e mércores, entre as 16.00 e as 20.00 horas, no Centro de Servizos Sociais de Viveiro, na avenida de Cervantes. As persoas interesadas poden contactar coa Oficina Municipal de Voluntariado nos teléfonos 982 550 421 e 604 046 956, de luns a venres, de 9.00 a 14.00 horas, ou a través do correo voluntariado@viveiro.gal. Tamén poden cubrir o formulario dispoñible na web municipal.

A Semana Santa mantén viva a súa tradición durante outubro

Viveiro volverá poñer en valor a súa Semana Santa durante todo o mes de outubro coa súa participación na quinta edición dos Días da Rede Europea de Celebracións de Semana Santa e Pascua, unha iniciativa que busca achegar á cidadanía o patrimonio, a historia e as tradicións vinculadas a estas celebracións fóra das datas habituais. A programación inclúe unha exposición fotográfica sobre a Semana Santa de Viveiro, realizada por María San Isidro, que estará nos claustros da igrexa de San Francisco.

O sábado 10, ás 20:00 horas, celebrarase unha solemne eucaristía seguida da procesión da Virxe do Rosario, acompañada pola Banda Nosa Señora da Misericordia.

O público infantil terá tamén o seu espazo o 23 de outubro coa actividade “Coñece a Semana Santa de Viveiro”, deseñada para achegar aos máis pequenos as tradicións desta celebración.

O domingo 25, ás 18:00 horas, Suso Martínez, guía oficial de Galicia, ofrecerá unha visita guiada polas igrexas de Viveiro, intramuros e extramuros, con saída desde San Francisco.

O programa rematará o sábado 31, ás 20:30 horas, cun concerto de música sacra na igrexa de San Francisco a cargo do Obradoiro de Canto Coral do Conservatorio Profesional de Música de Viveiro. Todas as actividades serán gratuítas e permitirán coñecer esta tradición desde diferentes perspectivas, combinando patrimonio, fotografía, relixión, actividades infantís e música.

Nesta quinta edición participan tamén localidades de España, Malta e Portugal, que desenvolverán durante outubro propostas relacionadas coa Semana Santa e a Pascua. Así, Viveiro manterá viva esta tradición cultural e relixiosa máis alá da súa celebración habitual.

Viveiro mellorará os accesos ao monte San Roque e varias pistas do municipio

O Concello de Viveiro mobilizará máis de 325.000 euros en diferentes actuacións destinadas a mellorar vías, accesos e infraestruturas do municipio, con intervencións no monte San Roque e en varios viais das parroquias.

Nos accesos ao monte San Roque, un dos espazos naturais, turísticos e de lecer máis frecuentados de Viveiro, executarase un proxecto cun orzamento de 121.970,95 euros, coa colaboración da Axencia de Turismo de Galicia, que achegará ata 100.000 euros. Os traballos incluírán a mellora do firme das vías e dos accesos peonís, a renovación das redes de saneamento e abastecemento e a instalación dunha nova rede de recollida de augas pluviais.

A actuación tamén contempla reforzar a sinalización e a accesibilidade, así como incrementar a seguridade coa colocación de

novas varandas e elementos de protección. Na zona de entrada ao monte retiráranse árbores e posteriormente realizarase unha nova plantación.

Por outra banda, o Concello conseguiu máis de 203.000 euros en axudas para mellorar varios viais. A Consellería de Economía e In-

dustria achega 118.308,20 euros para actuar en dúas vías de acceso ao parque empresarial de Landrove: a pista de A Tilleira e outra vía situada entre Landrove e Galdo. As obras incluírán reparación de baches, ampliación da rede de sumidoiros e renovación da sinalización horizontal e vertical. Tamén se repararán un hidrante e unha boca de rega.

A Consellería do Medio Rural concede 85.398,19 euros para a pista de Aurá a Barbeito, en Magazos, que dá acceso a varias vivendas. Neste punto mellorase a drenaxe mediante cunetas revestidas de formigón, aplicarase aglomerado na calzada e renovarase a sinalización.

As actuacións permitirán intervir sobre zonas deterioradas e adaptar as infraestruturas ás necesidades de veciñanza e usuarios dos diferentes espazos municipais.

O BNG acusa o Concello de volver estudar unha rede xa auditada

O BNG de Viveiro cuestiona o anuncio do Goberno municipal do PP sobre o inicio dunha nova análise das infraestruturas de abastecemento de auga no rural, parroquia por parroquia. Os nacionalistas consideran que o Concello xa dispón dun diagnóstico previo da rede e que debería centrarse agora en definir prioridades e redactar proxectos a partir desa información.

A alcaldesa, Mariña Gueimunde, anunciou o pasado 26 de setembro que os primeiros estudos comezarían en Galdo para coñecer o estado das infraestruturas, localizar as zonas nas que sexa preciso ampliar ou completar as redes e preparar proxectos e valoracións económicas cos que optar ás liñas de financiamento previstas para 2027. Os traballos estenderanse posteriormente ao resto das parroquias.

A portavoz municipal do BNG e candidata á Alcaldía, Iria Coteló, lembra que en 2024 xa se realizou unha auditoría da rede de abastecemento municipal. Segundo a formación, ese traballo permitía identificar problemas, localizar deficiencias e planificar futuras actuacións de mantemento, reparación ou ampliación. “Gueimunde sabe perfectamente que esta auditoría existe. A documentación do traballo realizado está en mans do Concello e de Viaqua”, afirma Coteló.

A nacionalista cuestiona que o Go-

berno local anuncie agora un novo estudo sobre unhas necesidades que, segundo defende, xa foron analizadas. Ao seu xuízo, o Executivo debería ter aproveitado o ano e medio de mandato para establecer prioridades e redactar os proxectos necesarios. “Iso é precisamente o que tiñan que ter feito durante este ano e medio de Goberno: partir da información existente, establecer prioridades e redactar os proxectos necesarios”, sostén.

O Concello, pola súa banda, defende que a nova análise permitirá localizar as infraestruturas existentes que poidan ser habilitadas e detectar os puntos nos que non existe rede e sería necesario executar novos tramos ou conexións. A partir destes datos, pretende definir as intervencións e elaborar os correspondentes proxectos e valoracións económicas.

O BNG considera que o anuncio evidencia unha falta de aproveita-

mento do traballo realizado. “Despois de ano e medio, anuncian agora que van empezar a estudar unha rede que xa foi auditada. É máis propaganda que xestión”, afirma Coteló, que reclama explicacións sobre as actuacións realizadas a partir da auditoría de 2024.

A formación nacionalista amplía as súas críticas a outros proxectos municipais, como o Plan de Accesibilidade, o Contrato de Servizos Enerxéticos ou o Bus Urbano, e asegura que Viveiro está “perdendo oportunidades”.

Pola súa banda, o Goberno municipal mantén que a análise se desenvolverá progresivamente nas distintas parroquias e que as prioridades dependerán das necesidades detectadas, das posibilidades técnicas e das vías de financiamento dispoñibles, co obxectivo de contar cos proxectos preparados para futuras convocatorias de 2027.

Tres comisións festivas de Viveiro dan un paso atrás tras anos de organización

A organización das festas en Viveiro afronta un momento de relevo coa saída de varias das comisións que nos últimos anos se encargaron de sacar adiante diferentes celebracións. Á decisión da comisión de O Naseiro, que deixou a organización ao finalizar a romaría, súmanse agora a comisión do San Xoán de Covas e a Asociación Xuventudes Chilindrinhas, responsable das festas de Celeiro.

No caso de Celeiro, Xuventudes Chilindrinhas decidiu poñer fin a tres anos á fronte da preparación dos festexos. O colectivo recoñece que se trata dunha decisión “difícil”, pero explica que o traballo acumulado durante este tempo provocou un importante desgaste persoal, especialmente a nivel mental.

“Non é cansazo físico. É cansazo mental”, sinala a asociación, que lembra que a organización das festas implica meses de preparación, chamadas, reunións, resolución de problemas e numerosas horas de dedicación. A pesar das dificultades e de considerar que non sempre contou co apoio e a colaboración suficientes, asegura que continuou polo “cariño por Celeiro e polas súas festas”.

Agora considera que chegou o momento de facilitar o relevo.

“Chega un momento no que un se dá conta de que non pode seguir sostendo todo sobre as mesmas poucas persoas”, explica. O colectivo despídese agradecendo a todas as persoas que colaboraron e participaron nas celebracións. “Marchamos co corazón encollido, pero coa tranquilidade de saber que o intentamos”, afirma, antes de expresar o desexo de que alguén recolla o testemuño e dea continuidade ás festas.

En Covas, a comisión do San Xoán tamén comunicou ao Concello a súa decisión de deixar a organización. O equipo estaba formado por Paula Piñón, Patri Louzao, Chus Louzao e Julio Cociña, que levaban desde 2013 encargándose dos festexos da parroquia.

A portavoz, Paula Piñón, foi quen trasladou inicialmente aos seus compañeiros a necesidade de facer un parón. “Necesito un descanso”, explicou, e o resto dos integrantes decidiu acompañala na saída. “Ímonos sen queixas, a parroquia é encantadora, pero estamos cansados”, sinalan.

As tres organizacións deixan agora aberto o relevo para que outras persoas ou grupos poidan asumir a preparación das celebracións de Viveiro.

O Pastor Díaz reúne teatro, humor e música para este outono

O Teatro Pastor Díaz de Viveiro contará cunha intensa programación cultural durante os meses de outubro, novembro e decembro, cunha axenda que combinará teatro, circo, música, humor e maxia. O calendario reunirá propostas para diferentes idades e contará coa presenza de compañías e artistas galegos como Carlos Blanco, Teatro ó Cubo, Pistacatro, Contraproducións, Ártika Teatro, Ibuprofeno Teatro ou Ítaca Teatro.

Outubro será o mes con maior número de citas, cun espectáculo cada sábado. A programación, que xa comezou, seguirá o día 10, ás 20.30 horas, con Carlos Blanco e ‘A penúltima’. O novo circo tomará o relevo o sábado 17, ás 18.00 horas, con ‘Sen Patrón’, de Pistacatro. A literatura galega terá o seu espazo o 24 de outubro, ás 20.30 horas, coa

adaptación teatral de ‘Memorias dun neno labrego’, a emblemática obra de Xosé Neira Vilas. O Samaín pechará a programación mensual o día 31, ás 18.00 horas, con ‘Quen dixo medo?’, de Barafunda. A proposta combinará xogos, música e baile nun ambiente protagonizado polos espíritos propios destas datas.

NOVEMBRO. A actividade continuará o 7 de novembro, ás 18.00 horas, con ‘O libro da selva. O musical’, de Ártika Teatro. Unha semana máis tarde, o día 14 ás 20.30 horas, Ibuprofeno Teatro presentará ‘Bio construción’, unha peza contemporánea para adultos. A música centrará a xornada do 21 de novembro coa celebración de Santa Icí. A Banda de Música O Landro interpretará ‘Os soños na gaiola’ en dúas sesións, programadas para as

18.30 e as 20.30 horas.

DECEMBRO. O último mes do ano abrirá a súa programación o 12 de decembro, ás 20.30 horas, con ‘Profetas’, de Ítaca Teatro. O 22 de decembro, ás 20.30 horas, a Banda de Música O Landro volverá ao escenario viveirense co seu Concerto de Nadal ao Estilo Vienés.

O broche á programación chegará o día 28, ás 18.00 horas, con ‘Magic Mateo Show’, unha función familiar na que a maxia se mesturará co humor.

As entradas poderán reservarse de luns a xoves, entre as 9.00 e as 14.00 horas, a través do teléfono 982 560 162 ou do correo electrónico cultura@viveiro.gal. Tamén se poderán adquirir na taquilla do Teatro Pastor Díaz desde unha hora antes do inicio de cada función.

ACADEMIA
A Mariña

MANIPULADOR DE ALIMENTOS
APLICADOR FITOSANITARIOS
BIENESTAR ANIMAL
PROTOCOLOS DE ACOSO
PRERREQUISITOS -APPCC
PROTECCIÓN DE DATOS
FORMACIÓN BONIFICADA

formacion@amarina.org - Tf.: 982 585 098

O Partido Popular critica a xestión municipal e alerta do servizo de Atención Temperá

O PP de Burela fixo balance da tempada estival con críticas á xestión das praias, especialmente polo servizo de socorrismo, a retirada da bandeira azul da praia urbana e as deficiencias nos baños públicos da Marosa. Os populares consideran que estes problemas evidencian, ao seu xuízo, “inoperancia, falta de xestión e falta de transparencia”. A formación asegura ter recibido queixas pola falta de efectivos no servizo de salvamento, que este verán foi asumido directamente polo Concello. Segundo o PP, nalgunhas xornadas o posto da praia urbana permaneceu parte do día sen profesionais, obrigando aos propios bañistas a reaccionar ante determinados incidentes. Os populares relacionan esta situación coa retirada da bandeira azul e cuestionan que permanecese izada durante parte da tempada.

Tamén denuncian problemas nos baños da Marosa, a pesar das obras realizadas, por falta de limpeza, iluminación ou auga. Para o PP, as instalacións precisan un mantemento continuado.

Ás críticas súmase a polémica polo novo convenio de Atención Temperá. As Novas Xeracións aseguran que o acordo reduce o ámbito territorial e limita oficialmente o servizo a Burela, Foz, O Valadouro, Cervo e Xove, mentres outros menores serían

derivados. A organización afirma que o PP apoiou o convenio para garantir a atención aos nenos de Burela que xa utilizan o recurso. O servizo atende menores de 0 a 6 anos con trastornos ou risco de padecelos, ofrecendo intervencións como estimulación pedagóxica, psicoloxía, logopedia, fisioterapia e apoio ás familias. As Novas Xeracións reclaman garantir a continuidade da atención e cuestionan o novo alcance territorial do convenio.

A organización tamén cuestiona a valoración do BNG, que considera un “éxito de xestión” a nova configuración. A polémica céntrase agora no alcance territorial do acordo e nas posibles derivacións, mentres o PP reclama que ningún menor quede sen atención. As dúas cuestións forman parte das críticas populares á xestión municipal de Burela actualmente.

Tin e Tina converterán calzetíns en monicreques

Tin o calzetín e Tina a calcetina serán os protagonistas dunha nova proposta dirixida ao público infantil en Burela. Galitooon achegará á vila o obradoiro “Monicreques de calzetín” o día 10 de outubro, unha actividade na que os nenos e nenas poderán dar forma ao seu propio personaxe e aprender despois a animalo.

A iniciativa está pensada para participantes a partir dos 3 anos e desenvolverase entre as 12.00 e as 13.00 horas na Casa da Cultura. A través dunha experiencia práctica, creativa e lúdica, os máis pequenos poderán descubrir o mundo dos monicreques mentres elaboran as súas propias creacións.

O obradoiro contará cun máximo

de 40 participantes e as prazas asignaranse por rigorosa orde de inscrición. As familias interesadas poden formalizar a reserva na Biblioteca Pública Municipal de Burela. Desde a organización recomandan que cada neno ou nena participe acompañado dos seus proxenitores, favorecendo así que a proposta se converta tamén nunha experiencia compartida en familia.

A programación infantil continuará esa mesma tarde coa compañía Galitooon, que representará en Burela o espectáculo teatral “Os descon-tacontos”. Deste xeito, a localidade contará cunha xornada dedicada especialmente aos nenos e nenas e ás súas familias, combinando a creación de monicreques co teatro.

A licitación do SAF deberá detallar custos directos, indirectos e laborais

O Tribunal Administrativo de Contratación Pública de Galicia (TACGal) deu a razón a CCOO do Hábitat no recurso presentado contra a licitación do Servizo de Axuda no Fogar (SAF) de Burela e obrigou o Concello a corrixir os pregos. A resolución, asinada o 17 de setembro, cuestiona o nivel de detalle da documentación económica do procedemento.

Segundo CCOO, o tribunal sinala que o orzamento debe estar desagregado e incluír os custos directos, indirectos e outros posibles gastos. A documentación da licitación, segundo o sindicato, non detallaba estas partidas nin incorporaba unha estimación dos custos laborais do persoal que prestará o servizo, necesaria para comprobar a súa adecuación ao convenio colectivo aplicable.

O sindicato considera que a corrección permitirá comprobar con maior precisión se o orzamento é suficiente para asumir os salarios establecidos e evitar posibles repercusións sobre as condicións das persoas traballadoras. Ademais, o

TACGal rexeitou as alegacións do Concello sobre a capacidade de CCOO para presentar o recurso e recoñeceu a lexitimación da organización sindical.

A resolución pon fin á espera aberta nas últimas semanas arredor da contratación do SAF. O recurso provocara tamén críticas do PP de Burela, que cualificara a situación de “posible nova irregularidade” e cuestionara a xestión do servizo. Os populares lembraron que o contrato anterior vencera hai preto de dous anos e criticaron a tramitación do novo expediente.

Pola súa banda, o goberno municipal defendera que era necesario agardar pola resolución do TACGal antes de extraer conclusións. A alcaldesa, Carmela López, asegurara que, se o tribunal determinaba que algún aspecto debía modificarse, o Concello procedería a corrixilo e continuaría coa tramitación.

Co pronunciamento do tribunal, o Concello deberá agora modificar a documentación económica para detallar as partidas e permitir contrastar os custos de persoal co convenio antes de continuar co procedemento de contratación.

A vila suma un paso de peóns para poñer o rural en valor

Burela estrea un paso de peóns diferente aos habituais grazas á iniciativa promovida por Casa Grande de Xanceda en colaboración co Concello. As tradicionais raías brancas foron substituídas visualmente polas características manchas dunha vaca frisoa, nunha proposta bautizada como “Paso de Vaca”.

A instalación coincidiu co Día Mundial sen Coches, celebrado o 22 de setembro, unha xornada destinada a reflexionar sobre os hábitos de mobilidade e o espazo ocupado polos vehículos nas vilas e cidades. A iniciativa pretende tamén achegar a cidadanía ao rural e invita a “deixar o coche aparcado, baixar o ritmo, mirar ao noso redor e achegarnos á

vida no campo”.

A proposta está vinculada ao concepto “cow life”, creado pola granxa ecolóxica, que reivindica unha vida máis alá das présas, os atascos e o asfalto. A filosofía busca recuperar o contacto coa natureza, apostar polos produtos de proximidade e poñer en valor o rural como produtor de alimentos.

O primeiro “Paso de Vaca” instalouse en 2018 no centro da Coruña. Desde entón, esta iniciativa chegou a localidades como Santiago de Compostela, Boimorto, Lugo e Pontevedra. Burela súmase agora á rede, co obxectivo de dar visibilidade ás vacas, ás persoas gandeiras e ao sector primario.

A IV Noite das Ánimas contará con obradoiros e xogos tradicionais

Burela celebrará o 31 de outubro a IV Noite das Ánimas, organizada por Arume, cunha programación familiar que comezará ás 16:30 horas na Praza de Abastos. Haberá obradoiros de cabazas, bonecos de millo e bonecas da Vella, ademais de xogos tradicionais e chocolatada. Para o taller de cabazas será necesario levar unha propia.

A tarde incluír tamén a charla “A Noite de Ánimas explicada para nenos”, a cargo de Lidia Mariño, e a actuación de Canto da Sinistra Compañía, da Coral Polifónica de Burela. A Praza da Mariña acollerá a Procesión das Ánimas, á que se poderá acudir vestido de ánima con saba branca. Tamén haberá un sorteo dunha cesta.

A organización lembra que os menores deberán estar acompañados por unha persoa adulta. A iniciativa conta coa colaboración do Concello de Burela, Medio Ambiente, Fundación EUSON, Banda de Gaitas Dámas, Banda Musical de Burela e Chocolateades de Burela, para participar en todas as actividades da celebración ao longo da tarde.

As familias únense para atrasar o acceso dos menores aos móbiles

O Concello de Burela puxo en marcha unha campaña para atrasar o acceso dos nenos e nenas ao seu primeiro *smartphone* mediante un pacto voluntario entre familias. A iniciativa pretende crear unha rede de apoio entre os proxenitores que compartan esta decisión e reducir a presión social que pode favorecer a entrega de teléfonos móbiles a idades cada vez máis temperás.

A proposta forma parte da Estratexia de Saúde do Concello e presentouse coincidindo cos encontros de inicio de curso coas familias de Primaria e Secundaria. Xa foi dada a coñecer no CEIP Vista Alegre e no CEIP Os Castros, onde se explicou o funcionamento do pacto e os motivos da campaña. O Concello parte dunha preocupación habitual: o temor das familias a que os menores se sintan excluídos cando moitos dos seus compañeiros xa dispoñen dun *smartphone*. Fronte ao argumento de que “todo o mundo ten móbil menos eu”, a iniciativa formula unha resposta colectiva. A idea é que, cantos máis fogares acorden

atrasar a chegada do primeiro teléfono intelixente, menor sexa a presión sobre os nenos e os propios proxenitores.

As familias interesadas poden adherirse voluntariamente mediante o código QR ou a ligazón incluída nos materiais da campaña. O obxectivo é ampliar progresivamente a rede e facilitar que os fogares coñezan que outras familias comparten a mesma decisión.

A iniciativa non pretende cuestionar nin culpabilizar quen opte por entregar antes un *smartphone* aos seus fillos, senón ofrecer información, acompañamento e ferramentas para establecer límites

compartidos no uso das pantallas. A finalidade é favorecer unha relación coa tecnoloxía adaptada ás diferentes idades e atender ao seu impacto no benestar físico, emocional e social da infancia e adolescencia.

A campaña intégrase na Estratexia de Saúde municipal, desde unha perspectiva comunitaria e transversal. Neste marco, o Concello mantén tamén os Camiños Escolares Seguros. Cada mércores, Gaia acompañará os escolares a pé ata o colexio para promover actividade física, autonomía e mobilidade segura e sostible. Busca ampliar o compromiso entre as familias.

O Concello recupera espazos públicos e mellora a accesibilidade

O Goberno local está a executar dúas actuacións destinadas a mellorar a accesibilidade, favorecer os desprazamentos a pé e recuperar espazos públicos para o uso da veciñanza. As intervencións sitúanse no cruce das rúas Arcadio Pardiñas, Eijo Garay e Celso Emilio Ferreiro e na praza situada á altura do número 61 da rúa Rosalía de Castro.

No primeiro punto, os traballos permitirán prolongar a beirarrúa de Eijo Garay e ampliar a esquina de Arcadio Pardiñas, creando un percorrido peonil máis directo e seguro e contribuíndo a ordenar o cruzamento. A zona estaba identificada no Plan de Mobilidade Urbana Sustentable (PMUS) pola intensidade do tránsito peonil e pola coincidencia de percorridos entre as dúas rúas. Ademais, forma parte do itinerario prioritario que conecta os centros escolares co núcleo urbano.

A alcaldesa, Carmela López, defende que estas obras permiten aplicar sobre o terreo as medidas previstas no PMUS. “Non queremos que sexa un documento que quede nun caixón, senón unha ferramenta para ir transformando Burela, actuación a actuación”, sinalou. A

rexedora destaca que a accesibilidade e unha mobilidade máis amable forman parte do modelo de vila que pretende impulsar o Concello. Paralelamente, Burela acomete a reforma integral da praza da rúa Rosalía de Castro, cunha superficie aproximada de 825 metros cadrados. O proxecto conta cun investimento de 199.060,77 euros, dos que 189.604,47 proceden do Plan Deputación 2025 e 9.456,30 corresponden ao Concello. Os traballos son executados por Novavial, S.L.

A actuación permitirá renovar os pavimentos e reorganizar o espazo para ampliar as zonas peonís e reducir barreiras de accesibilidade. A

nova configuración incorporará zonas verdes e de sombra, dúas pérgolas de madeira, mobiliario urbano, xogos de mesa, unha zona para practicar petanca e aparcabís.

A proximidade da residencia de maiores tamén foi tida en conta no deseño, co obxectivo de crear unha contorna cómoda e accesible para persoas de diferentes idades. “Estamos recuperando un espazo que necesitaba unha actuación e transformándoo nun lugar para as persoas”, afirmou López.

Con ambas intervencións, o Concello pretende mellorar os itinerarios peonís e crear novos espazos de convivencia e lecer.

“Cinco anos despois, seguimos aquí”: a ANPA do Vista Alegre reclama solucións

A presidenta da ANPA do CEIP Vista Alegre, Sara Calvo Yanes, reivindicou os cinco anos de traballo da comunidade educativa para conseguir unha reforma integral do colexio e rexeitou que as reclamacións estean condicionadas por intereses políticos. “Non queremos guerras políticas. Non queremos buscar culpables. Queremos solucións”, resumiu.

As declaracións producíronse despois da asistencia da ANPA ao Pleno, onde se debateu unha moción sobre as necesidades dos centros educativos. Os representantes acudiron con cascos e chalecos de obra como símbolo dos cinco anos de escritos, reunións e solicitudes para reclamar actuacións no Vista Alegre. Calvo Yanes sintetizou este período como “cinco anos de traballo, cinco anos de espera e cinco anos de escusas”.

A presidenta asegurou que a reivindicación non está manipulada por ningún partido e defendeu o coñecemento adquirido pola comunidade educativa sobre as necesidades do edificio. Lembrou que o Consello Escolar reúne persoas con sensibilidades diferentes, pero cunha prioridade compartida: o benestar do alumnado.

Calvo Yanes agradeceu especial-

mente o traballo da directiva da ANPA, así como do equipo directivo do centro, que, segundo lembra, xa reclamaba melloras antes da actual mobilización das familias. Tamén recoñeceu o labor do profesorado e das familias e destacou o papel dos nenos e nenas, aos que considera o motivo principal das reivindicacións.

A presidenta admitiu o esforzo persoal que supón manter durante anos unha mobilización baseada en escritos, reunións e chamadas, especialmente cando as solucións non chegan. Porén, asegurou que a ANPA continuará insistindo ata conseguir avances.

Coincidindo co seu aniversario, Calvo Yanes expresou ademais o desexo de recibir unha chamada que confirme que a reforma integral do Vista Alegre será unha realidade. A súa intención, explicou, sería poder comunicarlles aos alumnos e alumnas que finalmente chegou o momento de acometer as obras. Mentres esa resposta non chega, a presidenta asegurou que a comunidade educativa seguirá traballando e reivindicando a mellora do centro. “Cinco anos xa son demasiados”, concluíu, e que reúna condicións adecuadas para todo o alumnado.

C/ MARIÑEIRO CHILA 27, BAJO • 27780 FOZ, LUGO • 982 684 106

Unha xornada de voluntariado contra a herba da Pampa

Ribadeo acollerá unha xornada de voluntariado para sensibilizar sobre o impacto das especies invasoras e contribuír ao control da herba da Pampa (Cortaderia selloana). Baixo o lema “Ribadeo sen plumeiros”, a actividade desenvolverase o 18 de outubro, con saída ás 09:00 horas desde a gasoliñeira do polígono. A xornada centrarase na retirada de exemplares desta planta nas rúas e na zona industrial, actuando sobre plantas illadas antes de que poidan multiplicarse e xerar novos focos de expansión. Segundo Galicia Ambiental, A Mariña lucense é unha zona de risco pola proximidade das importantes poboacións existentes no occidente asturiano. As sementes poden dispersarse a través de vías como a A-8, a N-634 e a vía férrea de FEVE. Os traballos permitirán tamén coñecer mellor a distribución da especie, de cara ás futuras actuacións de extracción previstas a partir de 2027. Galicia Ambiental defende actuar de maneira preventiva, eliminando primeiro os exemplares recentemente aparecidos para evitar intervencións máis complexas no futuro.

“Tempo para Ti” organiza unha saída ás Termas de Cuntis

O programa “Muller e Benestar: Tempo para Ti” continuará cunha nova actividade pensada para favorecer o descanso, o coidado persoal e a convivencia entre as participantes. A proposta será unha saída ás Termas de Cuntis, que se celebrará o vindeiro 25 de outubro e será a segunda excursión organizada este ano no marco da iniciativa. A saída terá lugar ás 8:30 horas desde a Escola de Música de Ribadeo. O transporte será asumido polo Concello, mentres que cada participante deberá aboar a modalidade termal que escolla: 17 euros polo acceso ao spa ou 42 euros pola entrada ao spa con comida. Para esta actividade habilitáronse 50 prazas e a inscrición permanecerá aberta ata o 15 de outubro. As interesadas poden anotarse no Centro de Información ás Mulleres (CIM), no Auditorio Hernán Naval, ou solicitar información no teléfono 982 120 739. Desde o CIM sinalan que o programa pretende ofrecer ás mulleres un espazo para descansar, coidarse, desconectar das rutinas cotiás e compartir unha xornada diferente nun ambiente de lecer e convivencia.

A Deputación rebate o Concello polas tarifas do CAM

A Deputación de Lugo rebateu as críticas do Concello de Ribadeo pola actualización das tarifas do Centro de Atención a Persoas Maiores (CAM) e cuestionou así a versión trasladada polo goberno local sobre a falta de información ás familias. A institución provincial asegura que os usuarios afectados foron informados previamente e que, ademais, tiveron a posibilidade de recibir explicacións individualizadas sobre como lles afectaría a revisión dos prezos. Segundo a Deputación, a dirección do centro contactou coas 21 familias que podían verse máis afectadas pola actualización. Posteriormente, o 8 de xuño convocouse unha reunión no propio centro, á que acudi-

ron 19 familias, que foron atendidas individualmente por técnicos provinciais. As persoas que non puideron asistir recibiron información por teléfono. Deste xeito, a Deputación rebate a afirmación do Concello de que había familias “bastante perdidas” ante os novos prezos e defende que existiu un proceso específico de información e atención aos usuarios. A institución provincial lembra tamén que as tarifas levaban oito anos sen actualizarse e asegura que o importe final se calcula segundo a capacidade económica de cada residente.

Casa Maseda renacerá como oficina de turismo

Ribadeo deu un novo paso para recuperar Casa Maseda e convertela nun equipamento público. O Consello do Goberno autonómico aprobou o novo convenio para rehabilitar o inmoble, situado no casco histórico, e destinalo á futura oficina de turismo e a un punto de atención ao peregrino. O proxecto contará cun investimento de 880.000 euros, financiado integramente polo Goberno autonómico. A achega permitirá cubrir tanto a adquisición do edificio como os traballos necesarios para a súa rehabilitación. O alcalde, Dani Vega, cualificou o avance de “moi boa noticia” e lembrou que Casa Maseda levaba “moitísimos anos” abandonada. Segundo explicou, o Concello incorporou aos orzamentos de 2025 os fondos necesarios para avanzar na expropiación e iniciou as xestións para recuperar o in-

moble. A futura Casa Maseda concentrará dous servizos vinculados á actividade turística: a nova oficina de turismo e un espazo específico de atención aos peregrinos. A súa localización, en pleno centro e dentro do casco histórico, é considerada polo Concello especialmente axeitada para estas funcións. Vega destacou que o edificio pasará de estar deteriorado e sen actividade a contar cun “destino claro”, vinculado á recepción de visitantes e peregrinos. O alcalde enmarcou a actuación na captación de investimentos para Ribadeo e asegurou que “Ribadeo avanza xestionando”, ao tempo que agradeceu ao Goberno autonómico o financiamento comprometido para recuperar o inmoble e reforzar os servizos turísticos da vila.

Ribadeo recupera a memoria da pioneira Manuela Barreiro

Ribadeo homenaxeou a Manuela Barreiro Pico, unha figura pioneira da historia galega, coa inauguración dun mural realizado polo artista Diego As. A iniciativa permitiu recuperar e manter presente a memoria de quen foi a primeira muller licenciada pola Universidade de Santiago de Compostela e a primeira farmacéutica de Galicia. O acto, celebrado no Teatro de Ribadeo, serviu para lembrar a traxectoria dunha muller que abriu camiño nunha época na que o acceso feminino aos estudos universitarios e ao exercicio de determinadas profesións estaba marcado por numerosas barreiras.

O mural de Diego As pasa agora a formar parte da paisaxe urbana ribadense como un recordatorio permanente da relevancia de Barreiro Pico e do seu legado. Na homenaxe participaron tamén o artista e Isabel Fernández. A programación incluíu unha representación teatral a cargo da asociación La Moderna, nunha xornada na que a arte urbana, a memoria histórica e as artes escénicas compartiron protagonismo. O obxectivo foi divulgar a figura de Barreiro e achegar ás novas xeracións a importancia dunha muller que marcou un fito no ámbito académico e profesional galego.

Lara Méndez reclama á Xunta máis control e seguridade nos accesos á praia das Catedrais

A deputada socialista Lara Méndez reclamou á Xunta unha planificación máis rigorosa na praia das Catedrais, en Ribadeo, para compatibilizar a conservación deste espazo natural coa seguridade das persoas visitantes. A parlamentaria do PSdeG refiriuse aos problemas rexistrados recentemente e a un episodio de “descontrol tremendo” que obrigou a pechar temporalmente o acceso ao areal. Ao seu xuízo, a situación “non deu boa imaxe aos visitantes” e evidencia a necesidade de revisar a organización actual. Méndez recoñeceu que o sistema de control de accesos durante os períodos de maior afluencia supuxo “un punto a favor”, aínda que sinalou que “xa deu

bastantes problemas”. Para a socialista, o modelo actual resulta “insuficiente” ante o volume de visitantes que recibe este enclave. A deputada defendeu reforzar a ordenación dos accesos e os medios humanos e materiais, mantendo como prioridade a protección ambiental. Tamén advertiu da proximidade dun novo Ano Santo, que previsiblemente incrementará a chegada de visitantes a un espazo que considera “un referente turístico”. O PSdeG reclama así que a Xunta se anticipe a posibles episodios de saturación e planifique con tempo a xestión das Catedrais, co obxectivo de garantir a seguridade dos visitantes e preservar este espazo natural.

O BNG denuncia un novo revés nas contas de Ribadeo

O grupo municipal do BNG cuestiona a situación económica do Concello tras coñecerse o informe de seguimento do Plan Económico-Financeiro (PEF) de 2025. O documento da Intervención municipal confirma, segundo o texto, o incumprimento da estabilidade orzamentaria e da regra de gasto. A necesidade de financiamento situouse en 781.345,26 euros, mentres que o exceso sobre o límite de gasto establecido no PEF alcanzou os 841.070,08 euros.

O PEF foi aprobado polo Pleno o 15 de xullo de 2025 para os exercicios 2025 e 2026, despois do incumprimento da estabilidade na liquidación de 2024. Naquel momento, a necesidade de financiamento era de 1.242.313,63 euros e a débeda viva representaba o 19,27%.

Para 2025, o plan establecía un límite de gasto non financeiro de 10.504.388,87 euros, pero a liquidación alcanzou os 11.345.458,95 euros. Ademais, fronte á capacidade de financiamento de 1.508,42 euros prevista no PEF, o informe constatou finalmente unha necesidade de financiamento de 781.345,26 euros. O portavoz do BNG, Martín Graña, critica que o alcalde, Dani Vega, presente a aplicación do PEF e a conxelación de fondos como unha mostra de "boa xestión" e "responsabilidade". Graña sinala que un PEF é unha ferramenta obrigatoria cando se incumpren determinadas regras

fiscais e considera que a situación económica empeorou respecto do momento no que se aprobou o plan. O informe de Intervención establece que, ante o incumprimento, deben adoptarse medidas correctoras para garantir a estabilidade, entre elas a non dispoñibilidade e retención de créditos. O BNG cifra en máis de 780.000 euros os recursos afectados por estas medidas e sinala partidas como 80.000 euros para instalacións deportivas e 50.000 euros para arranxo de rúas.

As contas municipais de 2024 tamén reflicten cambios en determinadas magnitudes: o aforro bruto pasou de 627.891,89 euros positivos en 2023 a -218.830,54 euros en 2024, mentres o remanente de tesourería para gastos xerais baixou de 1.160.789,65 a 224.753,35 euros.

O texto tamén sitúa neste contexto as dificultades recoñecidas polo alcalde para afrontar determinados

investimentos. Dani Vega cifrou recentemente o desaxuste en 740.000 euros e admitiu dificultades para asumir a parte municipal dunha actuación de abastecemento de auga. O BNG considera que a amortización ordinaria da débeda bancaria non debe confundirse co cumprimento das regras fiscais e reclama explicacións ao Goberno local sobre as medidas previstas para corrixir o desvío. Graña defende que a veciñanza merece coñecer como se chegou a esta situación.

O informe conclúe que o Concello presenta un incumprimento da estabilidade orzamentaria de 781.345,26 euros, cun desfase de 782.853,68 euros respecto do previsto no PEF, e confirma o incumprimento da regra de gasto por 841.070,08 euros. O documento deberá ser trasladado ao órgano competente para seguimento e contempla medidas coercitivas se persiste o incumprimento.

Chegan as obras do local social de Arante tras anos de deterioro

O local social de Arante será sometido a unha renovación integral despois do deterioro que presentaba o inmobile e que, segundo recoñece o propio Concello de Ribadeo, chegaba a dificultar a celebración de actividades.

A intervención céntrase inicialmente na cuberta, que estaba formada por placas de fibrocemento e presentaba un importante desgaste. O alcalde de Ribadeo, Dani Vega, recoñeceu que a situación do tellado provocaba a entrada de auga no interior do edificio, afectando ao seu uso por parte da veciñanza. "A cuberta estaba realmente moi desgastada, chovía dentro e iso evidentemente tiña consecuencias moi negativas nos veciños porque era difícil realizar actividades", explicou o rexedor. A demolición da antiga cuberta xa foi executada. Agora está

prevista a instalación dunha nova cuberta de lousa, xunto coa colocación de novas vigas de madeira e dun sistema de caleiros para recoller as augas. O deterioro non se limitaba ao exterior do edificio. O Concello tamén substituirá o pavimento interior por unha tarima flotante, xa que, segundo sinalou Vega, a superficie existente estaba "certamente desgastada" e chegara a provocar que algun-

has persoas esvarasen.

A situación do local condicionaba tamén a programación de actividades. Vega indicou que ata agora en Arante non se desenvolvían actividades de Preto de Ti, aínda que actualmente xa existe "un número importante" de propostas e participantes. Para o Concello, a renovación resulta necesaria para poder acoller estas actividades con garantías.

Veciños da Avenida de América estudan accións legais contra os cambios da obra

Os veciños e propietarios da Avenida de América mobilízanse ante as consecuencias que, segundo denuncian, terá a reforma da rúa sobre as súas vivendas e negocios. O colectivo, que xa supera os 30 integrantes e está en proceso de formalizarse como asociación, busca defender os seus intereses durante o desenvolvemento das obras. Unha das primeiras medidas foi solicitar unha reunión a pé de obra co alcalde e co arquitecto municipal para coñecer os detalles da actuación e trasladar as súas preocupacións. O encontro celebrouse este mércores, aínda que o rexedor non asistiu, e as explicacións do técnico municipal non convenceron a boa parte dos afectados.

Un dos principais conflitos céntrase na posible eliminación de accesos a aparcadoiros situados en propiedades privadas, algúns existentes desde hai décadas. Os afectados consideran que a medida contradí a ordenanza municipal sobre entradas de vehículos a estacionamento de uso exclusivo.

O colectivo xa acordou contactar con avogados especializados e non descarta emprender accións legais se o Concello mantén as decisións que consideran prexudiciais. Defenden que conservar os accesos é

viable, non supón un custo adicional para as arcas municipais e non causa prexuízos a terceiros.

As críticas afectan tamén aos negocios e á redución das prazas de estacionamento. Unha propietaria dun bar advirte de que perder o acceso ao aparcadoiro privado podería provocarlle un prexuízo económico que obrigase a pechar. Os veciños lembran ademais a afluencia diaria pola proximidade do instituto, a Escola Oficial de Idiomas e a residencia de maiores.

O colectivo cuestiona igualmente a supresión de espazos verdes e zonas axardinadas, que serían substituídos por superficies pavimentadas, así como os problemas de evacuación de augas. Neste último caso, apuntan a episodios de inundacións na zona do grupo Francisco Iglesias.

Os residentes reclaman ao Concello reconsiderar os aspectos que afectan ás propiedades, ao estacionamento e aos negocios, e abrir un diálogo para compatibilizar a reforma coas necesidades da veciñanza. Aseguran que continuarán organizándose mentres as obras sigan adiante. Tamén reclaman solucións que dean certeza aos residentes e eviten prexuízos durante os traballos.

FISIOVAL
Centro de Fisioterapia y Osteopatía

Servicio de Podología

Daniel Pumares Ramil
Col. Nº 165
C/ Obispo Sarmiento, 4 - bajo
27740 Mondoñedo - Lugo
Tfno.: 982 521 364
Móvil: 686 468 815

O programa “Viaxa co Concello de Trabada” pon rumbo a Portugal

O programa “Viaxa co Concello de Trabada” terá Portugal como próximo destino os días 6, 7 e 8 de novembro, cun itinerario que permitirá coñecer Oporto, Aveiro e o Bom Jesus do Monte. A saída está prevista para o venres 6 ás 7.00 horas desde a Praza do Concello.

A viaxe busca combinar turismo, convivencia e novas experiencias, con especial atención ás persoas maiores. O prezo será de 280 euros por persoa e incluírá o transporte en autobús, seguro, dúas noites nun hotel de catro estrelas, entradas ás actividades previstas e a manutención indicada no programa.

As prazas serán limitadas e inicialmente estarán reservadas para persoas empadroadas en Trabada. O Concello dá continuidade así a unha iniciativa que pretende ofrecer novas posibilidades de ocio e favorecer o encontro e as relacións entre a veciñanza.

Sante prepara para novembro a segunda edición do seu Maratón de Tute

Sante, en Trabada, volverá reunir aos afeccionados aos xogos de cartas coa celebración do II Maratón de Tute, organizado pola Asociación de Veciños San Julián de Sante. A competición terá lugar o domingo 15 de novembro, a partir das 11.00 horas, e contará cun máximo de 32 parellas.

As parellas que non estean presentes ás 11.15 horas pasarán directamente á repesca. O prezo será de 90 puntos por parella e incluírá a comida, composta por caldo galego, lacón asado con patacas e Tarta de Santiago, ademais de pan, bebida e café.

A competición premiará as catro primeiras parellas con 500, 300, 200 e 100 puntos, respectivamente, ademais de trofeos para as tres primeiras. A repesca repartirá 200, 150, 120 e 90 puntos entre os catro primeiros clasificados.

As inscricións abrirán o 15 de outubro ás 10.00 horas no teléfono 636 024 263 e as prazas cubriranse por orde de solicitude. A organización pide comunicar previamente posibles alerxias. Se non se completan as 32 parellas, os premios adaptaranse proporcionalmente.

A Enfariñada de Trabada, premiada pola conservación da tradición culinaria

A Festa da Enfariñada de Trabada vén de sumar un novo recoñecemento ao seu labor de conservación e divulgación da gastronomía tradicional. A celebración foi distinguida nos VII Premios á Excelencia do Turismo e a Gastronomía da provincia de Lugo co galardón “...E para comer, Lugo”, dedicado á gastronomía lucense. O premio pon o foco nunha cita que contribúe a recuperar, conservar e dar a coñecer a enfariñada, un dos pratos máis singulares da tradición culinaria de Trabada. A súa elaboración artesanal e o emprego de produtos de proximidade son algunhas das características dunha receita que a festa busca manter viva e transmitir ás

novas xeracións.

Desde o Concello destacan que a Enfariñada representa moito máis que unha proposta gastronómica, ao estar vinculada tamén coa memoria, a tradición e a identidade local. A celebración converteuse así nun escaparate para reivindicar unha elaboración propia e, ao mesmo tempo, nun punto de encontro arredor do patrimonio culinario do municipio.

O goberno local fixo extensivo o recoñecemento ás persoas que participan e colaboran cada ano na organización e desenvolvemento da festa, considerando que a súa implicación permitiu consolidar e facer medrar a cita edición tras edición.

Os Tres Pés enche de actividades a Escoliña de Fórnea con propostas para todas as idades

A Asociación Os Tres Pés abriu o prazo de inscrición para participar na nova programación de actividades que desenvolverá durante o curso 2026-2027 na Escoliña de Fórnea, en Trabada. A entidade prepara unha oferta que combina exercicio físico, idiomas e xadrez, con propostas destinadas a diferentes idades.

Entre as actividades previstas atópase pilates, que se organizará en grupos reducidos dun máximo de catro ou cinco persoas. Os horarios están aínda pendentes de concretar e estableceranse en función das persoas participantes. A programación contempla tamén zumba, aínda que neste caso a posta en marcha da actividade dependerá do número de inscricións recibidas. Tanto os horarios como os custos destas propostas poden consultarse directamente coa asociación.

Para os máis pequenos haberá

clases de inglés todos os venres, de 16.00 a 17.00 horas. Trátase dun grupo dirixido a nenos e nenas co obxectivo de favorecer a aprendizaxe deste idioma.

Outra das propostas será o xadrez, que se desenvolverá os sábados alternos entre as 11.00 e as 12.00 horas. A actividade está aberta a todas as idades e foi concibida para que poidan participar tamén diferentes membros dunha mesma familia, combinando aprendizaxe e práctica.

As persoas interesadas en participar ou coñecer máis detalles sobre os horarios e prezos poden contactar coa Asociación Os Tres Pés no teléfono 670 281 217, preferiblemente a través de WhatsApp.

O Concello mantén así o seu apoio e colaboración coas entidades locais para facilitar a continuidade de iniciativas como a impulsada por Os Tres Pés en Fórnea.

O Goberno local mellora estradas e espazos públicos en Valboa e Vilapercide

O Concello de Trabada está a desenvolver novas actuacións de mellora nas parroquias de Valboa e Vilapercide, dentro do programa municipal destinado a renovar progresivamente a rede viaria e acondicionar espazos públicos nos diferentes núcleos do municipio.

En Valboa, o Concello iniciou as obras nun tramo duns 800 metros que parte das proximidades da igrexa e continúa cara ao lugar de Sequeiro. A actuación conta cun investimento superior aos 45.000 euros e está incluída no Plan de Cooperación cos Concellos da Deputación de Lugo.

Os traballos contemplan a limpeza das cunetas, a aplicación dunha nova capa de aglomerado en quente, o pintado da vía e a renovación da sinalización vertical. Ademais, mellorarase a saída do cruzamento situado na contorna da igrexa para facilitar as manobras dos vehículos e incrementar a seguridade.

O alcalde, Rubén García Freije, destacou que a intervención permite “seguir avanzando na mellora das nosas estradas municipais” e atender as necesidades das distintas parroquias.

En Vilapercide, o Concello rematou as obras de acondicionamento da contorna da capela de San Miguel. A actuación incluíu un novo muro de contención, a rehabilitación da fonte e a renovación da varanda. Os traballos realizáronse mediante un convenio entre o Concello e a Deputación de Lugo.

A intervención contou ademais coa participación da propia veciñanza, que aproveitou as melloras para realizar pola súa conta o pintado da capela, contribuíndo á renovación do conxunto.

García Freije puxo en valor esta colaboración, ao considerar que “o traballo realizado entre todos permitiu renovar a contorna e poñer en valor un espazo importante para Vilapercide”.

Estas actuacións forman parte do programa municipal para acondicionar espazos e infraestruturas de uso habitual nas distintas parroquias de Trabada. O Concello prevé continuar promovendo novas intervencións para mellorar os accesos, reforzar a seguridade viaria e conservar lugares vinculados á vida social e veciñal.

O CEIP Celso Currás inicia o curso coa calefacción renovada

O CEIP Celso Currás de Trabada iniciou o novo curso cunha nova caldeira, substituída pola Concellería de Educación durante o verán tras os problemas rexistrados no equipamento anterior. A nova instalación supuxo un investimento de 18.000 euros.

O PP de Trabada valorou positivamente a actuación e sinalou que reclamara a substitución da antiga caldeira para evitar novos problemas coa calefacción durante o inverno. A formación agradeceu tamén á directora territorial a rapidez na resposta á petición. Durante a visita ao centro, os populares advertiron, porén, de que

permanecen outras deficiencias nas instalacións escolares que atribúen ao ámbito do mantemento municipal. Segundo indicaron, estarían pendentes actuacións en portas, cristais e baños. O PP reclamou así ao Concello de Trabada que acometa os traballos que considera necesarios para mellorar o estado do colexio. A formación sostén que a renovación da caldeira resolve unha das principais preocupacións existentes tras os problemas de calefacción do curso anterior, pero considera necesario continuar actuando no resto das instalacións.

O Concello ao coidado dos veciños

O Goberno local coloca os coidados e os servizos de proximidade no centro da súa estratexia para fixar poboación

Trabada está a articular unha rede de servizos públicos pensada para atender diferentes necesidades da veciñanza e, ao mesmo tempo, facilitar que as persoas poidan desenvolver o seu proxecto de vida no municipio. A conciliación familiar, o coidado da infancia, o envellecemento activo, o apoio ás asociacións e a atención a colectivos vulnerables forman parte dunha mesma liña de actuación municipal que busca reforzar os servizos de proximidade.

CONCILIACIÓN

A política municipal destinada ás familias mantén actividade durante todo o ano. Trabada dispón de campamentos infantís e xuvenís de verán, campamentos de Nadal e programas como Madrugadores ou Ludiseráns, pensados para cubrir as franxas horarias que poden resultar máis complicadas para as familias durante o curso.

“Seguimos traballando para que as familias de Trabada contén con servizos públicos que lles axuden no seu día a día e faciliten a conciliación”, sinala o alcalde, Rubén García.

Estes programas complementáanse cos campamentos organizados durante as vacacións, ofrecendo alternativas ás familias tamén cando non hai actividade lectiva. A intención municipal é que a conciliación non dependa exclusivamente do calendario escolar, senón que exista unha oferta estable ao longo do ano.

O PAI

Unha das principais novidades é o regreso do Punto de Atención á Infancia, destinado a menores de entre tres meses e tres anos. O servizo é gratuíto para as familias usuarias. A reapertura prodúcese nun ano no que Trabada está a rexistrar varios nacementos, unha circunstancia que o Concello considera especialmente significativa para reforzar os recursos destinados ás familias con nenos pequenos.

O rexedor explica que a recuperación do PAI se integra nunha rede máis ampla de medidas de conciliación. “Fixemos un esforzo moi importante para recuperar este servizo e incorporalo ao conxunto de programas de conciliación que temos durante todo o ano”, apunta.

O propósito pasa por “facilitar a compatibilidade entre a vida laboral e familiar” e garantir que os máis pequenos teñan acceso a recursos de calidade. O Concello vincula ademais estes servizos coa fixación de poboación, ao considerar que contar con recursos para as familias é unha condición importante para vivir e criar os fillos no rural.

MAIORES

A atención ás persoas maiores constitúe outro dos eixes da programación. O Concello mantén un programa gratuíto de terapia ocupacional que combina actividade física e estimulación cognitiva e que se desenvolve nas diferentes parroquias. O carácter itinerante permite achegar o recurso á veciñanza e facilitar a participación sen concentrar toda a actividade nun único punto. O traballo inclúe exercicios destinados a manter a axilidade e diferentes capacidades, así como dinámicas de estimulación cognitiva.

“Formulamos a política social como unha ferramenta contra o despoboamento”

A proposta pretende fomentar un envellecemento activo e contribuír ao benestar e á autonomía das persoas participantes.

“Levamos anos desenvolvendo actividades pensadas especificamente para o coidado das nosas persoas maiores, porque consideramos fundamental ofrecerlles propostas que lles permitan manterse activas tanto física como mentalmente”, destaca Rubén García Freije.

O programa manterase durante boa parte do curso, ata xuño, e complétase con viaxes culturais, actividades polas parroquias e clases semanais para fomentar o exercicio e os hábitos de vida saudable.

VIDA SOCIAL

O Concello tamén está a reforzar a colaboración co tecido asociativo. Nos últimos anos creáronse dúas novas entidades, o Motoclube A Cadeira e Os Cabaleiros de Trabada, mentres que se reactivou a Asociación Os Tres Pés.

O apoio municipal aos colectivos e ás parroquias permitiu, segundo o Concello, incrementar tamén o número de actividades. As festas parroquiais forman parte desa programación, xunto con outras iniciativas impulsadas polas asociacións.

Paralelamente, están a acometerse melloras nos locais sociais para convertelos en espazos máis funcionais e adaptados ás necesidades de cada parroquia e colectivo. A intención é que sexan lugares de encontro, participación, formación e actividade cultural.

“Continuamos a mellorar os locais das nosas parroquias e os espazos públicos para seguir acondicionando estes lugares para a nosa veciñanza”, afirma o alcalde.

NOVO RECURSO

O proxecto de maior dimensión é a creación dun Centro de Acolida de Mulleres en Risco de Exclusión Social. A iniciativa contempla adquirir un edificio situado na rúa San Roque número 18, no núcleo urbano de Trabada, rehabilitalo e convertelo nun recurso residencial con seis apartamentos independentes para mulleres con ou sen menores ao seu cargo.

O proxecto xa está presentado, pero está pendente de financiamento

para poder mercar o inmoble e executar as obras. A proposta non se limita a ofrecer aloxamento temporal, senón que incorpora un modelo de acompañamento integral durante un período máximo de dous anos.

As usuarias contarían con itinerarios individualizados de inclusión social, orientación laboral, formación profesional e apoio psicolóxico. Tamén disporían dun equipo técnico para recibir asesoramento laboral, educativo e social.

A formación estaría relacionada con sectores nos que existe demanda de emprego no territorio, especialmente os ámbitos sociosanitario, dos

“O regreso do PAI amplía os recursos municipais para os máis pequenos”

coidados e o sector primario. O Concello conta actualmente con arredor de quince persoas no servizo de axuda a domicilio. Pola súa banda, o centro residencial de maiores conta con outras trinta persoas traballadoras, segundo os datos incluídos no proxecto.

ARRAIGO

Un dos elementos centrais da iniciativa é a súa conexión coas cinco vivendas municipais xa rehabilitadas e destinadas ao alugueiro social. A intención é ofrecer continuidade residencial ás mulleres unha vez rematada a súa estancia no centro de acolida.

Deste xeito, o Concello pretende crear un itinerario que comece coa protección e o aloxamento e continúe coa formación, o acompañamento e a incorporación ao mercado laboral, para facilitar posteriormente unha solución residencial estable.

O proxecto busca responder de maneira conxunta a problemas como a exclusión social, a violencia de xénero, a vulnerabilidade residencial, o desemprego feminino, o envellecemento e a despoboación rural. Para iso incorpora acolida residencial, acompañamento social, atención psicolóxica, orientación laboral, asesoramento xurídico, formación profesional e participación comunitaria”, sinala o rexedor.

A proposta pretende así ir máis alá da atención asistencial temporal e favorecer procesos de autonomía, inclusión e permanencia no territorio. A existencia de vivendas municipais permitiría, segundo o alcalde, facilitar esa transición e liberar prazas para novas usuarias.

No conxunto, o Concello presenta estas medidas como pezas dunha mesma estratexia: facilitar a conciliación, acompañar ás persoas maiores, fortalecer a vida comunitaria e ofrecer novas oportunidades a colectivos vulnerables. A filosofía expresada polo Goberno local é que os servizos públicos deben contribuír non só a resolver necesidades inmediatas, senón tamén a crear condicións para vivir e permanecer en Trabada.

“Seguimos traballando para que as familias de Trabada contén con servizos públicos que lles axuden no seu día a día”, resume Rubén García. Unha aposta que o Concello pretende estender a todas as etapas da vida.

O BNG reclama medidas para reforzar a seguridade viaria en Lago e Palmeiro

O BNG de Xove levou ao Pleno ordinario de outubro varias propostas centradas na seguridade viaria e na comunicación dos cortes programados de auga. Unha delas, presentada polo concelleiro Miguel X. García Rodríguez, recupera unha petición formulada xa en 2023 para mellorar a seguridade nas inmediacións do Centro Social de Lago, na vía de acceso ao tecido industrial e ao polígono de Morás. A formación reclama medidas para reducir a velocidade dos vehículos e protexer especialmente as persoas que camiñan pola zona e as familias residentes nas proximidades.

A segunda iniciativa, defendida pola portavoz municipal, Pilar Vázquez Sánchez, céntrase en Palmeiro. O BNG considera insuficientes os elementos instalados para evitar saídas da vía, xa que rematan antes da curva. O grupo pide revisar estas medidas tendo en conta a especial sensibilidade do tramo, onde hai catro anos faleceron catro mozos nun accidente.

No pleno, a formación nacionalis-

ta tamén solicitou que os cortes de auga previamente planificados sexan comunicados con antelación á veciñanza mediante as redes sociais municipais ou avisos nos portais das zonas afectadas. A proposta non abrangue as avarías imprevistas, senón aquelas interrupcións que poidan programarse. O BNG considera que informar previamente permitiría ás familias adoptar precaucións e evitar molestias, contribuíndo a mellorar a seguridade, a comunicación e o funcionamento dos servizos municipais.

O PSdeG reclama que o futuro centro de día adapte as tarifas á renda dos usuarios

O PSdeG de Xove reclamou que as tarifas do futuro centro de día se establezan en función da renda das persoas usuarias. Os socialistas consideran que os prezos previstos para o servizo, que será xestionado por COGAMI, son similares aos dun centro privado, a pesar de que as instalacións foron construídas con fondos públicos e nun terreo municipal.

A formación valorou positivamente a creación deste recurso, que asegura ter reclamado ao inicio do actual mandato, pero cuestionou as condicións económicas e defendeu facilitar o acceso ás persoas con menos recursos. Tamén pediu concretar a data de apertura e as condicións nas que funcionará o centro. Segundo o PSdeG, o alcalde recoñeceu que descoñece cando abrirá o centro, polo que a formación reclamou respostas para as familias das persoas usuarias afectadas.

Durante o pleno, o PSdeG abordou ademais cuestións relacionadas

coa accesibilidade. Solicitou revisar o funcionamento dos sinais acústicos dos semáforos, especialmente o situado fronte ás vivendas sociais, e revisar en Palmeiro a distribución das prazas de estacionamento reservadas para persoas con discapacidade. Neste punto, reclamou crear polo menos outras dúas nas proximidades dos accesos adaptados aos edificios.

Os socialistas tamén pediron mellorar as xardineiras e instalar alumeadado público no acceso ao antigo colexio. En materia de mobilidade, propuxeron sinalizar como vías de prioridade peonil o tramo do Camiño Real entre a casa Patrocina e a farmacia e a rúa de acceso á residencia de San Bartolomé.

Finalmente, reclamaron recuperar os lavadoiros do Cruceiro e actuar nunha curva que consideran perigosa na estrada cara á ponte da vía do tren. O grupo criticou a xestión do alcalde e do PP e denunciou actuacións pendentes, restricións de auga e barreiras de accesibilidade.

Xove suma novas melloras en estradas, sendas e instalacións

O Goberno local vén de completar varias actuacións destinadas a mellorar a seguridade, a mobilidade e os espazos para o lecer no municipio, con intervencións na rede viaria, nunha senda natural e nunha instalación deportiva.

Na parroquia da Rigueira, o Concello recepcionou as obras de mellora e ancheamento da curva das Gulpilleiras, na estrada provincial LU-P-2604 Xove-Monte-Valcarría. Os traballos, executados por Carferlo S.L., supuxeron máis de 370.000 euros, dos que 206.000 procederon do Plan Único da Deputación de Lugo e outros 165.000 de fondos municipais. A actuación contou coa cesión gratuita dos terreos por parte dos propietarios lindeiros e incluíu un muro de contención para reforzar a plataforma.

A circulación reorganizouse cun triple carril: dous manteñen o itinerario principal e un terceiro facilita os desvíos cara a Soutorredondo e Vila. Tamén se renovou a sinalización horizontal e vertical e aproveitáronse os traballos para substituír a antiga condución de auga procedente do Torrillón ata o depósito de Montevelle.

SENDA. Por outra banda, a senda entre Vilachá, en Portocelo, e o miradoiro de Punta da Mansa foi acondicionada cunha achega de 17.200 euros da Xunta. A intervención incluíu a limpeza de cunetas, a mellora dos camiños e das conexións e a aplicación dunha capa

de saburra natural compactada. O delegado territorial de Lugo, Alfonso Villares, comprobou o resultado dos traballos, que buscan facilitar o acceso ao miradoiro e mellorar a comunicación co núcleo rural.

PISTA POLIDEPORTIVA. Finalmente, o Concello completou a rehabilitación da pista polideportiva do parque municipal, cun investimento de 18.000 euros. A actuación permitiu renovar o pavimento de céspede sintético, instalar novas canastras e mellorar o peche perimetral, a estrutura da pista multideportiva 3x3 e a rede de protección. A obra foi financiada mediante un convenio de subvención directa con fondos procedentes dos ingresos do Imposto de Compensación Ambiental. O obxectivo é recuperar este espazo para a práctica deportiva e o lecer, especialmente entre a poboación máis nova.

As tres actuacións responden a necesidades concretas do municipio.

Nas Gulpilleiras, a ampliación da plataforma facilita os desprazamentos e os accesos aos núcleos próximos, mentres que a nova distribución dos carrís permite ordenar os movementos dos vehículos e reforzar a visibilidade. A intervención permitiu tamén actualizar a condución de abastecemento de auga.

Na senda de Punta da Mansa, a mellora da superficie facilita o tránsito e o aproveitamento deste enclave natural, integrado nas zonas verdes e de lecer de Xove. A axuda autonómica enmárcase na convocatoria destinada a fomentar zonas verdes, favorecer a biodiversidade e reforzar a conectividade natural.

Na pista deportiva, o Concello optou por unha rehabilitación integral polo desgaste provocado polo uso continuado. A renovación permitirá recuperar as condicións de seguridade e calidade dunha instalación utilizada habitualmente pola veciñanza local e deportiva municipal.

A Praza do Concello acollerá a Foliada da Mariña o día 24

Xove acollerá o 24 de outubro unha nova edición da Foliada da Mariña, unha cita que reunirá na Praza do Concello música, baile e tradición desde as 17.00 horas.

A programación contará coa participación de diferentes grupos da comarca, que se irán dando a coñecer progresivamente.

Entre as actuacións xa confirmadas figuran Alana, que subirá ao escenario ás 21.00 horas, e Os do Fondo da Barra, previstos para as 22.45 horas. A partir da medianoite, ás 00.00 horas, a programación continuará cunha foliada libre, aberta á participación.

A organización anima a reservar a data e achegarse á Praza do Concello para gozar dunha tarde-noite

dedicada á música, ao baile e á tradición.

A celebración está organizada coa colaboración do Concello, a Asociación Cultural Saiñas-Xove e a Deputación de Lugo, segundo figura no cartel da convocatoria.

A vila acollerá en outubro dúas xornadas de ITV para vehículos agrícolas

O Concello de Xove contará os días 20 e 21 de outubro cunha unidade móbil da ITV para vehículos agrícolas. A inspección instalase no aparcadoiro do Centro de Saúde, diante do Cuartel da Garda Civil, facilitando as revisións obrigatorias sen desprazamentos. O martes 20 atenderá de 9.00 a 13.30 e de 15.15 a 18.00 horas, mentres que o mércores 21 funcionará de 9.00 a 13.30 horas. Será necesario solicitar cita previa no teléfono 981 92 80 80 ou na páxina web de SYC Applus+. O Concello anima aos propietarios a aproveitar a presenza da unidade para manter ao día as inspeccións dos seus vehículos.

Xove busca as mellores imaxes da súa natureza, costa e mar

O Concello de Xove pon en marcha a duodécima edición do Concurso de Fotografía Medioambiental, unha iniciativa que volve convidar a retratar a natureza, a costa e o mar do municipio a través de diferentes miradas.

O certame busca poñer en valor a riqueza medioambiental de Xove e descubrir, a través da fotografía, paisaxes, espazos naturais e elementos vinculados ao litoral e ao medio mariño. As persoas afeccionadas á fotografía poderán así plasmar a súa particular visión da contorna xovense e optar aos diferentes galardóns establecidos pola organización.

O concurso contará cunha categoría única e cinco premios económicos. A fotografía gañadora recibirá 120 euros, mentres que o segundo premio estará dotado con 100 euros e o terceiro con 90. O cuarto e o quinto clasificados obterán 75 e 65 euros, respectivamente.

As persoas interesadas terán de prazo ata o 30 de outubro de 2026 para presentar os seus traballos. As fotografías poderán entregarse no Rexistro de Entrada do Concello de Xove ou enviarse por correo postal ordinario. Neste último caso deberá constar no sobre a data de presentación.

As bases completas e a convocatoria do XII Concurso de Fotografía Medioambiental poden consultarse na web municipal, www.xove.es.

Para resolver dúbidas ou ampliar información, as persoas interesadas tamén poden dirixirse ao Departamento de Medio Ambiente do Concello de Xove, a través do teléfono 982 592 001.

Con esta nova convocatoria, o Concello anima a veciñanza e ás persoas afeccionadas á fotografía a captar a beleza da paisaxe xovense e converter a natureza, a costa e o mar nos protagonistas das súas imaxes.

Renovada a sinalización viaria en puntos clave

O Goberno local está a renovar a sinalización viaria en diferentes puntos do municipio cun investimento superior aos 45.500 euros. A actuación busca reforzar a seguridade de vehículos e peóns, ordenar a circulación e mellorar o estacionamento. Os traballos inclúen o repintado de pasos de peóns, prazas accesibles, zonas de carga e descarga e delimitacións de carrís no casco urbano e en vías de acceso á vila. O proxecto presta especial atención ao apar-

cadoiro do Centro de Saúde, onde se reorganizaron carrís, prazas, pasos peonís e zonas reservadas. Tamén se completou a sinalización diante do CEIP Pedro Caselles Rollán para facilitar as entradas e saídas do alumnado. Na Urbanización Palmeiro redefiniuse a circulación e creáronse novas prazas accesibles e nova sinalización vertical. A actuación, executada por GCS, forma parte dun convenio entre o Concello e a Consellería de Industria.

O municipio estrea unhas xornadas micolóxicas

O municipio celebrará o 10 de outubro as I Xornadas Micolóxicas, unha actividade gratuíta que combinará divulgación e práctica para achegar á veciñanza ao coñecemento dos cogomelos e da biodiversidade local.

A programación comezará ás 10.00 horas no Centro Cívico cunha introdución ao mundo da micoloxía. Despois realizarase unha saída de campo, á que os participantes deberán desprazarse polos seus propios medios, para buscar e observar exemplares. Pola tarde desenvolverase un obradoiro de identificación, no que se analizarán as características morfolóxicas dos cogomelos e boas prácticas para recoñecelos con seguridade.

As prazas serán limitadas e será necesaria a preinscrición antes do 3 de outubro. Recoméndase levar roupa axeitada, cesta e navalla para a saída. Organizada polo Departamento de Agricultura.

a pontenova

A Pontenova retomará as obras do Centro de Atención a Maiores

As obras do Centro de Atención a Maiores da Pontenova retomaranse proximamente despois de quedar paralizadas pola entrada en concurso de acredores da empresa inicialmente adjudicataria. O edificio está executado aproximadamente nun 70% e completar os traballos require un investimento de 2.050.829 euros.

A presidenta da Deputación de Lugo, Carmela López, comprobou o estado do proxecto durante unha visita ao municipio xunto ao alcalde, Darío Campos. A institución provincial encargara previamente un estudo técnico e económico para determinar as actuacións pendentes e o seu custo. En xullo iniciáronse os trámites para desbloquear o proxecto e encomendar a continuación das obras á empresa pública Tragsa. Paralelamente, a Deputación iniciou o procedemento para reclamar danos e prexuízos á primeira adjudicataria.

O futuro centro contará con arredor de 30 prazas residenciais e integrárase na rede asistencial da Deputación, co obxectivo de facilitar que as persoas maiores poidan permanecer na súa contorna. A

institución provincial destacou tamén a escaseza de prazas públicas dependentes da Xunta, administración competente nesta materia. A colaboración da Deputación coa Pontenova inclúe ademais o Servizo de Axuda no Fogar, para o que achega anualmente 40.000 euros. O proxecto asistencial forma parte dun conxunto de investimentos provinciais que superan os 2,7 millóns de euros e abranguen tamén estradas, mobilidade, servizos e turismo.

Durante a visita, López defendeu a cooperación cos concellos e a ne-

cesidade de garantir servizos públicos no rural. Pola súa banda, Campos puxo en valor a colaboración provincial e o Plan Deputación, destacando a súa importancia para seguir mellorando os servizos á veciñanza.

A visita incluíu unha recepción institucional na Casa do Concello, onde a presidenta asinou no libro de ouro municipal e recibiu como agasallo un libro sobre a historia do ferrocarril e unha miniatura dos fornos da Pontenova. López asegurou que a Deputación quere escoitar as necesidades.

A Chocolateira impulsa un programa de baile, ioga, acuarela e zumba

A Pontenova contará cunha nova oferta de actividades para fomentar o lecer, o exercicio e a creatividade entre a veciñanza. A Asociación Musical Eco das Minas, A Chocolateira, pon en marcha o programa Rural Activo, que incluírá clases de baile tradicional, ioga dinámico, acuarela e zumba.

As propostas desenvolveranse en diferentes locais do municipio cedidos polo Concello da Pontenova, que colabora coa iniciativa. Cada unha das disciplinas estará dirixida por unha profesional especializada e as persoas interesadas poderán contactar directamente coas responsables para obter máis información sobre as clases.

O baile tradicional estará impartido por Marina Rancaño, bailadora da Fonsagrada e Santalla de Oscos. Para solicitar información sobre esta actividade está dispoñible o teléfono 653 434 712.

A programación incorpora tamén ioga dinámico, con Ana como instrutora e contacto no 610 017 112, mentres que a formación de

acuarela correrá a cargo de Rocío, de Efe Efe Estudio, a través do teléfono 659 354 645.

Completa a oferta o zumba, unha alternativa centrada no exercicio a través do baile que será impartida por Rocío, de Baila y Zumba. Neste caso, as persoas interesadas poden informarse no 686 920 878. A iniciativa está organizada pola Asociación Musical Eco das Minas (A Chocolateira) coa colaboración do Concello da Pontenova, que facilitará os distintos espazos municipais nos que se levarán a cabo as actividades.

A residencia e o SAF centran as prioridades do orzamento 2027

O Concello de Riotorto aprobou no último pleno o orzamento municipal para 2027, que ascende a 1.703.550 euros e contempla unha partida específica de 40.000 euros para axudar aos usuarios da residencia municipal que teñan dificultades económicas para asumir o custo dunha praza. As achegas situaranse entre os 250 e os 500 euros mensuais por usuario, en función da súa capacidade económica me con esta medida preténdese facilitar o acceso ao servizo aos veciños do municipio que carezan de recursos suficientes. O orzamento do vindeiro exercicio é inferior ao de 2026, principalmente porque xa rematou a obra da residencia, para a que este ano estaban consignados 200.000 euros. Ademais da partida destinada ás axudas para os usuarios, o goberno local reservou outros 40.000 euros para obras de urbanización nas instalacións. A posta en funcionamento da residencia é, segundo o goberno municipal, unha das prioridades para o próximo ano coa creación de 15

postos de traballo directos. O Concello tamén mantén entre os seus obxectivos prioritarios a atención no fogar. Actualmente presta este servizo directamente a través de 21 auxiliares, que atenden 102 usuarios tamén durante as fins de semana. O Goberno local asegura que non existe lista de espera e que o Concello asume os custos do Servizo de Axuda no Fogar cando se resolve o expediente de dependencia. Para este servizo están previstos 450.750 euros no orzamento de 2027, 35.370 euros máis que nas contas de 2026.

O Concello non ten débeda municipal, segundo asegura, e continuará apoiando as actividades que se desenvolven no municipio. Neste sentido, está previsto incrementar a achega á Feira do Ferro. No capítulo de investimentos, ademais das actuacións vinculadas á residencia, o orzamento inclúe 5.000 euros para o saneamento de Caboxo e Santalla, 30.000 euros para mellorar os accesos aos núcleos, 20.000 euros para a limpeza e desbroce de pistas de terra e 2.000 euros para unha caseta de pádel.

Unha sesión formativa dará pautas para evitar fraudes e estafas

A Casa da Cultura do Concello de Riotorto acollerá o vindeiro mércores 14 de outubro, ás 12:00 horas, unha actividade formativa centrada na protección dos datos persoais e na prevención de fraudes e estafas. A sesión, incluída no Programa de Educación Financeira, estará orientada a ofrecer recomendacións para actuar con maior seguridade no uso das tarxetas, dos dispositivos electrónicos e durante a navegación por internet. Baixo o título “Protexa os seus datos persoais para evitar fraudes e estafas”, a actividade abordará diferentes pautas para protexer a información persoal e operar con seguridade no ámbito dixital e financeiro. A proposta busca facilitar á cidadanía ferramentas e coñecementos que lle permitan identificar posibles riscos e adoptar precaucións no seu día a día, especialmente ao realizar operacións con tarxetas ou utilizar dispositivos conectados á rede.

Riotorto celebrará a Festa das Xeracións o 7 de novembro cunha xornada de convivencia

Riotorto celebrará o sábado 7 de novembro a Festa das Xeracións, unha xornada pensada para reunir a veciñanza, familias, amigos e compañeiros de traballo arredor da gastronomía, a música e a convivencia. As actividades desenvolveranse no pavillón polideportivo de Riotorto. O programa comezará ás 13.30 horas coa sesión vermú e o tardeo, amenizados por Bombardero. A organización anima a participar tanto de maneira individual como en grupo, ofrecendo a posibilidade de acudir con amigos, compañeiros de traballo ou parella. Ás 15.00 horas terá lugar o xantar, cun menú composto por croquetas, arroz caldoso, tenreira guisada, sobremesa, bebida, café e licores. O prezo será de 35 euros por persoa, mentres que para os nenos e nenas de 3 a 12 anos será de 15 euros. O servizo correrá a cargo de Catering O Sarredo. A programación tamén contará con inchables gratuítos para os máis pequenos, co obxectivo de

que a xornada estea aberta a participantes de todas as idades. As entradas están á venda no Hotel San Briz, na Pontenova, na estación de servizo de Riotorto e en Tibor, en Meira. Tamén se poden reservar chamando ao 603 456 797 ou contactando directamente coa comisión de festas. A data límite para adquirir os tickets é o 4 de novembro. A celebración está organizada pola Comisión de Festas de Riotorto, que convida á veciñanza a participar nunha xornada de encontro entre diferentes xeracións, con gastronomía, música e actividades para toda a familia.

O castro de Rueta sométese a unha nova intervención

O castro de Rueta, en Cervo, foi obxecto dunha nova intervención arqueolóxica coa que se pretende avanzar no coñecemento deste xacemento. Mariña Patrimonio iniciou o luns unha serie de catas que se desenvolveron ao longo dos días seguintes. Os traballos permitiron obter nova información sobre o enclave e achegarse con maior detalle ás características do xacemento. Desde Mariña Patrimonio explicaron que irían dando a coñecer a evolución da intervención a medida que avansasen os traballos, así como os posibles achados de interese que puidesen producirse durante as catas. A actuación deu continuidade ao labor desenvolvido arredor deste espazo patrimonial de Cervo e buscou contribuír ao seu estudo

a través da arqueoloxía. Os resultados das sondaxes permitirían determinar que información podía ofrecer o subsolo e ampliar o coñecemento existente sobre o castro. A intervención arqueolóxica foi posible grazas á colaboración da Área de Cultura da Vicepresidencia da Deputación de Lugo, que subvencionou estes traballos. Pola súa banda, o Concello de Cervo mantivo tamén a súa colaboración coa conservación do enclave, financiando cada ano os labores de limpeza do xacemento. As catas continuaron e Mariña Patrimonio previu informar dos avances e dos resultados que fosen deixando os traballos, especialmente no caso de que se localizasen elementos de interese arqueolóxico.

A Deputación adxudica por 245.000 euros a mellora de dous treitos de estradas

A Deputación deu un novo paso para mellorar a rede viaria provincial no municipio de Cervo coa adxudicación das obras de acondicionamento de dous treitos das estradas LU-P-1503 e LU-P-1505. A Xunta de Goberno provincial aprobou contratar os traballos por 245.146 euros á empresa Desenvollos y Metas SL. Unha das intervencións desenvolverase na LU-P-1503, que comunica Río Covo con Vilaestrofe pasando por Trasbar. As obras abrangerán 1,75 quilómetros, concretamente entre os puntos quilométricos 2,608 e 4,360. Esta actuación permitirá continuar coa renovación que a institución provincial xa executou nesta estrada, onde anteriormente se acondicionaran preto dos tres primeiros quilómetros. A vía ten especial relevancia para as comunicacións da zona porque enlaza coa LU-P-1502, que permite a conexión co municipio de Burela e co Hospital da Mariña. Ademais de

mellorar os desprazamentos da veciñanza de Trasbar e Castelo, tamén presta servizo a outros núcleos e facilita o acceso a diferentes equipamentos e puntos de interese. Entre eles atópanse os campos de fútbol da Granda, en Rúa, e da Chá, en Vilaestrofe, así como o Miradoiro de Monte Castelo, un dos recursos turísticos da comarca da Mariña. A segunda intervención terá lugar na LU-P-1505, estrada que conecta o núcleo de Cervo coa N-642, Sargadelos e a parroquia de San Román de Vilaestrofe. Neste caso, o proxecto permitirá acondicionar preto de dous quilómetros de vía, entre os puntos quilométricos 2,190 e 4,111. Os traballos previstos nas dúas estradas incluírán a limpeza de cunetas, melloras na drenaxe e a corrección de deficiencias existentes en diferentes curvas. Posteriormente procederase á extensión dunha nova capa de aglomerado en quente e, unha vez rematada esta fase, renovarase a sinalización horizontal.

Cervo destina máis de 500.000 euros a melloras en San Cibrao

O Concello concentra en San Cibrao varias actuacións destinadas a mellorar a accesibilidade, a seguridade e as condicións dos espazos públicos e equipamentos municipais, cun investimento conxunto que supera os 500.000 euros. Os traballos afectan ao Polígono Industrial de Cuiña, á sinalización viaria, ao parque infantil da Praza dos Campos e aos vestiarios da piscina municipal.

No Polígono Industrial de Cuiña están en marcha as obras de renovación das beirarrúas do vial principal, cun investimento de algo máis de 160.000 euros, dos que case o 75% proceden dunha subvención da Xunta. A intervención abrangue 347,32 metros e permitirá renovar os pavimentos, ampliar o espazo peonil, mellorar os accesos ás parcelas e reducir as pendentes nos puntos máis problemáticos. Tamén se instalará pavimento podotáctil nos pasos de peóns e novas canalizacións soterradas para o alumeadado.

A alcaldesa, Dolores García, e o concelleiro Alfredo Fernández supervisaron a evolución dos traballos. A rexedora destacou que o polígono é “un espazo fundamental para a actividade económica e para o emprego” e defendeu continuar investindo para mellorar os seus servizos, a accesibilidade e a seguridade.

O Concello lembra ademais a bonificación do 50% do ICIO aprobada

para favorecer a implantación e ampliación de proxectos empresariais no polígono. Segundo o Goberno local, esta medida xa se está a reflectir na chegada de novas empresas.

García Caramés reclamou tamén á Deputación que cumpra o compromiso de executar o vial de conexión do polígono coa N-642. O Concello asegura que enviou unha nova carta para coñecer o estado do proxecto e os prazos previstos, sen recibir resposta polo momento.

En San Cibrao tamén se está a renovar a sinalización horizontal en diferentes puntos do núcleo urbano, cun orzamento de 30.855 euros, financiados integramente con fondos municipais. Os traballos permiten recuperar a visibilidade de carrís, pasos de peóns, cebreados e prazas de estacionamento en vías como a avenida de Lieiro, as rúas do Cobo e

do Xunco, a contorna do CEIP Península da Paz e Camiño Galdín, entre outras.

A actuación de maior investimento corresponde ao parque infantil da Praza dos Campos, con 320.845 euros. O proxecto contempla retirar os elementos actuais, o pavimento de caucho deteriorado e o peche perimetral para crear unha área máis moderna, segura, accesible e adaptada a diferentes idades, con novo pavimento absorbente de impactos. Por último, avanza os traballos nos vestiarios da piscina municipal, xa na súa fase final. A actuación permitirá dispoñer de baños accesibles con equipamentos adaptados e inclúe novas instalacións de fontanería e saneamento, impermeabilización, revestimentos e pintura, ademais da reparación das zonas afectadas pola humidade.

Regresa Arruguiñas con máis actividades para o envellecemento activo

O Goberno local porá en marcha en outubro unha nova edición de Arruguiñas, o programa municipal gratuito de envellecemento activo destinado ás persoas maiores de 60 anos. As inscricións xa están abertas na Casa da Cultura e na Casa do Concello.

A iniciativa contará cunha programación ampliada para favorecer o benestar físico, mental e social, a autonomía e a relación entre participantes. Entre as actividades figuran os talleres de memoria, Móvete, inglés para o día a día, Actívate, iniciación á lingua de signos, talleres terapéuticos, Charlando e, como novidade, terapia con maiores.

A iniciación á lingua de signos chegará este curso tamén a Cervo, os mércores de 17.00 a 18.00 horas na Biblioteca, mentres que en San Cibrao será os xoves, no mesmo horario, na Casa do Mar, da man de EMotiVavet.

Actívate gañará presenza con sesións os martes e xoves na Casa do Mar de San Cibrao. O programa incluírá propostas sobre novas tecnoloxías, activación

cognitiva, estimulación das capacidades sociocognitivas e psicomotricidade fina. Os talleres de memoria continuarán en Cervo os martes e xoves e en San Cibrao os luns e mércores.

O exercicio físico terá cabida con Móvete, mentres que inglés para o día a día contará coa colaboración da English School de San Cibrao. Os talleres terapéuticos desenvolveranse os venres coa colaboración de Saúde Mental A Mariña.

Arruguiñas reforzará tamén a súa presenza no Centro de Día Residencia, con terapia asistida con cans e unha monitora todas as tardes. Ademais, Charlando ofrecerá encontros mensuais con profesionais de diferentes ámbitos.

A alcaldesa, Dolores García Caramés, destacou que Arruguiñas pretende ser “un espazo para compartir, aprender, manterse activos” e manter ás persoas maiores como protagonistas da vida do municipio, ofrecendo actividades que contribúan ao seu benestar.

O municipio contará por primeira vez cunha escola de música propia

Cervo ampliará este curso a súa oferta educativa e cultural coa creación de DoReFaMiFaneca Escola de Música, a primeira do municipio. A iniciativa, impulsada pola asociación do mesmo nome, terá a súa sede no antigo edificio do FOREM, fronte á Casa do Concello, cedido polo Goberno local. O proxecto nace da man de Chus, profesora de canto, e Xacobe, especializado en instrumentos de corda, que sumarán os seus coñecementos para ofrecer formación musical á veciñanza. A escola estará aberta tanto a nenos e nenas como a persoas adultas, con clases adaptadas á idade, nivel e necesidades de cada alumno.

A proposta busca facilitar o acceso á aprendizaxe musical sen necesidade de desprazarse a outros municipios e aposta pola creativi-

dade, a experimentación e o goce da música. A alcaldesa, Dolores García Caramés, destacou a importancia de contar por primeira vez cunha escola propia e valorou a colaboración entre Concello e iniciativa veciñal.

Antes do inicio das clases celebra-

ranse xornadas informativas. Na Casa da Cultura de San Cibrao serán os luns 14 e 21 de setembro, de 17.00 a 19.00 horas, e na Casa do Concello de Cervo os martes 15 e 22, no mesmo horario. Tamén haberá información por teléfono, Instagram e correo electrónico.

ACTUAR ANTE UNHA EMERXENCIA

O CEIP Península da Paz, en San Cibrao, acolleu unha xornada de primeiros auxilios para crianzas e familias, promovida pola ANPA ao abeiro dun novo Plan de Acción de Alcoa. O médico anestesista do Hospital Público da Mariña Francisco Muñoz González explicou pautas e protocolos básicos para actuar ante emerxencias. A actividade contou cunha participación activa da comunidade educativa e coa presenza da alcaldesa de Cervo, Dolores García Caramés. O Concello destacou o labor formativo da ANPA.

A renovación da cuberta da igrexa de San Xurxo de Lourenzá encara a súa recta final

As obras de renovación da cuberta da igrexa de San Xurxo de Lourenzá, no lugar da Franca, están próximas a rematar tras un investimento de 122.500 euros da Xunta. A actuación, promovida pola Diocese de Mondoñedo-Ferrol, busca acabar coas filtracións de humidade que afectaban ao interior do templo. Os traballos, financiados mediante o convenio entre o Goberno autonómico e as dioceses galegas para conservar o patrimonio, céntranse na cuberta do edificio principal, agás o pórtico, xa acondicionado. Tamén se revisaron as

pezas estruturais e substituíronse elementos de madeira deteriorados. A intervención inclúe a instalación dun novo tellado de lousa, cunha superficie aproximada de 400 metros cadrados, para mellorar a protección fronte á auga. A igrexa de San Xurxo, integrada no ámbito do Camiño do Norte, foi construída no século XVIII sobre un antigo castro. No interior conserva diversos elementos artísticos, entre eles un retablo maior neoclásico do século XIX, outro barroco e un terceiro de carácter popular de gran interese.

O Concello admite necesidades pero rexeita reservar fondos

O debate sobre os futuros orzamentos de Lourenzá deixou sobre a mesa unha situación cando menos contraditoria: o goberno municipal votou en contra dunha batería de propostas do BNG para as contas de 2026, aínda que admite que boa parte das necesidades sinaladas polos nacionalistas son reais. A formación de Belén Fanego levou ao pleno unha moción con actuacións en materia de emerxencias, abastecemento, accesibilidade, deporte e apoio ao tecido asociativo. Entre as medidas figuraba a adquisición dun vehículo motobomba para reforzar a resposta ante incendios e outras emerxencias. O Executivo recoñece que este equipamento é necesario, pero sostén que as arcas municipais “non están en condicións” de asumir o seu custo e aposta por continuar reclamándoo á Consellería do Medio Rural. O BNG tamén propoñía avanzar na extensión da rede municipal de abastecemento aos núcleos rurais que aínda carecen deste servizo, eliminar progresivamente barreiras arquitectónicas nos edificios mu-

nicipais e incrementar os recursos destinados ao mantemento das instalacións deportivas e ao apoio aos clubs. Outro dos eixes da moción era o tecido asociativo. Os nacionalistas reclamaban máis axudas para as entidades culturais, deportivas, veciñais e sociais, ademais de simplificar os trámites e axilizar o pagamento das subvencións. O Goberno local xustificou o voto contrario por “responsabilidade orzamentaria”. Segundo explicou, non quere comprometer partidas para actuacións cuxa execución non estea garantida e defende buscar primeiro financiamento doutras ad-

ministracións. Tamén reivindicou os recursos que xa chega ás entidades deportivas e sociais e as actuacións realizadas en accesibilidade. A polémica prodúcese ademais coa elaboración das contas municipais de 2026 aínda pendente, segundo denunciou o BNG. Fanego cualificou de “incomprensible e inaudita” a negativa e cuestionou que se rexeiten propostas que, segundo sostén, o propio Executivo recoñece como necesarias. O goberno, pola súa banda, insiste en que “gobernar tamén é priorizar, buscar financiamento e comprometerse co que realmente se pode cumprir”.

O teatro afeccionado volverá tomar a vila en novembro

O Concello prepara a oitava edición do Certame de Teatro Afeccionado, unha cita que volverá levar as artes escénicas ao edificio multiúsos Ponte de Cuñas durante as fins de semana do mes de novembro. O certame busca consolidar a presenza do teatro no municipio e ofrecer un espazo para a exhibición de propostas de compañías e grupos non profesionais. A programación contará inicialmente con ata oito representacións, aínda que a organización poderá modificar esta cifra en función da calidade das propostas seleccionadas. Cada grupo seleccionado recibirá unha compensación de 350 euros destinada a cubrir diferentes gastos derivados da súa participación, como os desprazamentos ou a montaxe das obras. As representacións serán ademais gravadas para facilitar o traballo de valoración do xurado. A oitava edición culminará en decembro cunha gala de clausura na que se darán a coñecer os gañadores. O acto incluírá tamén unha actuación teatral ou musical profesional e servirá para poñer o broche final á programación. O principal recoñecemento será o

Premio Conde Santo á mellor representación, dotado con 750 euros e trofeo. O palmarés completárase cos premios Lourenzo e Ana aos mellores actor e actriz, así como cos galardóns ao mellor actor e actriz de reparto, á mellor posta en escena e ao premio especial do público. O xurado, de carácter independente, estará nomeado polo Concello e seleccionará previamente tres nominados en cada categoría. As bases contemplan tamén a posibilidade de incorporar algún premio adicional se así o consideran a organización e o propio xurado.

Dous símbolos recuperarán o seu aspecto orixinal

O Concello de Vegadeo prepara a licitación de dúas actuacións destinadas á recuperación de dous elementos patrimoniais destacados da capital veigueña: o quiosco da música do parque de Medal e a torre do reloxo da casa consistorial. As intervencións contan cun investimento conxunto superior aos 70.000 euros e deberán estar rematadas antes de que finalice o ano. A primeira das actuacións centrarase no quiosco da música de Medal, unha construción histórica situada nun dos espazos máis representativos da vila. A rehabilitación conta cun investimento superior aos 53.000 euros e permitirá recuperar este elemento, que forma parte da identidade visual e patrimonial de Vegadeo. A actuación será financiada en colaboración co Principado de Asturias. O quiosco foi construído no último terzo do século XIX grazas ás achegas de emigrantes de ultra-

mar. Entre os seus elementos máis característicos atópanse a balastrada de ferro forxado e a cuberta de planta octogonal. Co paso dos anos, a estrutura foi sufrindo un progresivo deterioro, polo que a intervención permitirá mellorar o seu estado e recuperar a súa presenza no parque de Medal. A intención é que, unha vez restaurado, este espazo poida volver desempeñar o seu papel como lugar de encontro e escenario para actividades musicais e culturais. A segunda actuación prevista polo Concello centrarase na torre do reloxo do edificio consistorial. Para esta intervención destinaranse 17.000 euros, que permitirán recuperar a tonalidade e o aspecto orixinais desta singular estrutura que coroa a casa do Concello. Deste xeito, as dúas obras permitirán actuar sobre dous elementos representativos da paisaxe urbana de Vegadeo e mellorar a súa conservación e imaxe.

Úrsula Villabrilie recibirá o recoñecemento á Muller Rural

Vegadeo acollerá o vindeiro 15 de outubro a celebración do Día da Muller Rural de Asturias 2026, unha xornada na que Úrsula Villabrilie Martínez será recoñecida como Muller Rural de Asturias pola súa traxectoria e vinculación co medio rural. O encontro, organizado pola Red Asturiana de Desarrollo Rural (READER), comezará ás 11.30 horas no Auditorio Félix Menéndez da Casa da Cultura, con inscricións abertas para participar. Durante o acto entregáraselle unha escultura creada expresamente para o premio por Kiko Urrusti. A celebración pretende visibilizar a contribución das mulleres á vida económica e social dos territorios rurais e destacar o seu papel no desenvolvemento das comunidades rurais e o seu legado. A presentación da cita incluíu o cartel oficial, elaborado por Galletas con Agua, proxecto de ilustracións personalizadas financiado con fondos Leader.

O pleno aborda a xestión dos plásticos agrícolas e a falta de Garda Civil

O pleno do Concello do Vicedo abordou na súa última sesión cuestións relacionadas coa convivencia, a seguridade, a xestión dos residuos agrícolas e as necesidades das parroquias. Entre os acordos, aprobouse por unanimidade unha moción do PSOE para condenar as pintadas xenófobas aparecidas na Casa do Pobo e rexeitar calquera expresión de odio ou intolerancia. O PSdeG agradeceu o apoio dos grupos e confiou en que o consenso se traduza nunha resposta municipal ante este tipo de feitos. Durante a sesión, os socialistas reclamaron avances no saneamento das parroquias, información á Corporación sobre os actos institucionais e maior difusión das actividades das parroquias e asociacións. Tamén solicitaron medidas de seguridade no camiño de Garavide e unha mellor organización do aparcamento do Cacheiro, cun espazo específico para motocicletas. As súas preguntas abordaron o Centro de Día, os trámites do Fuciño do Porco, os solares doados pola SAREB, as pontes ferroviarias de ADIF, as actuacións pendentes no

CEIP do Vicedo e a sinalización nas parroquias.

Outro asunto foi a proposta do BNG para crear un Centro Galego de Valorización de Plásticos Agrícolas. A iniciativa pretende facilitar a recuperación e reciclaxe de residuos como filme de silo, plásticos de acolchado, mantas térmicas e tubaxes de rega. O portavoz Miguel Gómez defende que trasladalos a longas distancias aumenta os custos de xestión e o impacto do transporte. A proposta formula que o Vicedo lidere o proxecto e manteña a titularidade e control da infraestrutura, cunha xestión técnica e industrial mediante colaboración público-privada.

O obxectivo sería crear unha instalación de referencia para o sector agrogandeiro galego e xerar actividade económica e emprego. O BNG propón contactar coa Xunta, o IGAPE, sindicatos agrarios e cooperativas para estudar financiamento e viabilidade. Tamén destaca a localización do municipio e a súa proximidade aos principais corredores gandeiros do norte de Gali-

cia. A iniciativa dá continuidade á petición formulada en 2025 para crear un punto limpo específico para estes residuos.

O Goberno local emendou a proposta. O alcalde explicou que se están estudando alternativas e que xa se contactou cunha empresa para a recollida dos plásticos agrícolas. Ao mesmo tempo, sinalou que polo momento non ve suficientemente factible ou viable a creación dunha gran empresa para reciclalos.

O pleno aprobou tamén unha moción do Goberno local sobre a falta de Garda Civil no municipio, respaldada por todos os grupos. O PSdeG expresou ademais preocupación pola forma dalgúns respostas e indicou que, ante as preguntas sobre as necesidades do CEIP, interveu a voceira do PP nunha sesión

na que habitualmente responde o alcalde. Os socialistas consideran que a veciñanza merece explicacións claras e que os plenos deben manter un ton respectuoso e construtivo. O grupo anunciou que seguirá levando ao pleno as demandas da veciñanza.

A formación socialista tamén defendeu unha comunicación suficiente coa Corporación e coa veciñanza, especialmente nas cuestións que afectan directamente aos servizos públicos e ás infraestruturas. No debate sobre os residuos agrícolas, o proxecto quedou pendente de continuar analizando as posibilidades de recollida e tratamento, mentres o Concello mantén aberta a procura de alternativas que considere axeitadas para o municipio e para as necesidades do sector primario.

O Concello prepara un novo contrato para xestionar o Centro de Día

O Concello do Vicedo prepara unha nova licitación para xestionar o Centro de Día, despois de que os dous procedementos anteriores quedasen desertos por falta de ofertas. O alcalde, Jesús Novo, explicou que o Goberno local estuda modificar as condicións do contrato para facelo máis atractivo e xa mantivo conversacións con tres empresas para analizar posibles cambios. O novo prego manterá inicialmente oito prazas asumidas polo Concello, xa que ampliar esa cifra podería supoñer un custo inasumible para as arcas municipais. O obxectivo é atopar unha fórmula que permita contratar a xestión e poñer en funcionamento o centro.

Paralelamente, o Concello avanza noutras actuacións nos seus equipamentos. As fachadas das escolas de Folgoso e San Román están a piques de rematar a súa pintura, mentres xa comezaron os traballos para crear unha pista multideporte no colexio.

Con estas intervencións, o Concello continúa mellorando os seus equipamentos municipais mentres busca unha solución viable para poder finalmente abrir o Centro de Día.

Teatro e memoria danse cita nas Cortes cunha tarde dedicada á vida nas aldeas

O Teatro das Cortes, no lugar do Xestoso, acollerá o sábado 10 de outubro unha tarde dedicada ao teatro comunitario, á memoria e á vida nas aldeas. A actividade estará protagonizada polo colectivo teatral Son d'Aldea, que presentará o seu proxecto 'Teatro Memoria e Vida'.

A programación dará comezo ás 18.00 horas cunha representación que incluírá varias escenas da ruta Son d'Aldea 2026, titulado "Os Caseiros". O encontro permitirá compartir reflexións arredor do papel do teatro como ferramenta para conservar a memoria e dar visibilidade ás vivencias e á identidade das comunidades rurais.

A entrada será de balde. A actividade está organizada pola A.C. Volta e Dalle e conta co apoio da Deputación e do Concello, ademais da colaboración de diferentes entidades e establecementos.

A cita pretende así combinar representación teatral e diálogo nunha xornada centrada na cultura comunitaria.

Case tres anos de protestas mensuais para reclamar médicos

A veciñanza do Vicedo volveu mobilizarse a finais de setembro para reclamar máis médicos e servizos no centro de saúde, nunha protesta que se achega xa aos tres anos de concentracións mensuais. Desde o inicio das mobilizacións, os participantes saen á rúa cada mes para esixir que se cubran as dúas prazas médicas existentes e evitar que o municipio dependa dun único facultativo.

A marcha percorreu varias rúas da localidade, con saída no ambulatorio e chegada diante da Casa do Concello. Veciños e veciñas de diferentes idades participaron na protesta portando pancartas con mensaxes como "Médicos no Vicedo Xa" e "O Vicedo existe, O Vicedo resiste".

Os manifestantes consideran que a presenza dun só médico non permite atender de maneira suficiente as necesidades asistenciais da poboación e manteñen como principal reivindicación a cobertura das dúas prazas médicas do centro sanitario. A protesta chega a poucas semanas

de que se cumpran tres anos desde o inicio das mobilizacións, que comezaron en novembro e que desde entón se repetiron de maneira continuada. A veciñanza mantén así unha reclamación que considera esencial para garantir unha atención sanitaria adecuada no municipio.

Entre os motivos expostos polos participantes figura tamén a necesidade de reducir os desprazamentos fóra do Vicedo para recibir asistencia sanitaria. Defenden que contar cos profesionais necesarios no cen-

tro de saúde permitiría evitar ou reducir as viaxes ao Punto de Atención Continuada (PAC) de Viveiro ou ao Hospital Público da Mariña, en Burela.

Tras case tres anos de protestas, a veciñanza continúa reclamando unha solución que permita recuperar a cobertura médica que considera necesaria para o municipio. A súa petición mantense centrada na incorporación dos profesionais que faltan e na cobertura das dúas prazas médicas do centro de saúde do Vicedo.

O Vicedo ofrece catro cursos tecnolóxicos gratuítos para rapaces

O Vicedo abriu o prazo de inscrición para catro cursos tecnolóxicos gratuítos dirixidos a rapaces e rapazas a partir de 8 anos. As actividades buscan achegar os máis novos ao uso práctico e seguro da tecnoloxía, combinando aprendizaxe e entretemento.

Os martes, de 17:00 a 18:30 horas, impartirase o curso de mecanografía e informática. Os xoves haberá un obradoiro de mecanografía, de 16:00 a 17:00 horas, e outro de croquis e edición de vídeo, de 17:00 a 18:45 horas, orientado á creación de contido audiovisual. Os venres, de 17:30 a 19:00 horas, será a quenda do curso de mecanografía e robótica, centrado na iniciación á programación de robots.

A proposta está pensada para complementar os estudos habituais e favorecer o desenvolvemento de novas habilidades dixitais e facilitar o manexo dixital entre os participantes. As prazas son limitadas. Para inscribirse ou solicitar información hai que acudir á Casa da Cultura do Vicedo, chamar ao 982 590 195 ou escribir a cemit.ovicedo@xunta.gal.

barreiros

“Alí buscan unha solución mentres aquí non se move ficha”

Os afectados polas ordes de derribo en Barreiros reclaman ao Concello que busque unha saída urbanística para salvar as súas vivendas. César Abelleira, un dos propietarios afectados, desprazouse ata Sada para amosar un caso que considera comparable: alí explóranse alternativas á demolición mentres se cumpren os trámites xudiciais.

Abelleira utilizou este exemplo para cuestionar o argumento de que o Concello de Barreiros ten “as mans atadas” pola vía xudicial. O edificio de Sada contou cunha licenza posteriormente anulada por sentenza e ten unha orde de demolición. “Aquí, cando se concedeu, concedeuse legalmente, pero houbo unha sentenza que anulou a licenza, igual que no noso caso. E aquí, con todo, propóñense solucións”, explicou.

En Sada continúan os procedementos, pero paralelamente trabállase nunha alternativa urbanística mediante unha modificación das normas subsidiarias. Para Abelleira, cumprir unha resolución xudicial non impediría estudar outras posibilidades. “Unha cousa non

quita a outra”, insiste. Os afectados consideran que en Barreiros esa vía debería pasar polo novo planeamento urbanístico. “Un PXOM sería o seu en Barreiros, pero se non o hai, tamén nos valería” unha alternativa semellante á de Sada, sostén Abelleira. Os propietarios piden esgotar as posibilidades urbanísticas antes de que as demolicións sexan irreversibles. O afectado asegura ademais que en Sada se chegou a pedir que se actuase contra o alcalde por desobediencia ao non terse materializado a demolición. Segundo

Abelleira, o xulgado non apreciaría esa desobediencia ao existir actuacións encamiñadas a procurar unha solución mentres se manteñen os trámites para cumprir a sentenza se a alternativa fracasa.

DURAS CRÍTICAS. A comparación con Sada leva aos afectados a endurecer críticas contra o goberno municipal de Barreiros. Abelleira acusa á alcaldesa de non impulsar unha alternativa: “A alcaldesa de Barreiros non dá unha solución, non busca unha solución, non move ficha”. Para el, se o Concello está “coas mans atadas”, é porque “se las ataron eles”.

Abelleira reclama que calquera proposta sexa real e trasladada ao órgano xudicial. “Hai que dicirle: estamos traballando nesta proposta e esta proposta é real, porque ten posibilidades de legalizarse”, sostén. A súa mensaxe é que existen mecanismos para intentar salvar as vivendas afectadas sen desobedecer aos tribunais. “Non se trata de negarse a demoler”, recalca, senón de cumprir a sentenza mentres se traballa nunha solución que poida facer innecesaria a demolición.

A científica barreirense Aurora Sampedro regresa á memoria da RADE

A Real Academia de Doutores de España (RADE) recuperou a figura da científica barreirense Aurora Sampedro cunha memoria sobre a súa traxectoria, coincidindo co 30 aniversario do seu falecemento. Nacida en 1913 en San Pedro de Benquerencia, desenvolveu unha carreira ligada á investigación, á formación académica e a traballos pioneiros en distintos ámbitos científicos. Esta memoria foi elaborada polo doutor en Enxeñería Pedro José Rivero Fuente, que tamén aborda o carácter cosmopolita e o interese polas artes e humanidades da científica. Sampedro incorporouse á RADE en 1977 como académica da Sección de Ciencias Experimentais. A recuperación da súa figura coincide coa próxima publicación de ‘Ciencia con nome de mujer. El legado de Aurora Sampedro’, de Rivero Fuente e Manuel Rivero Pérez, así como con outras iniciativas destinadas a reivindicar o seu legado.

O Concello aproba un orzamento de 5,3 millóns e reclama cambios á Xunta

O pleno de Barreiros aprobou o orzamento por 5,3 millóns de euros. Na sesión, a corporación deu luz verde a dúas iniciativas que reclaman cambios á Xunta no canon da auga e no programa Bono Concilia Familias de 2026. A moción do PSdeG saíu adiante coa abstención do PP. A proposta pide un sistema público e transparente, con criterios obxectivos, para distribuír estes recursos. A voceira socialista, Mª Carmen Veiga, criticou o que considera un uso partidista dos fondos e sinalou que Barreiros non recibe, segundo denunciou, financiamento autonómico para saneamento. Veiga reclamou apoio para a depuradora de San Miguel, que definiu como “urxente”, e propuxo que polo menos o 50% da recadación quede no municipio onde se xera. O modelo reservaría un 30% para solidariedade territorial e un 20% para os custos autonómicos. Solicitou un informe anual sobre

o destino dos cartos. “Os cartos dos veciños e veciñas de Barreiros teñen que volver a Barreiros”, afirmou. A segunda iniciativa pide modificar o Bono Concilia Familias para incluír actividades municipais. A alcaldesa, Ana Ermida, explicou que as novas bases deixan fóra gastos dos servizos organizados polos concellos, afectando aos campamentos de verán de Barreiros, con 420 prazas. Reclamou máis financiamento e igualdade entre familias. O PP reclamou axilizar o PXOM para buscar unha solución aos seis chalés de Lóngara afectados pola orde de derribo. O voceiro popular, José Manuel Gómez Puente, pediu que os terreos poidan obter a cualificación de solo urbanizable. Ermida respondeu que esa alternativa non figuraba no PXOM iniciado polo PP e que aquela proposta deixaría fóra catro das seis vivendas.

Mondoñedo dedicará a rúa da Fonte ao artista Xosé Vizoso

A rúa da Fonte de Mondoñedo pasará a denominarse rúa Xosé Vizoso, en homenaxe ao recoñecido artista gráfico mindoniense, nacido en 1950 e falecido o pasado ano. O cambio contou co apoio unánime da corporación municipal nun pleno extraordinario, co acordo das tres forzas políticas con representación no Concello. A nova denominación busca manter viva a memoria de Vizoso e recoñecer a súa traxectoria artística e a súa vinculación con Mondoñedo. A modificación será efectiva unha vez completado o procedemento administrativo correspondente.

O expediente atópase agora en fase de información pública durante 20 días, tras a publicación do acordo no Boletín Oficial da Provincia. Durante este período poderanse presentar alegacións ou observacións antes de continuar coa tramitación. Co cambio, o Concello incorporará oficialmente o nome de Xosé Vizoso ao rúe da súa localidade natal, deixando unha homenaxe permanente no espazo público da cidade.

O BreaSon anuncia os primeiros nomes dunha edición que medra en Mondoñedo

A música volverá ocupar un lugar central en Mondoñedo o vindeiro sábado 7 de novembro coa celebración dunha nova edición do festival BreaSon. A cita, impulsada pola Asociación Xuvenil Xoldra, xa comezou a avanzar os primeiros detalles dunha programación que aínda está en proceso de definición. A organización confirmou a continuidade do festival e deu a coñecer os primeiros nomes que formarán parte do cartel. Entre os artistas anunciados atópanse Ñnder & Diego Flâneur, Familia Camagno, Duendeneta Dilleis, Sedientos de Cumbia, Las Petunias e Mercedes Peón. O festival contará ademais con ac-

tividades paralelas aos concertos. A organización está a traballar na preparación destas iniciativas, que buscan ampliar a programación da xornada con outras propostas culturais. Os detalles sobre estas actividades daranse a coñecer proximamente. Con esta nova convocatoria, a Asociación Xuvenil Xoldra inicia xa a conta atrás para o BreaSon, que volverá reunir en Mondoñedo diferentes expresións musicais e culturais. Por agora, a data marcada no calendario é a do 7 de novembro, á espera de que nas próximas semanas se vaian desvelando os nomes que completarán o programa e o resto das actividades previstas.

As San Lucas celebrarán 870 anos cunha ampla programación

Mondoñedo prepárase para vivir entre o 16 e o 25 de outubro unhas San Lucas especialmente simbólicas, ao coincidir coa celebración do 870 aniversario dunha das feiras máis antigas de Galicia. A programación manterá o protagonismo da actividade gandeira e dos cabalos, ao tempo que incorporará música, espectáculos ecuestres, propostas infantís, folclore e humor.

Os festexos comezarán o venres 16, ás 20.30 horas, no Auditorio Municipal Pascual Veiga, co pregón de Luis Rego Valcarce. A xornada rematará cunha verbena a cargo de Los Players e New York.

O sábado 17 estará marcado pola chegada dos cabalos ás rúas da cidade. Antes, no recinto de A Granxa, celebraranse o concurso morfolóxico de Cabalos e Eguas de Pura Raza Galega, con probas para sementais e eguas maiores de tres anos, ademais dunha exhibición de doma e funcionalidade. Ás 18.00 horas terá lugar unha homenaxe a Luciano García e, ás 18.45, producirase a chegada tradicional dos cabalos pola cidade. A noite incluírá as actuacións de Suavecito e Marbella e, ás 22.30 horas, o concerto de Keepers e The Rapants na Praza do Seminario.

O domingo 18 celebrarase a Gran Feira Tradicional, unha das citas centrais das San Lucas. Na Praza da Catedral, Abraham Cupeiro ofrecerá dous concertos, ás 17.00 e ás 19.30 horas, mentres que tamén haberá actuacións de Salsarena, Principal e D'Kriss. No ámbito ecuestre, o Campo da Feira acollerá ás 13.30 horas a entrega de premios do concurso de gando. Pola tarde, A Granxa será escenario do V Concurso de Andadura Cabalo Marchador Galego e do Concurso de Andadura Galega Sub-16. Ás 21.15 horas chegará a doma nocturna na Praza da Catedral.

O luns 19 será o Día do Neno, con música de Costa Dorada e Capitol e unha nova sesión de doma nocturna ás 20.30 horas. O martes 20 actuarán Trébol e Los Satélites. A programación retomarase o venres 23 cun monólogo de David Perdomo, ás 20.30 horas no Auditorio Municipal, e unha verbena na Praza do Concello con Los Coleguitas de Venezuela.

O sábado 24 concentrará boa parte das propostas culturais. Haberá sesión vermú con Zest, xogos tradicionais con Xotramu desde as 12.00 horas e, ás 17.00, pasarrúas

e encontro folclórico con Os do 21 do Vicedo, A Subela de Foz e Leticia de Burela. A música continuará con dous concertos gratuítos na Praza da Catedral: Xabier Díaz & Adufeiras de Salitre, ás 20.30, e Luar na Lubre, ás 22.30. Ademais, A Granxa acollerá dúas novas quendas do Concurso de Andadura Galega.

A programación ecuestre reforzará un dos sinais de identidade da celebración, con actividades no recinto de A Granxa e na Praza da Catedral. As diferentes probas manterán durante varias xornadas a presenza dos cabalos como elemento central das festas.

As San Lucas despediranse o domingo 25 cunha sesión vermú de Superglú na Praza do Concello, poñendo o punto final a dez días nos que a tradición ecuestre e gandeira volverá compartir protagonismo coa cultura e o lecer.

INTERESE TURÍSTICO NACIONAL. As San Lucas de Mondoñedo deron un novo paso cara á declaración de Festa de Interese Turístico Nacional tras recibir un informe favorable de Turismo de Galicia. A celebración, con orixes en 1156, conta desde 1998 co recoñecemento galego e destaca polo seu valor histórico, cultural, ecuestre e rural. A festa reúne arredor de 40.000 persoas e mantén unha forte participación veciñal. O expediente será remitido agora polo Concello ao Ministerio de Industria e Turismo, que deberá resolver definitivamente a solicitude.

Ante esta situación, a formación reclama ao Goberno autonómico do PP que cubra de maneira inmediata as dúas prazas vacantes e garanta unha atención sanitaria que consideran digna e de calidade. Tamén pide ao Goberno local de Mondoñedo que se implique na resolución do problema e defenda os dereitos sanitarios da veciñanza ante a Administración autonómica. Os socialistas cualifican a situación de "insostible" e consideran necesario adoptar medidas para evitar que a falta de persoal continúe afectando aos usuarios do servizo público de saúde. A súa reclamación céntrase en recuperar o cadro de persoal existente anteriormente e reducir os tempos de espera para citas e receitas.

A formación asegura que esta redución está provocando un incremento dos tempos de espera na atención primaria. Segundo a súa denuncia, conseguir unha cita co médico de cabeceira pode chegar a demorarse unha semana, mentres que para solicitar receitas a espera pode alcanzar os 15 días. O PSdeG-PSOE sinala que varios veciños trasladaron á agrupación as súas queixas polos atrasos e considera que a situación resulta especialmente problemática nun municipio cunha poboación de máis de 3.300 persoas, envellecida e dispersa. Os socialistas advirten ademais da sobrecarga que soportan os dous médicos que continúan en activo.

Os socialistas esixen a cobertura das prazas de médicos do centro de saúde

O PSdeG-PSOE de Mondoñedo denunciou a situación de falta de persoal no Centro de Saúde do municipio e reclamou a reposición urxente dos médicos de familia que faltan. Segundo os socialistas, o centro contaba ata hai pouco con catro facultativos, pero actualmente só permanecen dous, tras a xubilación dun médico e a falta de substitución doutra praza.

A formación asegura que esta redución está provocando un incremento dos tempos de espera na atención primaria. Segundo a súa denuncia, conseguir unha cita co médico de cabeceira pode chegar a demorarse unha semana, mentres que para solicitar receitas a espera pode alcanzar os 15 días.

O PSdeG-PSOE sinala que varios veciños trasladaron á agrupación as súas queixas polos atrasos e considera que a situación resulta especialmente problemática nun municipio cunha poboación de máis de 3.300 persoas, envellecida e dispersa. Os socialistas advirten ademais da sobrecarga que soportan os dous médicos que continúan en activo.

Ante esta situación, a formación reclama ao Goberno autonómico do PP que cubra de maneira inmediata as dúas prazas vacantes e garanta unha atención sanitaria que consideran digna e de calidade. Tamén pide ao Goberno local de Mondoñedo que se implique na resolución do problema e defenda os dereitos sanitarios da veciñanza ante a Administración autonómica. Os socialistas cualifican a situación de "insostible" e consideran necesario adoptar medidas para evitar que a falta de persoal continúe afectando aos usuarios do servizo público de saúde. A súa reclamación céntrase en recuperar o cadro de persoal existente anteriormente e reducir os tempos de espera para citas e receitas.

A formación tamén cuestiona a planificación sanitaria e reclama unha resposta concreta ante unha situación que, segundo sostén, está a xerar dificultades tanto para os profesionais como para os pacientes. A súa petición inclúe unha actuación urxente para recuperar a capacidade asistencial perdida no centro.

Zoñán suma novas escavacións para avanzar no coñecemento do seu pasado

O castro de Zoñán, en Mondoñedo, acolleu unha nova campaña de investigación arqueolóxica financiada con 20.000 euros pola Consellería de Cultura, Lingua e Xuventude mediante un convenio co Concello. Os traballos, que se desenvolveron durante 20 días, permitiron ampliar a superficie escavada e avanzar no coñecemento deste poboado fortificado da Idade do Ferro.

A actuación incluíu a escavación duns 40 metros cadrados na contorna das zonas xa descubertas, ademais de labores de protección das estruturas, roza e limpeza, traballos topográficos e estudo dos materiais arqueolóxicos recuperados.

O castro estaba situado nun esporón sobre o val do río Cesuras e ocupaba unhas 7,8 hectáreas. Era un dos primeiros xacementos castrexos investigados en Galicia, con intervencións documentadas desde 1867. Naquel momento, mantíña

arredor de 900 metros cadrados de estruturas habitacionais escavadas. O enclave formaba parte da oferta cultural de Mondoñedo e podía visitarse libremente a través dun percorrido sinalizado con paneis explicativos.

Mondoñedo converterá aos escolares en peregrinos cunha ruta educativa polo Camiño

O Camiño Norte converterase nunha aula ao aire libre para escolares da provincia de Lugo coa Ruta XOGADE 2026 – Camiño Norte en Mondoñedo. A iniciativa combinará actividade física, historia, patrimonio e cultura xacobeá ao longo de oito xornadas, cada unha con alumnado dun centro educativo diferente.

O percorrido terá 6,06 quilómetros e 145 metros de desnivel positivo, con saída na Ermida da Virxe de Guadalupe. A ruta pasará por enclaves como a capela de San Pedro da Torre, San Paio, a Ponte de San Lázaro, a Catedral-Basílica, o Convento das Concepcionistas e o Convento de Al-

cántara, para rematar no Centro de Interpretación do Camiño Norte e no Albergue de Peregrinos.

Os participantes recibirán unha Credencial Especial Camiño Norte en Mondoñedo e deberán conseguir oito selos durante o itinerario. Ao completar a ruta obterán o distintivo "Peregrino/a Mindoniense – XOGADE 2026".

En cada parada haberá explicacións e actividades sobre a paisaxe, arquitectura, patrimonio, historia e peregrinacións. A proposta busca fomentar o exercicio, a convivencia e o respecto pola natureza e o patrimonio.

A Concentración de Motos celebrará o seu 30 aniversario durante tres días en 2027

O Valadouro xa ten datas para unha das súas citas vinculadas ao mundo do motor. A Concentración de Motos Valadouro regresará en 2027 cunha edición especialmente significativa, xa que a celebración alcanzará o seu 30 aniversario.

O encontro, organizado polo Moto Clube Val D'Ouro, desenvolverase durante tres xornadas, desde o venres 30 de abril ata o domingo 2 de maio, e volverá reunir afeccionados ás dúas rodas nunha programación que combinará motociclismo, música e convivencia.

A organización avanzou algunhas das propostas que formarán parte desta edición, entre elas rutas en moto, concertos en directo, zona de restauración e un espazo habilitado para acampada. A concentración contará tamén con trofeos e diferentes sorpresas para as persoas participantes. A cita chegará así en 2027 a unha cifra redonda, tres décadas de traxectoria, consolidando un encontro que ao longo dos anos reuniu no Valadouro numerosos afeccionados ao motociclismo.

A apicultura e a gastronomía protagonizan a 39ª Feira do Mel

O municipio prepárase para celebrar a 39ª Feira do Mel, unha cita que volverá reunir produtos apícolas, gastronomía, cultura e tradición durante unha programación que se desenvolverá o día 10 de outubro.

A programación principal concentrarase o sábado 10 de outubro. A partir das 10:00 horas abrirá as portas a Feira do Mel na Praza de Santa María e nas rúas de Ferreira, onde se poderá coñecer e adquirir mel e outros produtos vinculados ao sector. Durante a xornada tamén se poderá visitar a exposición dos debuxos presentados ao certame da 39ª edición.

Entre as primeiras propostas da mañá figura, ás 11:00 horas, unha charla-cata sobre o hidromel, con aforo limitado e inscricións na Casa da Cultura. Á mesma hora celebrárase un obradoiro de velas a cargo de Devalo, unha actividade relacionada coa tradición e o aproveitamento dos produtos da colmea.

A partir das 12:00 horas, a programación continuará cunha actuación da AC Amado Lar e cunha degustación de ecocócteles, da que se avisará con antelación na propia praza.

A música e o ambiente festivo estarán tamén presentes durante o mediodía. Ás 13:00 horas está prevista unha batucada da AC Fandangueiros, coincidindo coa degustación de filloas con mel, unha das propostas gastronómicas da feira.

Ás 14:30 horas realizarase o primeiro sorteo dun lote de produtos da feira, mentres que pola tarde se retomarán as actividades con novas propostas culturais e de animación.

Ás 17:00 horas chegará o momento do contacontos musical "MUMÁXICA", a cargo de Iseo a Moura. A pro-

gramación musical continuará ás 18:00 horas coa Charanga Noroeste, que se encargará de animar a tarde. Xa na recta final da xornada, ás 18:30 horas, terá lugar unha degustación de castañas, antes de que ás 19:00 horas se celebre o segundo sorteo dun lote de produtos da feira.

A proposta da 39ª Feira do Mel combina así a promoción da apicultura e dos seus produtos con actividades divulgativas, propostas gastronómicas, música e iniciativas pensadas para achegar a celebración a diferentes públicos. participantes.

Amado Lar inicia un novo curso con clases de música e baile tradicional

A Asociación Cultural Amado Lar O Valadouro prepara o curso 2026-2027 cunha nova programación centrada na música e o baile tradicional galegos. A entidade ofrecerá clases de baile, canto, pandeireta, gaita e percusión para diferentes idades.

As actividades comezarán o martes 15 de setembro con iniciación ao baile e á pandeireta para participantes desde os catro anos, impartida por Raquel Blas. Pedro Brañas estará ao fronte dos grupos de baile, pandeireta e canto, con horarios adaptados a pequenos, medianos e adultos.

A programación de gaita e percusión, con Javier Bossa como profesor, comezará o sábado 3 de outubro e distribuirase segundo os niveis.

Amado Lar mantén aberta a incorporación de novo alumnado, que deberá contactar previamente coa directiva. A asociación continúa así coa súa aposta pola transmisión da cultura tradicional galega entre diferentes xeracións no Valadouro.

Vanse cortar varias rúas por obras na rede de saneamento

O Concello anunciou cambios na circulación con motivo das obras de mellora da rede de saneamento. Así, será necesario cortar o tráfico e prohibir o estacionamento en varios treitos de vías do municipio, unhas restricións que se manterán ata a finalización dos traballos.

As zonas afectadas serán a rúa Xistral, desde o cruzamento coa rúa José Antonio Ferreiro González ata a avenida de Viveiro; a rúa José Antonio Ferreiro González, entre a súa intersección coa rúa Xistral e a rúa Leandro Buján; e a rúa Fonte Nova, concretamente no acceso á rúa Xistral.

Durante o período de execución

das obras estará prohibida tanto a circulación como o estacionamento de vehículos nos treitos sinalados. Porén, o Concello indica que se permitirá o acceso aos garaxes sempre que o desenvolvemento dos traballos e as condicións de seguridade existentes nese momento o fagan posible.

O Concello solicita ás persoas propietarias dos vehículos que retiren con antelación os automóbiles que estean estacionados nas zonas afectadas antes do inicio das obras. Tamén pide que se respecte a sinalización provisional instalada e que se sigan as indicacións do persoal encargado dos traballos.

O multiúsos acollerá unha exposición fotográfica sobre diferentes realidades

Os Servizos Sociais de Ourense programan para as próximas semanas dúas actividades vinculadas á igualdade e á prevención da violencia de xénero. A primeira delas será a exposición fotográfica 'Express-Arte (unha perspectiva de diferentes realidades dende a Arte)', que abrirá as súas portas o 22 de outubro e permanecerá no edificio multiúsos ata o 4 de novembro.

A iniciativa enmárcase no Acordo de colaboración entre a FEGAMP e a Rede de entidades locais contra a Violencia de Xénero.

A programación completárase o 27 de outubro coa presenza do CIM Móbil na explanada do Concello de Ourense. Trátase dunha unidade itinerante que ofrece información e asesoramento en materia de igualdade e prevención da violencia de xénero. Deste xeito, os Servizos Sociais municipais achegan á veciñanza diferentes recursos e actividades relacionados coa sensibilización, a igualdade e a prevención da violencia de xénero.

Ourense ofrece axudas de ata 300 euros para o transporte do alumnado que estuda fóra

O Concello de Ourense abriu a convocatoria de axudas ao transporte para persoas mozas empadroadas no municipio que cursaron estudos fóra do termo municipal durante o curso 2025-2026. As subvencións están destinadas a alumnado de Bacharelato, ciclos formativos de grao medio ou superior e ensinanza universitaria, incluídos graos, másteres, teses e doutorados, sempre que os estudos non se realizasen a distancia ou en modalidade online.

Entre os requisitos figura estar empadroadado en Ourense e matriculado nun centro de ensino financiado con fondos públicos durante o curso 2025-2026. Non poderán acceder ás axudas os estudantes que puidesen beneficiarse da Tarxeta Xente Nova da Xunta. O alumnado excluído desta tarxeta por razón da idade poderá solicitar a subvención polos meses nos que non estivese incluído no seu ámbito, considerando como período lectivo de setembro a xullo.

A contía establécese segundo a distancia entre o centro de estudos e a sede do Concello. Para percorridos de 1 a 15 quilómetros serán 100 euros; de 15 a 50, 150 euros; de 50 a 175, 200 euros, e para distancias superiores aos 175 quilómetros, 250 euros. Quen curse estudos fóra de Galicia poderá recibir unha axuda única de 300 euros.

As solicitudes deberán presentarse antes do 13 de outubro de 2026, xunto co modelo oficial, unha copia cotexada do DNI e unha certificación bancaria. Ademais, será necesario acreditar a matrícula e a actividade académica, así como a localidade dos estudos. O alumnado deberá demostrar que se presentou polo menos ao 50 % das materias matriculadas.

As bases publicáronse no BOP número 221, do 26 de setembro de 2026. O Concello informa no 982 559 109, de 9.00 a 14.00 horas, e na súa sede electrónica.

alfoz do castrodouro

Alfoz combina actividade e convivencia con dúas propostas para as persoas maiores

Alfoz reforzará este mes a súa programación dirixida ás persoas maiores con dúas propostas centradas na actividade, a participación e a convivencia. Por unha banda, o Concello porá en marcha unha nova edición de ActivaMENTE, o programa de estimulación cognitiva destinado a pensionistas e persoas maiores de 55 anos. Por outra, celebrará o XXXII Festival da Terceira Idade, unha cita anual para as persoas maiores e pensionistas empadroadas no municipio. As sesións de ActivaMENTE comezarán o 13 de outubro, ás 10:30 horas, no Centro Sociocultural de Alfoz. A iniciativa está pensada para manter a mente activa mediante exercicios de estimulación cognitiva e ofrecer un espazo de actividade regular e participación. A inscrición permanecerá aberta durante todo o ano, polo que será posible incorporarse ao programa mesmo despois do inicio das sesións. As persoas interesadas poden solicitar información ou formalizar a inscrición no Concello de Alfoz ou no teléfono 982 55 80 01.

A segunda das propostas será o XXXII Festival da Terceira Idade, previsto para o domingo 25 de outubro. A xornada está dirixida ás persoas maiores de 65 anos ou pensionistas empadroadas no municipio, que poderán acudir acompañadas dos seus cónxuxes. Os actos comezarán ás 13:00 horas cunha misa na Igrexa Parroquial de San Pedro de Mor. Despois da celebración relixiosa, os participantes reuniranse no Pavillón Municipal de Deportes para compartir unha comida de confraternidade, á que se sumarán diversos actos. As persoas interesadas en participar no festival deberán inscribirse previamente na Oficina de Servizos Sociais do Concello. O prazo estará aberto desde o luns 5 de outubro ata o martes 20 de outubro. Con estas dúas actividades, Alfoz ofrece distintas oportunidades para fomentar o exercicio das capacidades cognitivas, a participación e o encontro entre as persoas maiores do municipio.

Melloran a sinalización e os recursos informativos da ruta de Escouridal

O Concello de Alfoz completou as actuacións de mellora e accesibilidade da ruta Pena Abaloira-Fervenza de Escouridal, na parroquia do Pereiro, cunha intervención destinada a conservar e poñer en valor este recurso natural e turístico. Os traballos contaron cunha subvención de 14.985 euros da Consellería de Medio Ambiente e Cambio Climático da Xunta. A actuación incluíu a actualización dos paneis interpretativos, con información sobre a paisaxe, biodiversidade, xeomorfoloxía e patrimonio natural, así como a instalación de novos paneis e

frechas direccionais para facilitar a orientación. Tamén se incorporaron códigos QR e contidos multimedia sobre os valores da Serra do Xistral e da Rede Natura 2000. A alcaldesa e responsable de Turismo, Efigenia Maseda, destacou que a intervención permitirá ofrecer unha ruta “mellor sinalizada, con máis información” e contribuír a poñer en valor “unha contorna natural excepcional do Pereiro”. Maseda salientou ademais que investir no patrimonio natural supón tamén potenciar as parroquias e o turismo de natureza, sempre desde o respecto e a conservación da contorna.

A AAVV de Mor organiza unha andaina pola Fraga das Vigas

A Asociación de Veciños de Mor organiza para o vindeiro domingo 8 de novembro unha andaina pola Fraga das Vigas, unha proposta para gozar da contorna natural a través dun percorrido de 12 quilómetros e dificultade moderada. A actividade terá a súa saída ás 9:00 horas desde o CEIP Castro de Ouro. A organización recomenda ás persoas participantes levar roupa e calzado de montaña axeitados ás condicións meteorolóxicas, así como bastóns para facilitar o percorrido. A participación ten un prezo de 12 euros por persoa, unha cantidade na que está incluído o avituallamento. As prazas son limitadas, polo que será necesario realizar unha reserva previa. As persoas interesadas en participar poden formalizar a súa inscrición a través do teléfono 657 109 592, correspondente a María José. A iniciativa da Asociación de Veciños de Mor permitirá aos participantes realizar unha ruta de 12 quilómetros pola Fraga das Vigas nunha xornada pensada para a actividade ao aire libre e o contacto coa natureza.

TELÉFONOS DE INTERESE

ALFOZ	
Concello:	982 55 80 01
Garda Civil:	982 57 40 30
Centro de Saúde:	982 55 86 97
BARREIROS	
Concello:	982 12 40 02
Garda Civil:	982 12 41 94
Centro de Saúde (cita previa):	982 12 41 05
BURELA	
Concello:	982 58 60 00
Policia Local:	982 58 62 11
Garda Civil:	982 58 57 05
Centro de Saúde (cita previa):	982 58 51 29
Hospital da Costa (centraliña):	982 58 99 00
Capitanía Marítima:	982 57 51 53
CERVO	
Concello:	982 55 77 77
Policia Local:	615 52 10 52
Garda Civil:	982 58 57 05
Centro de Saúde (cita previa):	982 55 75 25

FOZ	
Concello:	982 14 00 27
Policia Local:	982 13 36 40
Garda Civil:	982 14 04 44
Centro de Saúde (cita previa):	982 13 23 85
Agencia Tributaria:	982 13 35 12
LOURENZÁ	
Concello:	982 12 10 06
Garda Civil:	982 52 19 05
Centro de Saúde (cita previa):	982 12 20 29
MONDOÑEDO	
Concello:	982 52 40 03
Policia Local:	982 50 70 40
Garda Civil :	982 52 19 05
Centro de Saúde (cita previa):	982 50 74 52

OUIROL	
Concello:	982 55 91 09
Garda Civil:	982 56 10 39
Centro de Saúde (cita previa):	982 55 90 62
PONTENOVA, A	
Concello:	982 34 22 77
Garda Civil:	982 34 22 22
Centro de Saúde (cita previa):	982 34 24 00
RIBADEO	
Concello:	982 12 86 50
Policia Local:	982 12 86 50
Garda Civil:	982 12 80 48
Centro de Saúde (cita previa):	982 13 01 43
RIOTORTO	
Concello:	982 34 62 22
Garda Civil:	982 34 22 22
Centro de Saúde (cita previa):	982 34 66 63

TRABADA	
Concello:	982 13 50 11
Garda Civil:	982 34 22 22
Centro de Saúde (cita previa):	982 13 53 00
VALADOURO, O	
Concello:	982 57 40 00
Garda Civil:	982 57 40 30
Centro de Saúde (cita previa):	982 57 43 12
VICEDO, O	
Concello:	982 59 00 02
Garda Civil:	982 59 01 81
Centro de Saúde (cita previa):	982 59 03 51
VIVEIRO	
Concello:	982 56 01 28
Policia Local:	982 56 29 22
Policia Nacional	982 56 17 11
Policia Nacional cita DNI	060/ 982 57 06 62
Centro de Saúde (cita previa):	982 56 12 01
XOVE	
Concello:	982 59 20 01
Centro de Saúde (cita previa):	982 59 24 24

TELÉFONOS DE INTERESE

Emerxencias: 112

Urxencias Sanitarias: 061

Incendios Forestais: 085

Garda Civil: 062

www.amariñaxa.com

DEPUTACIÓN

O pleno reclama á Xunta recursos para maiores, colexios e gandeiros

O pleno da Deputación provincial de Lugo aprobou unha iniciativa do grupo socialista para instar á Xunta de Galicia a que aumente os recursos para a atención ás persoas maiores na provincia de Lugo, de acordo co marco competencial das administracións públicas. A proposta saíu adiante cos votos a favor do PSdeG, do BNG e do deputado non adscrito, e cos votos en contra do PP.

Durante a defensa da moción, o deputado de Promoción Económica e Social, Pablo Rivera, pediu á Xunta que revise o plan de residencias que acaba de anunciar, que non inclúe ningunha na capital lucense, e onde case a metade das prazas serán privadas. Rivera afeoulle aos populares que a Xunta aposte por un modelo que consistirá en adxudicar a construción e a xestión das residencias a empresas privadas e a concertar despois o 60% das prazas. O resto, insistiu, serán privadas. Lembrou que o 33,7% da poboación da provincia supera os 60 anos.

Pola súa banda, o BNG asegurou que “o PP está en contra de que a Xunta de Galicia asuma as súas competencias e financie o coidado de maiores desta provincia, sexan da Deputación ou de titularidade municipal”,

sinalou Efrén Castro. “Abandonan as residencias da Deputación e abandonan as residencias de concellos da súa cor política. Os concellos, e especialmente os pequenos, non teñen financiamento para asumir os custos dunha praza pública, e vostedes lávanse as mans”, dixo.

O Pleno aprobou tamén unha proposta promovida polo BNG que demanda á Xunta de Galicia máis recursos para a educación pública na provincia. A iniciativa, aprobada cos votos do BNG e do PSdG, reclama dotar os colexios e institutos de persoal suficiente e necesario, con especialistas en cada unha das mate-

rias, e atender a demanda de obras necesarias en diferentes centros da provincia.

Tamén se aprobou unha moción que urxe á Xunta de Galicia a adoptar medidas extraordinarias para compensar os danos provocados pola seca no sector primario. No debate da moción, o deputado Daniel García deu eco ás dificultades das ganderías que tiveron que recorrer a reservas de forraxe ou á compra de alimentación pola caída da produción de forraxe e reclamou ao goberno galego unha liña extraordinaria de axudas directas para compensar o aumento dos custos.

Reparten 72 emisoras portátiles nos seis parques de bombeiros

A Deputación de Lugo repartirá 72 novas emisoras de radiocomunicación dixital portátiles entre os seis parques de bombeiros do Consorcio Provincial. Os equipos, que levaban anos sendo solicitados pola institución provincial, foron recollidos este luns por técnicos da Deputación na Estrada e permitirán renovar os dispositivos empregados polos efectivos nas súas intervencións.

Os novos terminais empregan tecnoloxía dixital TETRA e están integrados na Rede Dixital de Emerxencias e Seguridade de Galicia (RESGAL), á que o Consorcio se incorporou en 2016. Uns dispositivos que supoñen unha mellora nas comunicacións dos bombeiros, ao ofrecer maior seguridade e fiabilidade, facilitar a coordinación entre os equipos e permitir establecer grupos de comunicación específicos para cada operativo.

Esta renovación actualiza os medios de comunicación dos parques de bombeiros do Consorcio provincial -Barreiros, Vilalba, Sarria, Monforte de Lemos, Viveiro e Chanta-

da-e dá resposta a unha demanda que a Deputación viña trasladando desde hai anos no marco do acordo asinado coa Axencia Galega de Emerxencias (AXEGA).

Coincidindo coa renovación dos equipos, este luns comeza ademais unha nova acción formativa dirixida a todo o cadro de persoal do Consorcio, de todas as categorías profesionais, sobre apertura de portas en edificios e vehículos. A formación, impartida pola empresa Fuego y Mar, desenvolverase en distintas xornadas durante setembro e outubro e combinará contidos teóricos e prácticos.

O curso, de 7 horas, permitirá aos profesionais perfeccionar as técnicas para comprobar e abrir portas mediante métodos non destrutivos e forzados, así como practicar a intervención en diferentes escenarios e tipos de portas utilizando as ferramentas específicas. A formación desenvolverase en Santiago. A Deputación de Lugo mantén ademais aberto o proceso selectivo para cubrir 37 prazas de bombeiro-condutor.

Finaliza o proceso de estabilización de persoal nos centros de maiores

A Xunta de Goberno autorizou o nomeamento de 16 traballadores como persoal fixo das residencias de maiores da rede provincial, unha medida que supón unha mellora tanto en materia de emprego e que redundará tamén na prestación do servizo ás persoas usuarias destes centros.

A Deputación finaliza deste xeito o proceso de estabilización do persoal das súas residencias, que dan emprego directo a 230 persoas. Os procesos leváronse a cabo por concurso-oposición. Catro prazas de fisioterapeuta, correspondían ás ofertas de emprego público dos anos 2023 e 2024; cinco prazas de terapeuta ocupacional pertencían ás ofertas de emprego público dos anos 2023, 2024 e 2025 e sete prazas de enfermería formaban parte das ofertas de emprego público de 2023 e 2025.

Á marxe das residencias, a xunta de goberno autorizou así mesmo o nomeamento de cinco auxiliares e catro porteiros. Nos dous casos son para cubrir prazas correspondentes ás ofertas de emprego de 2023. No primeiro caso foi por oposición e no segundo, por concurso-oposición. Outros acordos adoptados polo órgano provincial este venres permitirán continuar reforzando o cadro de persoal da Deputación. Por unha banda, aprobáronse a convocatoria e as bases para elaborar unha listaxe de técnico superior de márketing e publicidade para prestar servizos de carácter temporal. Tamén se aprobaron a convocatoria e as bases para cubrir unha praza de oficial de taller de libro (encargado da restauración de libros e documentos). Neste caso está reservada á promoción interna vertical.

Entregados os VII Premios á Excelencia Turística a 4 iniciativas

O Pazo de San Marcos acolleu a gala de entrega dos VII Premios de Turismo, galardóns que entrega o Consello Provincial de Turismo -órgano impulsado e presidido pola Deputación- co gallo do Día Mundial do Turismo, o 27 de setembro.

Nesta edición foron distinguidas catro iniciativas que contribúen á promoción de distintas partes do territorio da provincia e do seu patrimonio material e inmaterial. Son o Festival do Viño da Ribeira Sacra de Monforte de Lemos, o Encontro Internacional de Torneiros da Madeira de Xermade, a Festa da Enfariñada de Trabada e o proxecto Santaballa, Territorio de Memoria e Sostibilidade, de Vilalba.

A gala foi conducida polo actor e comunicador Alberte Cabarcos e contou coa música de Paloma Suanzes. As pezas musicais intercaláronse coa entrega do premio a cada unha das candidaturas, que consistiu nun diploma e nunha figura de cerámica

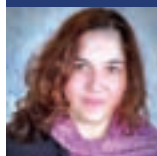
de Gundivós. Foron entregados pola vicepresidenta do Consello e deputada provincial, Pilar García Porto. A mandataria destacou a “ampla variedade de recursos que ten a provincia, en múltiples lugares e cun completo calendario de actividades ao longo de todo o ano”. E reafirmou o compromiso da Deputación na renovación das infraestruturas, no apoio ás festas e eventos e no impulso á dixitalización e á formación do sector.

Na categoría Lugo Cambia ao Turismo Lucense, o xurado distinguiu este ano ao Festival do Viño da Ribeira Sacra de Monforte de Lemos e tamén ao Encontro Internacional de Torneiros da Madeira de Xermade; na de ...E para comer, Lugo á gastronomía lucense gañou a Festa da Enfariñada de Trabada. Pola súa banda, o proxecto Santaballa, Territorio de Memoria e Sostibilidade de Vilalba foi o recoñecido polo seu traballo ao Turismo Sostible.

COLABORACIÓN

Cando a beleza tamén fala da guerra

CULTURA

Rebeca Maseda

Hai noites nas que unha vai á ópera e sae pensando que, polo menos durante unhas horas, o mundo aínda ten remedio. O pasado 25 de setembro tiveron a sorte de asistir á estrea de *Aida* de Giuseppe Verdi no Gran Teatre del Liceu de Barcelona e, sen ánimo de poñerme demasiado melodramático —que para iso xa está Verdi—, debo dicir que foi unha das noites difíciles de esquecer.

Aida é unha das óperas que todo o mundo coñece, aínda que ás veces só sexa de escoitar algunha vez as famosas trompetas da *Marcha triunfal*. Pero detrás desa música tan espectacular hai unha historia bastante menos triunfal. *Aida* é unha princesa etíope capturada polos exipcios e convertida en escrava. O seu pai, Amonasro, é o rei de Etiopía; Radamés, o xeneral exipcio do que *Aida* está namorada, debe combater contra o seu propio país. E, por se o asunto non fose xa suficientemente complicado, aparece Amneris, princesa de Exipto, tamén namorada de Radamés. Amor, guerra, poder, relixión, patriotismo, escravitude, celos... En fin, que Verdi non se andaba con pequenas histo-

rias domésticas.

A acción sitúase nun Exipto antigo idealizado, nun momento de conflito entre Exipto e Etiopía. A obra foi composta por encargo para a inauguración do teatro de ópera do Cairo e estreouse alí en 1871, nun contexto no que Exipto estaba intentando proxectarse como unha potencia moderna e cosmopolita. E aquí aparece unha das curiosidades da historia que me fascinan: unha ópera ambientada na Antigüidade, escrita por un italiano do século XIX e encargada desde Exipto, que máis de 150 anos despois segue a falarnos de cousas que, por desgraza, non parecen tan antigas. Porque *Aida* fala, sobre todo, de persoas atrapadas en conflitos que lles quedan demasiado grandes. *Aida* non escolle ser prisioneira, Radamés non pode separar o amor do seu deber militar e Amneris vive tamén atrapada nun mundo no que o poder, a posición social e as convencións pesan máis que os sentimentos. Ao final, todos perden.

A produción presentada no Liceu, a cargo da artista iraniana Shirin Neshat, incidía precisamente nesa dimensión política e humana. Lonxe de limitarse a reproducir un Exipto de cartón pedra, a proposta convertía a obra nunha reflexión sobre a guerra, o autoritarismo, o fanatismo e o conflito entre o individuo e as estruturas de poder. E claro,

unha non pode evitar pensar no presente. Resulta curioso —e tamén bastante triste— que unha historia escrita no século XIX sobre unha guerra acontecida nun Exipto imaxinado nos siga resultando tan familiar. Seguimos falando de fronteiras, de territorios ocupados, de persoas obrigadas a abandonar a súa terra, de relixión utilizada como instrumento de poder e de gobernos que deciden o destino de milleiros de seres humanos desde despachos moi afastados do campo de batalla. Pero se houbo algo que me emocionou especialmente naquela función foi o coro. ¡Que maravilla! Nesta ópera, o coro ten esa capacidade tan especial para representar

a multitude, o pobo, o exército, os sacerdotes, a sociedade enteira... E cando todas esas voces aparecen xuntas, perfectamente empastadas, acontece algo difícil de explicar con palabras. Houbo instantes realmente emocionantes, case místicos. Especialmente neses momentos nos que a música parece quedar suspendida no aire e unha sente que, de súpeto, xa non está simplemente escoitando unha ópera, está participando nunha especie de ritual colectivo. Quizais sexa esa unha das cousas que máis me fascinan da música: que pode conseguir que centos de persoas estean durante uns segundos respirando ao mesmo tempo.

O reparto, por suposto, estivo á altura dunha inauguración de tempada destas características. Anna Netrebko como *Aida*, Ekaterina Semenchuk como *Amneris* e Ivan Gyngazov como *Radamés*, acompañados por un elenco excepcional, deron vida a uns personaxes que, máis alá das súas impresionantes voces, conseguiron transmitir toda a complexidade deste triángulo imposible.

E saín do Liceu pensando que quizais aí está o verdadeiro poder da ópera. En principio, estamos sentadas nun teatro durante máis de tres horas vendo unha historia que aconteceu nun lugar e nun tempo afastadísimos de nós. Porén, cando a música comeza, esas distancias desaparecen. A guerra deixa de ser algo que sucedeu hai miles de anos, *Aida* deixa de ser unha princesa etíope e convértese simplemente nunha persoa que quere volver á súa casa. Quizais por iso seguimos necesitando a arte. Porque mentres os titulares pasan, as guerras cambian de nome e os poderosos continúan disputándose territorios, unha melodía pode lembrarnos algo tan sinxelo como que detrás de cada bandeira, de cada fronteira e de cada estatística hai persoas. E naquela noite, no Liceu, durante uns instantes, o coro pareceunos lembrar a todos que, por moito que cambie o mundo, aínda somos capaces de emocionarnos xuntos. E non é pouca cousa.

Un paseo

SENTIDIÑO, POUCO PERO QUE DURE

Noelia Castro Yáñez

Hai días nos que unha sae dar un paseo sen máis pretensión ca de estirar as pernas, respirar ese aire húmido, limpo e salgado que en Xove parece vir directamente do Portiño de Morás e regresar á casa coa cabeza algo máis despexada, e acaba atopándose, no medio dunha estrada pola que leva pasando media vida, cunha das pequenas escenas que explican Galicia moito mellor ca calquera tratado sociolóxico: uns veciños decidiron colocar un pastor eléctrico atravesando a estrada e, por algunha razón que seguramente para eles era absolutamente lóxica, eviden-

te e indiscutible, eu non podía pasar.

A personalidade dos galegos ten algo fascinante, complexo e deliciosamente contradictorio, unha mestura case perfecta de prudencia e ousadía, de hospitalidade sincera e desconfianza ancestral, de retranca silenciosa e contundencia práctica, porque aquí podemos pasar media hora respondendo cun ambiguo “depende” a unha pregunta sinxela e, ao mesmo tempo, tomar unha decisión tan rotunda como cortar unha estrada cun pastor eléctrico sen considerar necesario avisar a ninguén e moito menos sinalizalo. Na aldea, ademais, as normas adquieren unha dimensión particular, flexible e profundamente consecvente, porque unha estrada pode ser pública nos documentos, nos mapas e nos rexistros oficiais,

pero tamén pode levar décadas atravesando leiras, servindo para pasar as vacas ou formando parte dese delicadísimo equilibrio territorial no que cada veciño sabe perfectamente onde remata o seu, onde comeza o alleo e, sobre todo, onde considera el que debería rematar o alleo e comezar o seu, que non sempre coincide; por iso, cando aparece un cable diante de ti, non estás simplemente ante un obstáculo físico, senón ante unha declaración filosófica sobre a propiedade, as costumes e esa capacidade tan nosa para resolver problemas dunha maneira artesanal, inmediata e completamente allea á burocracia.

O máis galego da situación, con todo, non é o pastor eléctrico, senón a conversa que inevitablemente nace arredor del, porque ninguén che dirá simplemente

“non podes pasar”: primeiro haberá explicacións, antecedentes, referencias a quen vivía naquela casa hai corenta anos, consideracións meteorolóxicas, lembranzas dunha disputa antiga, algunha frase que comece por “eu non digo nada, pero...” e, probablemente, información absolutamente esencial sobre unha persoa que morreu antes de que eu nacera, a cuestión foi que axiña me explicaron que a min alí non se me perdería nada. Pensei que igual estaban a cambiar o gando, pero cal foi a miña sorpresa cando me decatei que non estaba no certo.

E é aí onde unha comprende que a Galicia rural non se pode interpretar con présa, porque detrás desa aparente teimosía existe tamén unha sociedade intensamente comunitaria, observadora, resistente e enormemente apegada á

terra, na que as relacións humanas acumulan capas durante xeracións e onde a memoria colectiva conserva cunha precisión extraordinaria quen abriu un camiño, quen pechou unha cancela e quen moveu unha pedra medio metro no verán do 88.

Eu só quería pasear por Xove e continuar tranquilamente pola estrada, pero volví pensando que aquel humilde, inesperado e inoportuno pastor eléctrico era case unha metáfora perfecta de nós mesmos: un pobo amable pero desconfiado, acolledor pero territorial, paciente pero teimudo, aparentemente indeciso pero sorprendentemente resolutivo cando lle convén, capaz de discutir durante horas sobre onde debería estar unha cancela e de colocala, mentres tanto, exactamente onde lle parece a cada un.

MAR

Os murais da Confraría de Burela completan o seu relato sobre a historia pesqueira

A Confraría de Pescadores San Xoán Bautista de Burela xa loce o resultado final dos murais realizados en 2025 e 2026 dentro do proxecto ‘Pescarte: a prol da PESca Costeira ARTESanal’. As intervencións, obra dos artistas locais Martín Lestao, Belén Mogo e Diego Domínguez, ocupan as paredes sur e oeste do edificio e completan un amplo percorrido visual arredor da historia mariñeira da localidade.

O conxunto alcanza preto de 250 metros lineais e uns 1.300 metros cadrados e, segundo destaca a propia confraría, converte a súa sede nun edificio completamente envolto por murais inclusivos vinculados ao patrimonio pesqueiro. As pinturas funcionan como un relato da relación de Burela co mar. Nelas aparecen os diferentes oficios desenvolvidos por mulleres e homes, as artes tradicionais de pesca costeira artesanal, embarcacións e especies comer-

cializadas na lonxa, ademais de episodios e símbolos ligados á identidade local.

Entre as escenas representadas figuran a construción do faro Pena Burela, a Virxe do Carme e San Xoán Bautista, así como o mascarón de proa do buque escola Juan Sebastián de Elcano. O mural reserva tamén un espazo para figuras vinculadas á memoria mariñeira burelesa, como as peixei-ras Clara “A Labrega” e Pepa, e a mariñeira Elena.

A intervención incorpora igualmente unha homenaxe aos mariñeiros que saíron ao mar e nunca puideron regresar, sumando así á vertente divulgativa unha dimensión de memoria e recoñecemento ás persoas que marcaron a historia pesqueira da vila.

Os murais forman parte dun proxecto máis amplo, Pescarte, de carácter bianual e composto por dez actividades desenvolvidas ao longo de 2025 e 2026.

Os incidentes nos peiraos de Celeiro levan o sector a reclamar máis vixilancia

A preocupación medra entre profesionais do sector pesqueiro de Celeiro pola reiteración de incidentes rexistrados nas últimas semanas nas instalacións portuarias. Os afectados trasladaron a situación aos entes pesqueiros e reclaman á administración portuaria un reforzo da vixilancia e da seguridade para evitar novos episodios.

Boa parte dos feitos concentráronse no peirao de baixura, onde un buque cerqueiro sufriu en diferentes ocasións danos no material de traballo, entre eles a rotura de redes. Durante esta fin de semana tamén desapareceu unha lona de grandes dimensións empregada para protexer os apa-

rellos depositados no peirao.

O sector advirte de que estes sucesos estarían producíndose con certa frecuencia, incrementando a inquietude entre os profesionais que deixan embarcacións e equipos nas instalacións.

A situación tamén afectaría ao peirao norte, onde se comunicaron posibles furtos de diverso material pertencente a embarcacións da frota.

Os afectados consideran necesario mellorar o control das diferentes zonas do porto e reforzar a vixilancia para protexer embarcacións, redes e aparellos. Agora agardan que a administración portuaria valore a situación e adopte medidas preventivas.

Celeiro volverá reunir ao sector nas XXX Xornadas Técnicas

As Xornadas Técnicas de Difusión do Sector Pesqueiro de Celeiro celebrarán do 5 ao 7 de novembro a súa XXX edición, tres décadas despois do seu nacemento. O encontro, coñecido como a “Universidade do Mar”, volverá reunir en Celeiro-Viveiro representantes do sector pesqueiro, Administracións, comunidade científica, empresas e entidades tecnolóxicas para analizar os cambios e desafíos da actividade marítimo-pesqueira.

O programa abordará cuestións como a biodiversidade e a conservación mariña, a intelixencia artificial, a dixitalización, a gobernanza dos océanos, a Política Pesqueira Común, o financiamento europeo e a descarbonización da frota. Tamén se tratarán a eólica mariña, a seguridade alimentaria, os novos hábitos de consumo, a competitividade, o relevo xeracional, a redución das capturas accidentais, a xestión sostible,

a transición enerxética, a resiliencia climática e o futuro das comunidades costeiras.

Nas xornadas participarán representantes da Xunta, Parlamento Europeo, CEPESCA, Europêche, Pesca España, LDAC, ARVI, OPROMAR, OPAGAC e AGAC, xunto con investigadores de AZTI, IEO-CSIC, CEAB-CSIC, CETMAR e varias universidades galegas e españolas.

A XXX edición destacará tamén

pola renovación dos relatores, xa que o 68 % participará por primeira vez. O encontro incluírá un debate final sobre a pesca europea, unha homenaxe ao CETMAR polo seu 25 aniversario e a presentación dun libro conmemorativo.

A participación será gratuíta e o formato híbrido permitirá asistir presencialmente ou seguir as sesións por internet.

Portos de Galicia anuncia novas actuacións en Celeiro e Burela

Portos de Galicia prepara novas actuacións nos portos de Celeiro e Burela para atender necesidades do sector. Entre as intervencións anunciadas figuran a demolición das naves en desuso do peirao norte de Celeiro e a renovación da cuberta dos departamentos de armadores tipo B do porto de Burela.

En Celeiro, as naves abandonadas do peirao norte serán demolidas ao longo de 2027. A presidenta de Portos de Galicia, Natalia Botana, anunciou a intervención durante unha visita na que se reuniu co patrón maior, Domingo Seijas. O derrubo será incluído nos orzamentos do ente público para o próximo exercicio.

A intervención afectará ás naves da antiga fábrica de xeo, ás cámaras e ás concesións destinadas ao tratamento do peixe, sen actividade. A súa retirada era unha das demandas formuladas pola confraría.

Durante o encontro abordouse o proxecto de saneamento do peirao norte, que contempla canalización de servizos e urbanización da fronte dos departamentos. A actuación avanzará proximamente coa súa licitación. Ademais, revisaranse elementos como escaleiras e varandas para detectar reparacións ou mello-

ras.

Tras reunirse coa confraría, Botana desprazouse ás instalacións do grupo Puerto de Celeiro. Coa súa directiva analizou propostas relacionadas coa compatibilidade dos usos do solo portuario, co obxectivo de facilitar que os espazos poidan acoller actividades vinculadas ao porto.

En Burela, a Consellería do Mar destinará 80.000 euros á renovación da cuberta dos departamentos de armadores tipo B. Os traballos comezarán nas semanas e a previsión é que estean rematados antes de finalizar 2026. A actuación permitirá colocar unha nova cuberta nos dous

bloques de locais onde o teito aínda non fora renovado.

O investimento responde a unha demanda da confraría e será realizado a través de Portos de Galicia e da Dirección Xeral de Desenvolvemento Pesqueiro. Botana anunciou a intervención nunha reunión co patrón maior, Basilio Otero.

Portos destinou outros 40.000 euros á mellora da nave de redes de arrastre e estuda renovar a cuberta da nave utilizada polas redeiras e para as caixas de pesca. Así, os investimentos en Burela ascenden a 120.000 euros, á espera de concretar a última actuación.

A paciencia dun pequeno pescador que medra mirando ao mar

Con só 11 anos, Dani Franco converteu a pesca nunha das súas grandes afeccións, seguindo unha tradición familiar que comezou cunha vella cana do seu avó e que xa lle deixou anécdotas e un soño por cumprir

Por Ana Somoza.

Hai afeccións que aparecen case sen buscalas e que, pouco a pouco, acaban ocupando un lugar importante na vida. A Dani Franco Fernández, un neno de 11 anos de Burela, pasoulle coa pesca. A curiosidade inicial por probar que se sentía cunha cana entre as mans acabou converténdose nunha paixón que o leva ao peirao sempre que pode. Alí aprendeu a observar o mar, a esperar e, sobre todo, a entender que non todos os días hai premio. “A pesca é unha cousa de paciencia”, resume coa naturalidade de quen, pese á súa idade, xa sabe que ás veces hai que agardar moito para sentir finalmente que algo tira do outro extremo do sedala.

Este verán esa afección deulle tamén unha alegría especial. Dani participou no I Concurso de Pesca Xuvenil organizado pola Asociación de Pesca Recreativa de Burela, no que conseguiu un premio. Non foi, ademais, o seu único recoñecemento deste ano. Tamén resultou gañador do concurso de carteis da Feira do Bonito de Burela xunto coa súa tía e madriña, Maite Fernández, autora gañadora do cartel desta e de anteriores edicións. Pesca, bonito e Burela aparecen así inevitablemente unidos na historia dun pequeno que ten o mar moi presente, aínda que asegura que o seu futuro profesional non estará necesariamente nel.

COMEZOS. A relación de Dani coa pesca naceu dunha pregunta sinxela. Sempre sentira curiosidade e un día decidiu propoñerlle ao seu pai que o levase ao porto. “Papá, e se algunha vez me levas ao porto a pescar?”, preguntoulle. A partir de aí comezou unha afección que continúa medrando.

Pero antes da súa primeira cana apareceu unha pequena conexión coa historia familiar. Na casa da súa avoa había unha gran cana de bambú que pertencera ao seu avó, que tamén fora pescador afeccionado. Vela espertou aínda máis as súas ganas. “Pois a min gustárame probar”, pensou. Finalmente, pai e fillo foron comprar unha cana e chegou a primeira experiencia. “Probamos e empezou a gustarme. E seguí con esa afección”, lembra.

Foi precisamente o seu pai quen lle ensinou os primeiros pasos, aínda que o peirao acabou funcionando tamén como unha pequena escola improvisada. Dani lembra como outros pescadores se achegaban para darlle consellos: “Oiches, pequeno, pon este anzol deste tamaño” ou

“pon este chumbo que pese tanto”. Unha recomendación aquí e outra alá permitíronlle ir aprendendo a preparar o aparello e descubrir eses pequenos detalles que forman parte da experiencia de pescar. Preguntado por que é o que máis lle gusta, non necesita elaborar demasiado a resposta. O mellor momento chega “cando empeza a picar o peixe”. E engade: “É unha sensación moi chula”.

“Comecei por curiosidade e agora, se podo, quero ir pescar todos os días”

O PEIRAO. Aínda que existen moitas maneiras e lugares para practicar a pesca, Dani ten claras as súas preferencias. Escolle a auga salgada e, sobre todo, o seu propio pobo. “Gústame máis pescar en auga salgada, sobre todo en Burela. No peirao de Burela”, explica.

É alí onde vai acumulando experiencias e onde conseguiu algunhas das capturas das que máis se lembra, entre elas uns “cabalóns ben grandes”. Pero as xornadas de pesca non sem-

pre rematan cun peixe na cana. Hai días nos que simplemente non pican e iso obriga a buscar alternativas. Dani xa ten o seu propio método para intentalo. Cando ve que non hai sorte, observa, dálle “tironciños á cana”, modifica a cantidade de carnada ou cambia de sitio. O importante é seguir probando. E entre tantas horas arredor do mar tamén hai lugar para as anécdotas. Unha das que máis lembra tivo

“O meu soño é subir a un barco e pescar un bonito grande de Burela”

de agosto, cando Dani participou no primeiro Concurso de Pesca Xuvenil organizado pola Asociación de Pesca Recreativa de Burela. Era a primeira vez que se enfrontaba a unha experiencia deste tipo e a iniciativa partiu, de novo, da súa familia. A súa nai preguntoulle: “Dani, queres probar?”. El non o dubidou: “Eu dixen que si, probei e tiven sorte”.

Dani asegura que non estaba nervioso. Ao contrario, lembra aquel día como unha experiencia da que disfrutou especialmente. “Estiven moi contento. Gustoume moito e disfrutei do momento”, explica. Finalmente chegou o premio e con el unha sensación que define en apenas dúas palabras: “Moita alegría”. Nunca participara nun concurso destas características e regresar cun recoñecemento fixo que a experiencia fose aínda máis especial. Na casa tamén celebraron o resultado. As súas avoas e os seus tíos foron algúns dos primeiros en felicitalo. “Moi ben, Dani. Parabéns”, lembra que lle dicían.

Con todo, se detrás do resultado hai algún segredo especial, non parece disposto a revelalo. Cando se lle pregunta se ten algún truco de pescador que poida compartir, a resposta é contundente: “Prefiro gardalos”. Aos 11 anos xa aprendeu, polo visto, que hai cousas que un pescador non conta.

UN BONITO. Se hai unha captura coa que Dani soña, esta ten tamén unha forte relación con Burela. Non fala dun peixe exótico nin dun destino afastado. O que lle gustaría é subir a un barco e pescar un bonito grande de Burela.

“Gustárame ir nun barco e pescar un bonito grande”, explica. Un desexo que cobra un significado especial nun ano no que o bonito tamén lle proporcionou outro recoñecemento, aínda que esta vez lonxe da cana. Dani gañou xunto coa súa tía e madriña, Maite Fernández Cendoya, o concurso de carteis da Feira do Bonito de Burela. Unha colaboración familiar que volveu unir o seu nome ao dunha das citas máis representativas da vila. No caso de Maite Fernández, a relación coa imaxe da Feira vén de atrás, xa que foi tamén a gañadora do cartel en anteriores edicións.

A pesca, con todo, non ocupa todo o tempo libre de Dani. Como calquera neno da súa idade, reparte as horas

entre diferentes actividades. Gústalle “andar en bicicleta, ir á praia, xogar ao fútbol” e tamén, algunhas veces, xogar á consola.

PACIENCIA. O que si ten decidido é que quere conservar a pesca na súa vida cando sexa adulto. Cando se lle pregunta se seguirá collendo a cana dentro duns anos non dubida: “Si, claro. Iso téño ben claro”.

Outra cousa diferente é converter o mar na súa profesión. Aí aparecen máis dúbidas. Non se ve necesariamente dedicándose a un oficio relacionado con el e a profesión de mariñeiro imponlle certo respecto. “Ser mariñeiro é algo de adrenalina e parece perigoso”, explica. Prefire, polo menos de momento, manter a pesca como aquilo que é agora: unha afección coa que disfrutar.

Quizais por iso, cando ten que vencer a outro neno da súa idade para que probe, Dani non lle promete capturas enormes nin éxitos inmediatos. Fálalle de paciencia. Comezará cun sinxelo “Veña, anímate”, pero advertiríalle de que haberá momentos nos que os peixes non piquen. “Cando non pican hai que ter paciencia. A pesca é unha cousa de paciencia”, insiste. Para el, precisamente aí está parte do segredo. Primeiro hai que comprender como funciona, aceptar a espera e aprender a disfrutar tamén deses momentos nos que parece que non sucede nada.

Despois, asegura, chega o resto. “Se comprendes como é a pesca, mola moito”. E fala desde a súa propia experiencia porque sabe o que ocorre cando finalmente esa curiosidade inicial se transforma nunha verdadeira afección: “Cando empezas a pescar xa che entra a afección e queres ir todos os días, como me pasa a min”.

Dani non necesita engadir moito máis. Aos 11 anos, entre o peirao de Burela, os consellos que foi recibindo doutros pescadores e aquela vella cana de bambú do seu avó, foi construíndo unha relación co mar que continúa medrando. Polo camiño xa chegaron os concursos, os premios, algunha peza grande e mesmo unha sudadeira branca manchada pola tinta dunha lura. Queda aínda o bonito. Ese terá que esperar a que chegue o día de subir a un barco, lanzar a cana e comprobar, unha vez máis, se a paciencia ten recompensa.

DEPORTES

A primeira MIC levará a Viveiro atletas de diferentes categorías

Viveiro incorporará este outono a primeira Milla Internacional do Cantábrico (MIC), que se celebrará os días 17 e 18 de outubro. A nova cita reunirá tres probas: a Milla Internacional do Cantábrico, a carreira 10K Cidade de Viveiro e a MIC Kids, destinada aos máis pequenos. A programación combinará competición e actividades paralelas, con música en directo, encontros con atletas, sesións de sinatura de autógrafos, sorteos e unha ampla zona de meta para participantes, familias e público. A organización pretende reunir atletas nacionais e internacionais, corredores populares e centos de nenos e nenas, convertendo Viveiro durante esa fin de semana nun escenario destacado do atletismo urbano. A iniciativa terá como embaixador ao atleta olímpico viveirense Adrián Ben, que contribuirá a dar visibilidade a esta primeira edición.

Foz prepara dúas novas carreiras tras a cancelación da 15K A Mariña

El circuito DUACODE-RUN FOZ RUN manterá a súa actividade nos próximos meses con dúas novas citas de Nadal. A Run Foz Run Nadal será a última proba do circuito e terá saída e meta na praza Rosalía de Castro, no Campo da Cabana de Foz. A carreira ofrecerá percorridos adaptados ás distintas categorías, desde os 200 metros dos Pícaros ata os 5 quilómetros da proba absoluta. Pola súa banda, o Cross Os Castros volverá celebrarse no Campo de Fútbol de Cangas de Foz, cunha saída prevista ás 10.30 horas. A competición contará tamén con distancias diferentes segundo as categorías, desde os 200 metros para Pícaros ata os 6 quilómetros da categoría absoluta. As inscricións para ambas as dúas probas abriranse proximamente. A organización mantén así o calendario do circuito despois da cancelación da 15K A Mariña, prevista inicialmente entre Burela e Foz.

A Rota Montes regresará a Foz do 30 de outubro ao 1 de novembro

Os afeccionados ao mundo do motor e aos vehículos todoterreo xa teñen unha nova cita marcada no calendario. A XXI Rota Montes da Mariña celebrarase en Foz os días 30 e 31 de outubro e 1 de novembro, organizada un ano máis por Os Correcamiños 4x4. A organización avanzou as primeiras características dunha edición que manterá un formato similar ao desenvolvido o pasado ano. O prato forte chegará na xornada do sábado, cunha ruta longa, mentres que o domingo pola mañá terá lugar unha miniruta para completar a programación. O proceso para participar aínda non está aberto. As inscricións comezarán o domingo 4 de outubro ás 12.00 horas. Antes desa data, Os Correcamiños 4x4 darán a coñecer a información necesaria para formalizar a participación, incluídos os telé-

fonos e persoas de contacto, o formulario de inscrición e o correo electrónico habilitado para a actividade. A organización lembra, ademais, que existen unha serie de requisitos obrigatorios para poder participar. Os vehículos deberán contar coa ITV en vigor e co correspondente seguro obrigatorio, mentres que os participantes deberán dispoñer do permiso de conducir necesario. Non se aceptarán inscricións que non cumpran estas condicións. A cita alcanzará este ano a súa vixésimo primeira edición, consolidando a continuidade dunha actividade vinculada aos vehículos 4x4 e aos percorridos polos montes da comarca. Os detalles sobre o desenvolvemento da ruta, así como o resto da información práctica, iranse facendo públicos antes da apertura das inscricións.

A BTT Xoviética pon data á súa novena aventura por Xove

A Marcha BTT Xoviética xa ten data para a súa novena edición. A proba celebrarase en Xove o sábado 17 de outubro, nunha nova cita para os afeccionados á bicicleta de montaña que permitirá combinar deporte e natureza. A IX Marcha BTT Xoviética volverá levar aos participantes por diferentes espazos da contorna xovense, nunha xornada na que a bicicleta de montaña será a protagonista. A iniciativa chega á súa novena edición tras converterse nunha cita habitual para os amantes da BTT. A proba ofrece aos participantes a oportunidade de practicar este deporte ao tempo que percorren as paisaxes naturais do municipio. A organización corre a cargo de Komando Xoviético, colectivo vinculado á promoción desta modalidade deportiva en Xove. A marcha conta ademais coa colaboración do Concello de Xove e da Federación Ciclismo Galego. A organización xa comezou a anunciar a celebración da nova

edición, fixada para o 17 de outubro, e a saída da marcha está fixada para as 11.00 horas, mentres que a recollida de dorsais poderá realizarse ese mesmo día entre as 9.00 e as 10.30 horas. A novena edición permitirá así recuperar unha xornada arredor do ciclismo de montaña e reunir novamente en Xove a participantes chegados para gozar da BTT e da contorna natural do municipio.

O Trail Monte Comado celebra a súa décima edición cun percorrido de 17 quilómetros

O Trail Monte Comado regresará a Barreiros o domingo 11 de outubro para celebrar a súa décima edición, consolidando unha cita que volverá combinar deporte e natureza nun percorrido polas inmediacións do monte que dá nome á competición. A saída terá lugar ás 10.00 horas nas proximidades da igrexa de San Miguel de Reinante, xunto á pista de pádel, punto no que tamén estará situada a meta. Os participantes afrontarán aproximadamente 17 quilómetros por pistas e camiños forestais das abas do Monte Comado, atravesando zonas de Reinante, San Pedro de Benquerencia e San Miguel de Reinante. O trazado acumulará arredor de 1.000 metros de desnivel positivo. A organización establece tres categorías en función da idade: sénior, veterana e veterana +. Habrá premios para os tres primeiros clasificados de cada unha delas, ademais dun podio absoluto masculino e feminino.

A carreira constitúe a quinta proba do circuito Máis Km Barreiros e contará con cronometraxe mediante chip. O percorrido terá dous avituallamentos, un no quilómetro 9 e outro na meta. A Asociación Cultural e Deportiva Praias de Comado e o Concello de Barreiros organizan a competición. Habrá Protección Civil, ambulancia medicalizada e servizo de duchas no campo de fútbol das Valgas. Ao remate, a organización ofrecerá pinchos aos participantes e acompañantes.

A V Carreira Alfoz-Valadouro reúne centos de participantes

A V Carreira Alfoz-Valadouro celebrouse cunha ampla participación e nun ambiente marcado polo deporte e a convivencia entre os dous municipios. O circuito permitiu aos participantes percorrer o territorio entre as dúas vilas, con saída desde Alfoz e chegada en O Valadouro. A ruta desenvolveuse nunha contorna natural e serviu tamén para poñer en valor a colaboración entre ambos os municipios e a promoción da práctica deportiva como elemento de cohesión social. Na clasificación masculina, o triunfo foi para Álvaro Pico Fernández, seguido de Óscar Murado Expósito e Toni Cabanela Ramudo, que

completaron o podio. Na categoría feminina, a primeira posición foi para Lucía Abel Paz. O segundo posto correspondeu a Silvia Castelo Bouza, mentres que Patricia Iglesias Gómez ocupou a terceira posición. A alcaldesa de Alfoz salientou que “esta carreira é xa unha cita moi especial para os dous concellos”, destacando que cada ano consegue reunir persoas de todas as idades arredor do deporte e da convivencia. Pola súa banda, o alcalde do Valadouro puxo o foco no “traballo conxunto para sacar adiante iniciativas que dinamizan o territorio e fomentan a práctica deportiva”.

De Xove aos World Games coa Selección Galega de fútbol gaélico

Mateo Fernández, xogador do Estrela Vermelha, descubriu este deporte durante a súa etapa universitaria e, catro tempadas despois, conseguiu representar a Galicia nunha competición internacional en Irlanda

Por Ana Somoza.

Mateo Fernández López atopou no fútbol gaélico unha nova maneira de vivir o deporte cando as circunstancias o obrigaran a afastarse do fútbol tradicional. Natural de Xove, foi durante o seu terceiro ano de carreira na Universidade de Santiago de Compostela cando un amigo, Gábor, o animou a probar un adestramento. Daquela deixara o seu anterior deporte porque lle resultaba “imposible compaxinar os estudos e a vida na Universidade cos adestramentos e partidos” do seu club xovense. O que inicialmente era simplemente unha experiencia acabou abrindo un camiño que o levou ata a Selección Galega e os GAA World Games.

A próxima será xa a súa cuarta tempada practicando fútbol gaélico e actualmente defende a camisola do Estrela Vermelha de Santiago de Compostela. Do primeiro contacto coa modalidade lembra especialmente a sorpresa de poder utilizar mans e pés, unha característica que obriga a desenvolver “esa coordinación con ambas partes do corpo”. Pero non foi só o xogo o que conseguiu atrapalo. Desde o principio interesoulle tamén “a parte social e os valores que defende”, coa convivencia entre rivais no terceiro tempo ou os adestramentos e torneos compartidos cos equipos femininos.

DESCUBERTA. Para quen nunca asistise a un encontro, Fernández explica que o fútbol gaélico é un deporte tradicional irlandés que en Galicia se adapta aos campos de fútbol e se disputa con equipos de nove xogadores. O obxectivo é sumar máis puntos que o rival empregando tanto as mans como os pés. Cada poucos segundos o xogador debe botar a pelota ou realizar un solo, que consiste en deixala caer sobre o pé e recollela novamente sen deter a carreira.

Tamén existen dúas maneiras de puntuar: enviar o balón por enriba do longueiro suma un punto, mentres que introduci-lo na portería concede tres. Esta dobre puntuación é precisamente unha das características que, para o xovense, incrementa a emoción dos partidos.

A súa experiencia como porteiro tanto no fútbol tradicional como no gaélico permítille comparar ambas modalidades. Considera que a segunda resulta máis dinámica porque “constantemente estás en movemento” independentemente da posición. Mesmo o porteiro participa activamente, xa que os saques son fun-

damentais para iniciar os ataques. “No gaélico, cada posesión equivale a unha xogada prometedora para facer un punto”, explica.

SELECCIÓN. O salto á Selección Galega supuxo unha recompensa especialmente importante. Fernández non dubida en definilo como “un orgullo inmenso” e como a constatación de que o esforzo realizado estaba dando resultados. A convocatoria adquiriu aínda máis valor polas cir-

ración e un xogador profesional de fútbol gaélico en Irlanda.

O resultado foi unha experiencia internacional intensa. Fernández regresou “cansado” polo elevado número de partidos disputados cada día y polas temperaturas que atoparon en Irlanda, pero tamén sorprendido pola capacidade competitiva da expedición galega. Galicia acudiu con catro equipos, dous masculinos e dous femininos, e tres conseguiron gañar as súas respectivas finais.

“É un deporte diferente e moi dinámico no que tanto nenas como nenos poden participar por igual. En Galicia, o 99 % dos xogadores que competimos na liga somos galegos”

cunstancias nas que afrontou a tempada: viaxaba desde Xove ata Santiago para poder adestrar e disputar os partidos mentres, ao mesmo tempo, preparaba unhas oposicións.

O camiño cara aos GAA World Games comezou ao rematar a competición cos respectivos clubs. Os seleccionadores elaboraron unha preconvocatoria para iniciar en maio unha preparación da que posteriormente saíran 28 xogadores, divididos nos equipos A e B.

Durante maio e xuño adestraron aproximadamente dúas veces á semana e foron alternando instalacións cedidas por diferentes concellos, entre eles Lalín, O Pino e Boqueixón. O traballo físico e táctico completouse con xornadas formativas nas que participaron un psicólogo da Fede-

WORLD GAMES. Non todo resultou sinxelo. Mateo conserva especialmente na memoria o difícil inicio do primeiro equipo masculino. Na primeira xornada perderon os seus encontros sen conseguir mostrar o nivel que sabían que podían ofrecer. A decepción trasladouse incluso ao desfile do torneo celebrado aquela mesma tarde. “A maioría estábamos con caras longas e sen poder desfrutar o momento”, lembra.

Foi necesario recompoñerse colectivamente. Despois de varias conversacións e de darse ánimos uns aos outros, a situación cambiou. Na seguinte xornada conseguiron atopar o seu xogo e recuperar as sensacións positivas, cun equipo que respondeu apoiándose nos momentos máis

Fotografías de Dario Eyré e Salitre Audiovisuais

complicados.

A competición permitiulle tamén comprobar a dimensión internacional deste deporte. O nivel era “moi elevado” e a velocidade de xogo estaba claramente por enriba da habitual na liga galega. Enfrontarse a rivais máis esixentes obrigaba igual-

“No campo de xogo sempre existe moita competitividade, pero ao acabar os encontros xa estábamos falando cos rivais e cambiando as camisolas como recordo”

mente a elevar o propio rendemento.

Pero os World Games non quedaron reducidos aos resultados. Fernández destaca o ambiente creado entre seleccións. As instalacións permitían seguir simultaneamente numerosos encontros e compartir experiencias con deportistas procedentes doutros países e rexións. A competitividade permanecía dentro do terreo de xogo; fóra, a relación cambiaba por completo. Ao rematar os partidos, lembra, “xa estábamos falando cos rivais para cambiar as camisolas e poder levar algún recordo”.

GALICIA. Vestir a camisola galega nun escenario internacional tivo para o xogador de Xove un significado que transcende o ámbito estri-

tamente deportivo. Fala de “moito orgullo” por representar a súa comunidade e poder levar “a nosa cultura, tradición e a nosa xente” ata lugares aos que inicialmente parecía difícil chegar.

Ese sentimento aumenta ao comparar a realidade galega coa doutros países. Fernández lembra que Galicia compite contra seleccións de territorios que poden triplicar ou cuadruplicar o número de licenzas, como Francia, e nos que a presenza de xogadores irlandeses resulta relevante. Aquí a situación é diferente: “O 99% dos xogadores e xogadoras que competimos na liga somos galegos”.

Por iso contempla con optimismo o futuro. Cada ano, explica, aumentan tanto as fichas federativas como o número de equipos. Destaca tamén iniciativas como as Gaélico Escolas, que introducen a modalidade nos centros educativos para que nenos e nenas poidan coñecerla e participar en torneos.

VALORES. Se algo lle deixou o fútbol gaélico máis alá dos resultados son “sobre todo o compañeirismo e o respecto polos compañeiros e compañeiras”. Son valores que relaciona directamente coa filosofía dunha modalidade na que a convivencia ocupa un espazo importante e na que se fomenta a participación de homes e mulleres.

Precisamente por iso anima a probar a calquera rapaz ou rapaza que sinta curiosidade. A súa recomendación é sinxela: “Que o probe”. Considera que descubrirán “un deporte diferente e moi dinámico”, no que poden utilizar distintas partes do corpo e onde se favorece que nenos e nenas participen por igual mediante equipos mixtos.

Mateo Fernández chegou ao fútbol gaélico buscando unha alternativa que puidese encaixar coa súa vida universitaria e acabou atopando moito máis. Catro tempadas despois, os desprazamentos entre Xove e Santiago, os adestramentos e o esforzo compartido permitíronlle competir coa Selección Galega nun dos maiores escaparates internacionais desta modalidade. Unha viaxe que comezou pola invitación dun amigo a un adestramento e que acabou levándoo ata Irlanda representando a Galicia.

DE RUTA EN RUTA

O Camiño Norte ao seu paso por Abadín

O itinerario xacobeo atravesa o municipio entre paisaxes da Chaira e permite descubrir santuarios, capelas e igrexas

O Camiño Norte atravesa Abadín deixando ao seu paso unha combinación de paisaxe, historia, patrimonio e tradición relixiosa. Esta ruta xacobeá, que comeza en Irún e percorre o norte da Península, entra en Galicia pola ría de Ribadeo e continúa pola provincia de Lugo ata internarse nas terras chairagas. Recoñecido pola Unesco en 2015, o itinerario permite descubrir tamén espazos de destacado valor natural.

No municipio de Abadín, o trazo do discorre pola ladeira do monte Pena da Roca en dirección á Xesta. Antes de chegar a este núcleo aparece un dos lugares máis emblemáticos da zona: a ermida de San Cosme da Montaña, situada no barrio da Xesta, na parroquia de Galgao, e considerada un dos santuarios romieiros máis coñecidos da Chaira. A devoción por San Cosme conta con máis dun século de historia e mantense especialmente viva cada 27 de setembro, cando a contorna acolle unha multitudinaria romaría. A situación do santuario contribuíu historicamente a unir a

Mariña e a Terra Chá, converténdose nun punto de encontro para veciños das dúas comarcas. A ermida responde a unha arquitectura relixiosa popular e sinxela. Na súa fachada, unha cuncha orienta aos peregrinos cara ao camiño que cruza a N-634 para alcanzar Gontán, onde se atopa un albergue. Nesta localidade tamén pode visitarse a capela da Virxe de Fátima, levantada a mediados do

século XX por iniciativa privada e vinculada ás festas que se celebran en maio. O itinerario continúa ata o núcleo de Abadín, onde sobresaí a igrexa parroquial de Santa María, unha construción que conserva elementos románicos da primeira metade do século XII. A capela maior, do século XVI, presenta estilo gótico isabelino. Na fachada destacan dous escudos relacionados coa casa dos

Luaces, vinculada á parroquia desde 1574, mentres que no interior se conserva un retablo maior de estilo renacentista popular. Xa preto do límite municipal aparece a igrexa de San Xoán de Castromaior, construída no século XVI sobre un antigo castro e reformada posteriormente. De planta rectangular e cuberta de lousa a dúas augas, garda no seu interior un retablo maior barroco do século XVIII.

Desde Castromaior, os peregrinos continúan cara ao municipio de Vilalba, pasando por lugares como San Bartolomeu de Corvelle, Martiñán ou Goiriz. A etapa completa suma arredor de 29 quilómetros e presenta un perfil maioritariamente chaira, facendo do percorrido por Abadín unha oportunidade para camiñar e descubrir parte do patrimonio histórico e relixioso da Terra Chá.

DATOS

1,5 horas

8 quilómetros

Dificultade fácil

CAP
TODOS LOS MESES

Cursos y Certificados

- Curso obtención Tarjeta Profesional de la Construcción
- Curso Operador de Carretillas
- Curso Manipulador de Alimentos
- Curso Fitosanitarios
- Curso Bienestar Animal
- Cursos sector eólico, sector telecomunicaciones
- Curso sector Maderista

Formación Bonificada

GRUPO FORMAT
formación integral de empresas

Pol. Sete Pontes - Rúa do Acivro, 59 Vilalba, Lugo
alfonso@grupoforma-t.es - www.grupoforma-t.es
Telf.: 982 51 36 05